

Strategický plán sociálního začleňování

Moravský Beroun

2021 - 2023

Finální verze

Bude předloženo ke schválení zastupitelstvu města

OBSAH

Předmluva	3
I ÚVODNÍ ČÁST	4
1.1 Základní vymezení struktury a obsahu strategického plánu	4
1.2 Vymezení postavení ASZ a historie spolupráce s městem Moravský Beroun	4
1.3 Vyhodnocení realizace předchozího strategického plánu	5
1.3.1 Vyhodnocení plnění opatření SPSZ 2015-2018	7
1.3.2 Přehled projektů vycházejících z implementace SPSZ 2015-2018	8
1.4 Proces revize a tvorby návazného strategického plánu	9
1.4.1 Zapojení města a partnerů, organizační rámec tvorby revize	9
1.4.2 Popis metody práce	9
1.4.3 Soulad se strategickými dokumenty	10
II ANALYTICKÁ ČÁST	12
III NÁVRHOVÁ ČÁST	13
3.1 Strategie intervence v oblasti Bydlení	14
3.2 Strategie intervence v oblasti Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů	14
3.3 Strategie intervence v oblasti Zaměstnanost a dluhy	16
3.4 Strategie intervence v oblasti Rodina	21
IV. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST	24
4.1 Role ASZ	24
4.2 Role města Moravský Beroun	24
4.3 Systém spolupráce	25
4.4 Vyhodnocování aktivit SPSZ	25
Seznam zkratk	27
Seznam tabulek	28
Zdroje	29

Přílohy

	30
1. Popis sociálního vyloučení na území města Moravský Beroun	30
2. Vyhodnocení priorit SPSZ Moravský Beroun 2015 – 2018	30
3. Výstupy z pracovních skupin – popis problémů a jejich příčin	30
4. Výstupní indikátory SPSZ	30
5. Kontextové indikátory výchozího stavu	30

Předmluva

Město Moravský Beroun se v roce 2013 rozhodlo reagovat na situaci a problémy spojené se sociálním vyloučením, a počalo tuto problematiku aktivně řešit. Podporou v této nelehké činnosti mu poskytla Agentura pro sociální začleňování (dále jen ASZ), se kterou bylo podepsáno memorandum o spolupráci a přihlášení ke koordinovanému přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám.

V rámci spolupráce s ASZ byla vytvořena platforma lokálního partnerství a několik odborných pracovních skupin, do kterých byly po boku vedení města zapojeny i další relevantní instituce, organizace a odborníci. Ti společně připravili Strategický plán sociálního začleňování pro období 2015-2018, na jehož základě byla realizována řada aktivit a opatření zacílených na řešení tehdy identifikovaných problémů (např. zvýšené kriminality, narušování občanského soužití a sousedských sporů, neúčelného trávení volného času mládeže vedoucí k delikventnímu chování, školní neúspěšnosti žáků se specifickými vzdělávacími potřebami apod.)

Tato opatření byla po ukončení jejich realizace vyhodnocena jako účelná, a na základě jejich vyhodnocení, s použitím dalších aktuálních analytických dat, zkušeností odborníků, členů LP a ASZ, byl připraven tento návazný Strategický plán pro období dalších následujících tří let.

Jako odpovědné město věříme, že je lepší nastalé problémy aktivně řešit, být připraven, reagovat a mít k dispozici fungující nástroje včetně personálních a odborných kapacit. Dobře fungující nástroje a opatření sociálního začleňování pomáhají všem: nejen lidem v těžkých životních situacích, či s jinou startovní čarou v životě, ale i dalším občanům města, kteří zde žijí. Z aktivního řešení situace a zmírňování dopadů sociálního vyloučení může pak profitovat celé město.

Ing. Tomáš Feranec,
starosta města Moravský Beroun

Bc. Rostislav Hrdlička,
místostarosta města Moravský Beroun

I ÚVODNÍ ČÁST

1.1 Základní vymezení struktury a obsahu strategického plánu

Předkládaný Strategický plán města Moravský Beroun 2021–2023 (dále jen SPSZ) navazuje na předchozí SPSZ 2015–2018, vyhodnocuje jeho stěžejní výstupy a dopady, s odstupem času nově shrnuje aktuální popisná data k sociálnímu vyloučení a souvisejícím problémům ve městě, a především aktualizuje nově definované priority a popisuje doporučená opatření.

V první části se stručně věnuje zhodnocení předchozího strategického plánu, především přináší zhodnocení plnění jednotlivých opatření a rekapituluje projekty, které vzešly z jeho implementace.

Následuje analytická část, která je pro lepší přehlednost dokumentu přesunuta do přílohy a obsahuje stručné shrnutí analytických dat a dále podkladů vzešlých z pracovních skupin.

Podrobnější popis sociálního vyloučení pak obsahuje Situační analýza města Moravský Beroun, která mapuje sociální vyloučení na území města v roce 2019, popisuje podrobněji jednotlivé jeho dimenze a faktory vzniku či udržování problémů. Analytická data použitá v tomto dokumentu čerpají informace ze zmiňované analýzy, není však přílohou tohoto materiálu.

Stěžejní je návrhová část zaměřená na tematické oblasti, která identifikuje témata, která jsou na území Moravského Berouna vnímána jako důležitá a potřebná k řešení. Dále jsou zde uvedeny návrhy na další opatření, na kterých byla shoda v odborných pracovních skupinách. Tyto výstupy mohou sloužit jako podklad pro další plánování, stanovování priorit a vizí města, či vyhodnocení plnění této strategie.

Poslední část dokumentu, implementační část, se věnuje jeho účinnému naplňování, vymezuje především role města, partnerů, Agentury pro sociální začleňování¹ při realizaci plánu a při sledování dopadů těchto opatření a jejich vyhodnocování.

¹ Odbor pro sociální začleňování MMR ČR, dále jen Agentura, případně ASZ

1.2 Vymezení postavení ASZ a historie spolupráce s městem Moravský Beroun

Agentura pro sociální začleňování funguje od roku 2008 a byla jedním z odborů Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR. Od 1.1.2020 přešla pod gesci Ministerstva pro místní rozvoj jako jeden z jeho odborů. Zajišťuje podporu obcím v procesu sociální integrace tím, že jim pomáhá při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na postupy těchto procesů. Posláním Agentury je propojovat klíčové aktéry na místní úrovni tak, aby spolupracovali při sociálním začleňování. Podporuje nadresortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.

Moravský Beroun vstoupil do spolupráce s ASZ v první polovině roku 2013, v rámci 2. vlny náboru obcí. Impulzem ke spolupráci byla hlavně dlouhodobě neutěšená situace ve vzájemném soužití tamních Romů s majoritou a obava z migrace a dalšího přibývání sociálně slabých ve městě.

Po navázání spolupráce došlo k vytvoření lokálního partnerství jako platformy místních organizací a institucí, které se podílí na řešení sociálního vyloučení, jeho příčin či důsledků. V rámci LP jako zastřešující platformy byly založeny tematické odborné pracovní skupiny ke společné analýze problémů a návrhům řešení v jednotlivých tematických oblastech (Bydlení, Bezpečnost a prevence, Zaměstnanost, Vzdělávání a Rodina a sociální služby). Byla dokončena první komplexní situační analýza, popisující problémy, mechanismus jejich vzniku a udržování, i jejich dopady a důsledky.

V roce 2014 byla již realizována první, nejvíce prioritní opatření, zejména v oblasti bezpečnosti a prevence. Zpracování prvního programu prevence kriminality, dále zpracování výzkumů na téma drogové problematiky a pocitu bezpečí ve městě, začínají pracovat první asistenti prevence kriminality a je instalován kamerový systém. Moravský Beroun se také jako jedna z pilotních lokalit zapojuje do ověřování prostupného zaměstnávání.

V roce 2015 se Moravský Beroun připojuje ke koordinovanému přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (dále KPSVL), zpracovává svůj první strategický plán sociálního začleňování pro roky 2015-2018, na jeho základě připravuje řadu inovativních opatření a projektů. Rok 2016 je pak rokem inovací, kdy většina těchto projektů startuje a přináší Moravskému Berounu nové odborné kapacity k řešení problémů – především dochází k posílení sociální práce města, začíná se realizovat také

komunitní práce, otevírá se nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, pokračuje velmi úspěšná práce asistentů prevence kriminality.

V roce 2017 má tak Moravský Beroun velmi širokou paletu nástrojů a spolu s nimi také personální a odborné kapacity, které se postupně učí používat, provazovat a koordinovat. V roce 2018 toto naplno využívá při řešení problémů spojených s obchodem s chudobou, nicméně včasná reakce intervenčního týmu města dokázala problémy postupně řešit a zabránit jejich eskalaci i tehdy zvažovanému vyhlášení bezdoplatkové zóny.

V roce 2019 a 2020 však většina dříve realizovaných opatření skončila. Lokální partnerství zahájilo přípravu této návazné strategie a vyjednávání o potřebných opatřeních.

1.3 Vyhodnocení realizace předchozího strategického plánu

1.3.1 Vyhodnocení plnění opatření SPSZ 2015-2018

Podrobnějším vyhodnocením dopadů, přínosů, ale i problémů implementace předchozího SPSZ se zabývá jednak Situační analýza z roku 2019, dále pak i evaluační zpráva. Z nich byl vytvořený rámcový přehled zhodnocení plnění jednotlivých opatření, který je přílohou č.2 tohoto dokumentu.

Podle výše uvedených dokumentů byly při tvorbě prvního strategického plánu poměrně dobře pojmenovány podstatné problémy aktuální v daném čase a dle oslovených aktérů byla vybrána a do plánu zahrnuta také vhodná opatření. Jejich pozdější plnění se však uskutečnilo pouze částečně. V rámci plánovaných aktivit se dařilo uskutečnit hlavně ty, jež byly zaměřeny na problematiku prevence kriminality (např.: další rozvoj městské policie, zřízení asistentů prevence kriminality, instalace kamerového systému a lepší dohled nad rizikovými místy) a částečně na rozvoj sociální práce (posílení kapacit služeb sociální prevence a sociální práce na obci, zavedení komunitní práce, stabilizace NZDM atd.). Slibně začínaly také projekty zaměstnanosti (lepší využívání nástrojů APZ, dostupné zaměstnávání, diskuse nad vznikem sociálního podniku), ačkoliv některé nebyly dovedeny do konce nebo nebyly příliš úspěšné². V oblasti bydlení se potom mnohá plánovaná opatření naplnit vůbec nepodařilo (kromě zahájení komunitní práce), nicméně zde lokální partnerství dokázalo společně řešit například složitou situaci týkající se problematických pronájmů nemovitosti soukromých vlastníků, obchodu s chudobou a záměru vyhlášení tzv. bezdoplatkové zóny.

Jedním z hlavních problémů, kvůli kterým se nezdařila realizace řady opatření, byly nedostatečné personální kapacity. Závažné dopady na průběh realizace plánovaných opatření mělo hlavně to, že se nepodařilo dlouhodobě udržet pozici manažera SPSZ, a i v krátkém období kdy byla funkce obsazena, nebyla vykonávána příliš kvalifikovaně. Jeho agendu museli následně převzít další lidé, řada opatření se pozdržela, případně se na ně vůbec nedostalo.³

Nejvíce práce odvedlo město na přípravě projektů Asistent prevence kriminality a Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun, i díky osobnímu nasazení některých jeho pracovníků. Část projektových žádostí (např. u projektu Rozvoj komunitních aktivit města Moravský Beroun) však byla

² Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

³ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

zpracována soukromými subjekty, které ne zcela reflektovaly místní specifika a na některé projekty potom personální kapacity už nezbyly vůbec, což znamenalo, že se ani nikdy nerealizovaly.

Nedostatečné kapacity se projevily také nestabilitou při obsazování nově vzniklých projektových pozic, například u zmíněného projektu Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun. Absence manažera SPSZ nakonec spolupráci dlouhodobě poznamenala i v tom smyslu, že chyběla osoba, která by jednotlivé dílčí aktivity zaměřené na sociální začleňování uvnitř obce koordinovala a byla i určitým tahounem problematiky přímo ve městě.

To se pak odrazilo i na nízké podpoře dalších opatření zastupitelstvem města, kdy se od cca konce roku 2018 jednak postupně ukončovala finanční podpora a spolu s tím i realizace řady projektů, tím se dále snižovaly personální i odborné kapacity ve městě, a to vyústilo v oslabení celé sítě dříve fungujících opatření, což se za nějaký čas projevilo eskalací problémů, incidentem na náměstí a celkovým zhoršením situace.

1.3.2 Přehled projektů vycházejících z implementace SPSZ 2015-2018

Strategický plán zahrnoval řadu projektů, realizovaných v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Ten představuje možnost čerpání z tří evropských operačních programů (OP Z, OP VVV a IROP) a aktivity projektů doplňuje o další opatření na podporu koordinace, komunikace, zlepšení stávajících postupů či spolupráce zapojených pracovníků či institucí.

Tabulka č. 1 - Projekty KPSVL v operačním programu Zaměstnanost (výzva č.42 OP Z):

Projekt	Realizace	Alokace/žádost	Čerpáno
Asistent prevence kriminality	Ukončeno 1.1.2017 až 31.12.2019	5 810 747,50	5 810 747,50
Rozvoj komunitních aktivit Moravský Beroun	Ukončeno 1.7.2017 až 31.6.2020	5 236 390,00	3 906 015,00
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Moravský Beroun	Ukončeno 1.1.2017 až 31.12.2019	4 923 377,50	4 851 640,00
Celkem		15 970 515,- Kč	14 568 402,-Kč

+ další projekty mimo KPSVL, zejména posílení sociální práce na obci 2017-2018 (3 780 000 Kč).

Tabulka č. 2 - Projekty KPSVL v operačním programu IROP

Projekt	Realizace	Alokace/žádost	Čerpáno
Přestavba bytového domu, ul. Ostrov, č.p. 459, Moravský Beroun	Nerealizováno	16 478 967,16	0,- Kč
Stavební úpravy BD Karla IV. 88, Moravský Beroun SO2, vybudování sociálního bydlení v 2NP a 3NP	Nerealizováno	17 785 373,90	0,- Kč
Zázemí pro Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v NP1 domu č.88 Moravský Beroun	Nerealizováno	28 121 556,95	0,- Kč
Nákup a rekonstrukce zázemí pro sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Centrum pro rodinu, děti a mládež	Nerealizováno	2 939 933,48	0,- Kč
Celkem		65 325 831,49 Kč	0,- Kč

Město Moravský Beroun mělo v rámci KPSVL plánovanou alokaci přes 65 milionů pro investiční projekty ve výzvách IROP. Projekty na sociální bydlení byly v hodnocení úspěšné, město však dotaci a jejich realizaci odmítlo.

1.4 Proces revize a tvorby návazného strategického plánu

1.4.1 Zapojení města a partnerů, organizační rámec tvorby revize

Po rozhodnutí vedení města v roce 2019 o přípravě vyhodnocení a návazného strategického plánu byla za účelem koordinace společné práce, analyzování, plánování a vyhodnocování všech problémů a přijatých opatření, stanovování vize, priorit k řešení, opět využita již fungující platforma Lokálního partnerství. V době vzniku tohoto SPSZ se na aktivní činnosti LP podílely zejména:

- Město Moravský Beroun (vedení města, úsek sociálních věcí a školství)
- Městská policie Moravský Beroun
- Policie ČR, obvodní oddělení Šternberk
- Úřad práce ČR, kontaktní pracoviště Šternberk
- Městský úřad Šternberk, oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)
- Krajský úřad olomouckého kraje (sociální odbor)
- Ecce Homo Šternberk, z.s.
- Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s.
- Help In, z.s.
- ZŠ Moravský Beroun
- MŠ Moravský Beroun

Lokální partnerství se jednak schází zpravidla jako celek, pro řešení úžeji zaměřené agendy dále ustavuje tematické odborné pracovní skupiny, případně svolává ad hoc jednání k aktuálním problémům nebo otázkám s jednotlivými aktéry, kterých se daná oblast více týká.

Formálně byly ustaveny odborné pracovní skupiny zaměřené na oblast Bydlení, Bezpečnost a prevenci, Zaměstnanost a dluhovou problematiku a Rodinu. Vzhledem k poměrně malému počtu zástupců zapojených institucí, kdy většina akcí je relevantní pro všechny nebo téměř všechny členy, pracuje lokální partnerství v posledních letech jako celek, případně svolává jednotlivé ad hoc jednání s konkrétními vybranými členy – odborníky na daná témata.

Stejným systémem byla také řešena práce na tomto návazném SPSZ, kdy na vyhodnocování opatření, analýze aktuálních problémů a na návrzích strategie intervence se podílelo celé LP, resp. jednotliví členové dle svého zájmu a odbornosti a zkušenosti v dané problematice.

1.4.2 Popis metody práce

V rámci pracovních skupin členové analyzovali problémy a jejich příčiny pro jednotlivá témata. Pro každou tematickou oblast byl zvolen jeden jádrový problém a k němu byla definována cílová skupina, které se problém dotýká.

Členové pracovní skupiny na základě své odbornosti, zkušenosti a místní znalosti následně popisovali, jaké jsou příčiny jádrového problému z hlediska cílové skupiny, hlediska místních aktérů, lokálního hlediska a systémového hlediska. Facilitátor pomáhal skupině zjištěné problémy a příčiny hierarchicky uspořádat a vytvořit v nich systém.

Následně došlo k překlopení negativních formulací (problémy a jejich příčiny) do formulací směřujících k aktivní intervenci, pojmenování potřeb, priorit, cílů a návrhu konkrétních opatření k řešení.

V dalším kroku členové pracovní skupiny doplňovali vhodná opatření také na základě vyhodnocení předchozího strategického plánu a zkušeností z jeho implementace.

Výsledná podoba strategie intervence, tedy zvolených opatření, se odvíjí také od kapacit města a zapojených partnerů: část doporučených opatření, u kterých je vysoká priorita realizace včetně personálních a finančních zdrojů, tvoří základní rámec opatření v návrhové části.

Ostatní opatření, na kterých byla v pracovních skupinách také shoda a jsou považována za potřebné a doporučena k realizaci, ale v době finalizace SPSZ nebyly jasné zdroje či garant realizace, tvoří tzv. typové aktivity.

1.4.3 Soulad se strategickými dokumenty

SPSZ byl připravován v souladu s lokálními, regionálními i národními strategickými dokumenty.

Na národní úrovni se jedná o:

- Strategii sociálního začleňování 2014 - 2020,
- Strategií romské integrace 2015 – 2020,
- Strategií boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020,
- Strategii prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020.

Je také v souladu se Strategií sociálního začleňování 2021 – 2030.

Na regionální (krajské) úrovni je předložený dokument v plném souladu se:

- Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji 2018-2020
- Strategií prevence kriminality Olomouckého kraje 2017 – 2021.

Na lokální úrovni se jedná o:

- Koncepti prevence kriminality města Moravský Beroun 2020 – 2022
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ORP Šternberk na období 2020–2023

II ANALYTICKÁ ČÁST

Krátký sociodemografický popis obce a krátký popis jednotlivých oblastí sociálního vyloučení v Moravském Berouně, tedy oblastí Bydlení, Bezpečnost a prevence sociálně-patologických jevů, Zaměstnanost a dluhy a Rodina je uveden v příloze č. 1.

Podrobnější popis problémů a širší kontext jejich vzniku je popsán v samostatné situační analýze Moravský Beroun 2019.

Výsledky stanovení problémů a příčin metodou logického rámce (tzn. stromování) tak, jak je určily jednotlivé pracovní skupiny a které dále sloužily pro určení jednotlivých návrhů a opatření, jsou uvedeny pro jednotlivé oblasti v příloze č. 3.

III NÁVRHOVÁ ČÁST

K řešení zjištěných problémů byla členy lokálního partnerstvím vypracována strategie intervence, která navrhuje řešení popisovaných problémů. Na základě výstupů byly v tomto SPSZ stanoveny následující priority a cíle pro období 2021–2023:

1 - Bydlení

1.1 Snižovat podíl osob žijících v substandardních podmínkách

- 1.1.1 Vytvořit koncepci rozvoje bydlení
- 1.1.2 Navýšit počet bytů města a vybudovat sociální / dostupné bydlení
- 1.1.3 Posílit nástroje zabraňující propadu osob a eskalaci problémů

2 - Bezpečnost a prevence kriminality

2.1 Zvyšovat pocit bezpečí v Moravském Berouně a jeho místních částech

- 2.1.1 Zajištění funkčních nástrojů pro prevenci sociálně patologických jevů
- 2.1.2 Snižovat výskyt rizikového chování v souvislosti se závislostmi

3 - Zaměstnanost a dluhy

3.1 Snižovat podíl osob dlouhodobě neúspěšných na trhu práce

- 3.1.1 Posílit kompetence dlouhodobě nezaměstnaných osob pro vstup či návrat na trh práce

3.2 Snižovat předlužení obyvatel a z toho plynoucí negativní dopady

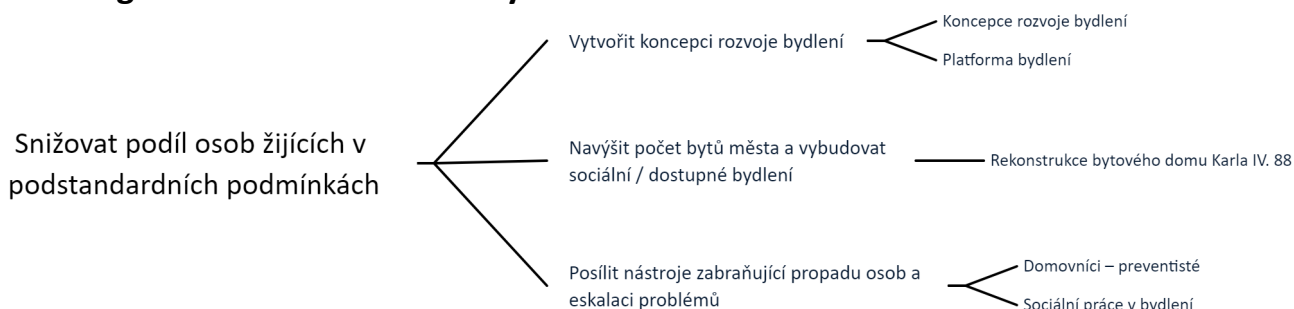
- 3.2.1 Zajistit dostupnost kvalitního dluhového poradenství
- 3.2.2 Ochrana zranitelných skupin obyvatel před tzv. šmejdy

4 - Rodina

4.1 Snížit výskyt sociálně patologického chování v rodinách

- 4.1.1 Podpořit efektivní spolupráci institucí a služeb k podpoře rodin
- 4.1.2 Zvýšit využívání smysluplných volnočasových aktivit dětmi a mládeží z ohrožených rodin
- 4.1.3 Udržení a rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi

1 Strategie intervence v oblasti Bydlení

Oblast 1	Bydlení
Priorita 1.1	Snižovat podíl osob žijících v substandardních podmínkách
Obecný cíl 1.1.1	Vytvořit koncepci rozvoje bydlení
Cíl reaguje na problém	Chybí promyšlená vize rozvoje bydlení ve městě, nejsou data o tom, kolik bytů potřebuje, nepracuje se s riziky obchodu s chudobou
Očekávané dopady	Město bude mít přehledně zpracovanou koncepci rozvoje bydlení opírající se o aktuální data, včetně nástrojů pro práce s různými riziky
Opatření 1.1.1.1	Koncepce rozvoje bydlení Součástí tvorby bude provedení analýz mapujících aktuální data, potřeby, rizika, trendy, příležitosti, a to vše participativním způsobem, s využitím také externích odborníků a spolupracujících partnerů v LP
Opatření 1.1.1.2	Platforma bydlení Město bude udržovat a podporovat činnost odborné tematické platformy jakožto expertního orgánu k implementaci koncepce bydlení, případně k řešení aktuálních témat či výzev v oblasti bydlení
Indikátory účinnosti	Ustavená platforma, vytvořená koncepce, schválení zastupitelstvem
Garant	Město / LP
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje
Obecný cíl 1.1.2	Navýšit počet bytů města a vybudovat sociální / dostupné bydlení
Cíl reaguje na problém	Město nemá dostatečně velký a různorodý bytový fond, dlouhodobý převis poptávky nad nabídkou, část lidí v předraženém nevyhovujícím bydlení u soukromníků
Očekávané dopady	Zvýšení možností města nabídnout lidem kvalitní bydlení za dobrou cenu, rozhodovat o skladbě nájemníků, bránit vzniku problémových lokalit, zvýšení kvality bydlení, stabilizace životní situace nájemníků
Opatření 1.1.2.1	Rekonstrukce bytového domu Karla IV. 88 Město zrekonstruuje stávající chátrající objekt na Karla IV 88 na bytové jednotky s využitím dotace SFPI Výstavba pro obce
Indikátory účinnosti	Rekonstruovaný bytový dům, provoz sociálních / dostupných bytů
Garant	Město
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, SFPI, IROP

Obecný cíl 1.1.3	Posílit nástroje zabraňující propadu osob a eskalaci problémů
Cíl reaguje na problém	Nedostatečné nástroje města k řešení problémových situací v oblasti bydlení, neřešená rizika eskalace konfliktů či ztráty bydlení s dalšími nepříznivými dopady na město i osobní život dotčených osob
Očekávané dopady	Město bude mít odborné a personální adekvátní kapacity k řešení problémů spojených s bydlením, sociální práce v bydlení povede k udržení si bydlení a klidnému soužití domácností.
Opatření 1.1.3.1	Domovníci – preventisté Město obnoví realizaci aktivity domovník-preventista, zajistí jejich adekvátní odborné vedení, metodickou podporu a úzkou spolupráci s dalšími nástroji prevence (sociální práce města i NNO, APK, MP).
Opatření 1.1.3.2	Sociální práce v bydlení V rámci výkonu sociální práce města bude zajištěna adekvátní kapacita pro práci s lidmi v oblasti bydlení (podpora osob v sociálních bytech, zajištění systému prevence ztráty bydlení, depistáž a pomoc lidem v nevyhovujícím bydlení).
Indikátory účinnosti	Obnovení a udržení realizace opatření Domovník – preventista, Zajištěné kapacity pro výkon sociální práce v oblasti bydlení
Garant	Město / MP
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, dotace ÚVČR, MVČR, ESIF

Další doporučená opatření a typové aktivity

Výkupy rizikových nemovitostí

Město bude aktivně monitorovat nabídky prodeje potenciálně rizikových nemovitostí (zpravidla zchátralé domy nebo zanedbané byty v exekčních dražbách za velmi nízkou cenu) a zváží jejich nákup do majetku města s následnou rekonstrukcí či sanací s možným využitím dotace IROP či SFPI ČR a následným využitím dle potřeb, priorit a podmínek města.

Opatření je klíčovým doporučením LP proti obchodu s chudobou a dobrou praxí v řadě jiných měst.

Rekonstrukce městských bytů (zvýšit kvalitu bydlení a snižovat energetickou chudobu)

Bytový fond města je poměrně zastaralý, v mnoha případech s dlouhodobě zanedbanou údržbou a celkově nízkou kvalitou bydlení, do které se promítá i vysoká energetická náročnost a vysoké náklady na další údržbu bytů, což vede k nízkým cenám nájemného a komplikuje finanční udržitelnost nutných investic. Doporučujeme model změnit, v návaznosti na opatření 1.1.1 (koncepte bydlení města) a zvýšit investice do bytového fondu.

Změny v územním plánu podporující novou výstavbu

Stávající územní plán limituje možnosti nové výstavby bydlení, které tak dlouhodobě zůstává problematickou oblastí. Doporučení zahrnuje změny v územním plánu vedoucí k zvýšení možností nové výstavby RD, případně BD, zajišťujících budoucí rozvoj města.

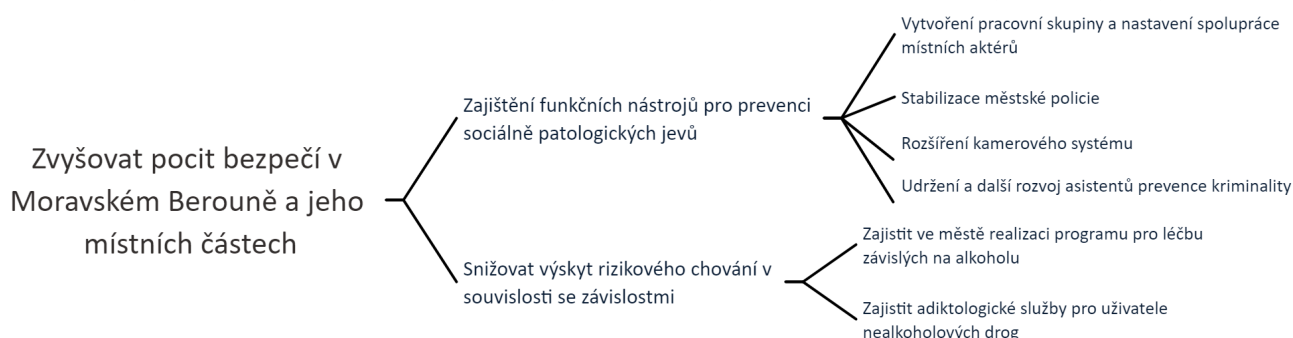
Případové konference a kazuistické semináře

Město bude iniciovat pořádání případových konferencí a kazuistických seminářů s účastí relevantních partnerů k řešení bytové nouze nebo problémových situací ve městě

Zavedení systému prevence ztráty bydlení

Město zavede systém prevence ztráty bydlení a metodické vedení pracovníků dle metodiky prevence ztráty bydlení (VÚPSP, 2015). V případě prodlení se nájemci ihned ozývá pracovník města a ptá se na důvody, v případě potřeby posílá terénního sociálního pracovníka k řešení situace. Podobné systém včasné intervence lze využívat i v případě dalších situací, které představují riziko ztráty bydlení, např. incidenty narušující sousedské soužití v domě, kdy včasná a kompetentní intervence může výrazně snížit pravděpodobnost vážnějších konfliktů nebo eskalaci do stavu, kdy problém už bude jen obtížně řešitelný.

2 Strategie intervence v oblasti Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů

Oblast 2	Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů
Priorita 2.1	Zvyšovat pocit bezpečí v Moravském Berouně a jeho místních částech
Obecný cíl 2.1.1	Zajištění funkčních nástrojů pro prevenci sociálně patologických jevů
Cíl reaguje na problém	Nízká míra spolupráce mezi aktéry prevence, neexistence společné platformy. Nedostatečná komunikace opatření a jejich dopadů občanům. Hrozící destabilizace či zrušení klíčových nástrojů a institucí.
Očekávané dopady	Zlepšení koordinace práce v území, pravidelná výměna informací, udržení a rozvoj klíčových nástrojů a institucí
Opatření 2.1.1.1	Vytvoření pracovní skupiny a nastavení spolupráce místních aktérů Město vytvoří platformu ke koordinaci multidisciplinární spolupráce v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Bude podporovat včasné řešení zjištěných problémů s informováním všech partnerů.

Opatření 2.1.1.2	Stabilizace městské policie Město zachová městskou policii a bude podporovat její spolupráci s dalšími partnery v systému prevence, podporovat zvyšování kompetencí pracovníků a transparentní komunikaci s veřejností
Opatření 2.1.1.3	Rozšíření kamerového systému Městský kamerový systém bude rozšířen o další kamerové body a pokryje nová riziková místa, zvýší se bezpečnost obyvatel i objasněnost protiprávního jednání
Opatření 2.1.1.4	Udržení a další rozvoj asistentů prevence kriminality Město udrží stávající kapacity APK jakožto klíčového nástroje prevence, bude vytvářet podmínky pro jejich kvalitní práci, zejm. dbát o jejich průběžné vzdělávání a zapojování do spolupráce s dalšími partnery
Indikátory účinnosti	Vytvořená platforma, zapojení všech relevantních partnerů, setkání alespoň 1x měsíčně, stabilní MP a APK, rozšíření kamerového systému
Garant	Město / MP / PČR / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF

Obecný cíl 2.1.2	Snižovat výskyt rizikového chování v souvislosti se závislostmi
Cíl reaguje na problém	Častý výskyt problémového užívání alkoholu, narušování občanského soužití, významný nárůst sociálních patologií v rodinách. Chybějící kapacity odborné pomoci. Užívání nealkoholových drog.
Očekávané dopady	Snížení problémového užívání alkoholu, snížení četnosti incidentů v souvislosti s alkoholem, odborná pomoc pro závislé i jejich rodiny
Opatření 2.1.2.1	Zajistit ve městě realizaci programu pro léčbu závislých na alkoholu Město osloví poskytovatele služeb a dojedná vstup do lokality, spolupráce bude koordinována také s dalšími poskytovateli služeb prevence a relevantními aktéry, k zahájení spolupráce proběhne společné setkání k nastavení sítě a praktických postupů spolupráce.
Opatření 2.1.2.2	Zajistit adiktologické služby pro uživatele nealkoholových drog Město osloví poskytovatele služeb a dojedná vstup do lokality, spolupráce bude koordinována také s dalšími poskytovateli služeb prevence a relevantními aktéry, k zahájení spolupráce proběhne společné setkání k nastavení sítě a praktických postupů spolupráce.
Indikátory účinnosti	Dostupnost služby, její zasiťování a aktivní využívání CS
Garant	Město / MP / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF

Součástí navržené strategie intervence jsou také aktivity prevence zaměřené na děti a mládež, tyto jsou přesunuty do oblasti 4 Rodina.

Další doporučená opatření a typové aktivity:

Zřízení multidisciplinárního terénního týmu

Multidisciplinární terénní tým dále rozvíjí myšlenku koordinované intenzivní spolupráce několika různých partnerů s různými kompetencemi, které se vzájemně doplňují, poskytují si vzájemnou podporu, inspiraci různými přístupy a východisky. Umožňuje přímo v terénu využít různé kompetence dle potřeby, reflektovat dodatečně své intervence, podle potřeby přizvat další odborníky, peer pracovníky nebo metodiky, kteří naučí členy týmu novým dovednostem.

Terénní tým je také předpokladem rychlého začátku řešení problémů v místě jeho vzniku, s předpokladem, že včasná intervence zabrání eskalaci problému do závažnějších důsledků. Umožní také rychlejší nasíťování podpory, povolání či předání specializovaným službám.

Aktivně komunikovat téma bezpečnosti a prevence a vyhodnocovat dopady přijatých opatření

Posílit transparentní komunikaci o tématu bezpečnosti ve městě, včetně sdílení dat, jejich průběžné interpretace, a vyhodnocování dopadu přijatých opatření. Ke zvážení je realizace veřejných setkání, pořádání diskuzí s odborníky, i přes kontroverznost tématu je otevřená komunikace stále jednou z hlavních možností, jak obrušovat hrany nevraživosti či nenávisti mezi různými skupinami obyvatel města.

Udržet komunitní práci a podporovat participaci občanů

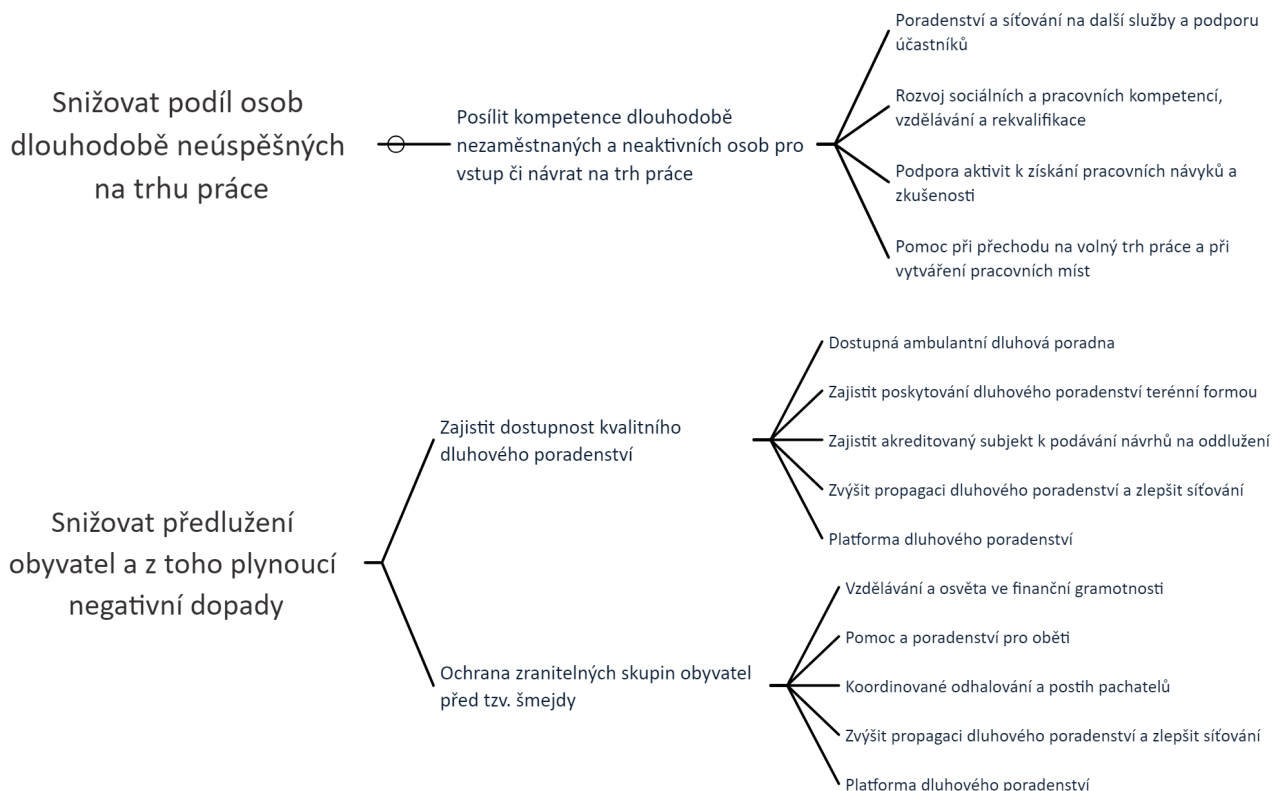
Město realizovalo projekt rozvoje komunitní práce a participace od roku 2017 do poloviny roku 2020, kdy doporučení LP bylo převzít maximum z postupů a odborného know-how projektu a udržet alespoň část aktivit pro podporu participace, aktivit občanské společnosti či zmocňování k řešení problémů. Důležitou součástí přístupu by mělo být také posílení spolupráce města s NNO.

Přijmout vyhlášku zakazující hazard a herny

Ačkoliv momentálně není v Moravském Berouně v provozu žádná provozovna s výherními automaty, město dosud nevydalo vyhlášku, která by tento vysoce rizikový fenomén omezila, do budoucna je tak možné, že se nějaký typ hazardních her či automatů do města vrátí. PS doporučuje do budoucna tuto možnost omezit vyhláškou a deklarovat tak jasně negativní postoj vůči hazardu.

3 Strategie intervence v oblasti Zaměstnanost a dluhy

Oblast 3	Zaměstnanost a dluhy
Priorita 3.1	Snižovat podíl osob dlouhodobě neúspěšných na trhu práce
Obecný cíl 3.1.1	Posílit kompetence dlouhodobě nezaměstnaných a neaktivních osob pro vstup či návrat na trh práce
Cíl reaguje na problém	Nízké pracovní kompetence, chybějící kvalifikace, neadekvátní chování, chybějící zpětná vazba, chybějící flexibilní možnosti dodatečného proškolení a podpory, opakované neúspěchy, rezignace na řešení
Očekávané dopady	Zvýšení pracovních i osobnostních kompetencí osob dlouhodobě neúspěšných či neaktivních na trhu práce, zvýšení sebevědomí, zvýšení uplatnitelnosti CS na volném trhu práce
Opatření 3.1.1.1	Poradenství a síťování na další služby a podporu účastníků Osobám nezaměstnaným, zejména opakovaně či dlouhodobě neúspěšným na trhu práce bude nabídnuto poradenství a podpora zaměřená na překonávání bariér, poradce bude spolupracovat s širokou sítí profesionálů dle potřeb CS
Opatření 3.1.1.2	Rozvoj sociálních a pracovních kompetencí, vzdělávání a rekvalifikace Bude zajištěna nabídka vzdělávacích aktivit, rekvalifikací či individuální podpory dle skutečných potřeb účastníků

Opatření 3.1.1.3	Podpora aktivit k rozvoji pracovních návyků a zkušenosti Město a spolupracující partneři budou aktivně podporovat vytváření tréninkových pracovních míst pro vytváření příležitostí k rozvoji kompetencí CS, dle možností budou využívat nástrojů APZ (VPP, SÚPM).
Opatření 3.1.1.4	Pomoc při uplatnění a udržení se na volném trhu práce Bude zajištěno poradenství a individuální odborná podpora pro CS k uplatnění a udržení na volném trhu práce.
Indikátory účinnosti	Do konce roku 2022 bude zajištěn program poradenství, podpory, zvyšování kompetencí CS a vstupu a udržení na volný trh práce.
Garant	Město / ÚP / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF

Priorita 3.2	Snížovat předlužení obyvatel a z toho plynoucí negativní dopady
Obecný cíl 3.2.1	Zajistit dostupnost kvalitního dluhového poradenství
Cíl reaguje na problém	Nízká kapacita dluhového poradenství Snadná dostupnost rychlých a nevýhodných půjček Vysoký počet osob v exekuci Nízký počet osob v oddlužení
Očekávané dopady	Vyšší počet osob své dluhy aktivně řeší → Vyšší počet lidí v oddlužení → Zvýšení podílu osob bez exekucí → zvýšení zájmů o legální zaměstnání a zlepšení vymahatelnosti práva
Opatření 3.2.1.1	Dostupná ambulantní dluhová poradna v Moravském Berouně V Moravském Berouně bude pravidelně dostupná ambulantní dluhová poradna s adekvátní personální i časovou kapacitou.
Opatření 3.2.1.2	Zajistit poskytování dluhového poradenství terénní formou Alespoň 1x měsíčně proběhne aktivní terénní depistáž zaměřená na dluhovou problematiku, pravidelné poradenství v přirozeném prostředí pro osoby, které nemohou nebo nechtějí využít ambulantní bude k dispozici alespoň 1x týdně v adekvátní kapacitě
Opatření 3.2.1.3	Zajistit akreditovaný subjekt k podávání návrhů na oddlužení V rámci dluhového poradenství bude v Mor. Berouně možné vypracovat a podat soudu návrh na oddlužení, který bude pro klienty zdarma
Opatření 3.2.1.4	Zvýšit propagaci dluhového poradenství a zlepšit síťování Řešení dluhů a poučení síťování na dluhové poradenství bude pevnou součástí intervence u všech relevantních služeb nebo institucí při práci s cílovou skupinou (ÚP, OSPOD, SAS, TP, APK/MP, městský úřad..)

Opatření 3.2.1.5	Platforma dluhového poradenství Pracovníci, kteří se podílí na dluhovém poradenství budou své zkušenosti sdílet, čerpat aktuální znalosti a doporučené postupy. Organizaci platformy včetně lektorů zajišťuje ASZ 2x ročně.
Indikátory účinnosti	Otevřená ambulantní dluhová poradna, fungující terénní poradenství, získání akreditace MSČR, fungující síťování mezi místními aktéry
Garant	Město / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF

Obecný cíl 3.2.2	Ochrana zranitelných skupin obyvatel před tzv. šmejdý
Cíl reaguje na problém	Nízká míra finanční gramotnosti u zranitelných cílových skupin, častý výskyt nekalých praktik a nabízení rizikových produktů či služeb, chybějící poradenství obětem, nedostatečný postih pachatelů
Očekávané dopady	Snížení výskytu nekalých praktik a agresivního marketingu vůči zranitelným skupinám, snížení počtu obětí, pomoc obětem při řešení
Opatření 3.2.1.1	Vzdělávání a osvěta ve finanční gramotnosti V Moravském Berouně proběhne minimálně 2x ročně osvětová či vzdělávací akce zaměřená na aktuální hrozby, základní shrnutí bude komunikováno cílové skupině vhodným způsobem
Opatření 3.2.1.2	Pomoc a poradenství pro oběti Bude zajištěno poradenství pro oběti nekalých praktik šmejdů
Opatření 3.2.1.3	Koordinované odhalování a postih pachatelů Spolupráce sociálních pracovníků a MP/PČR aktivně reportovat, dohledávat a postihovat iniciátory nekalých praktik
Indikátory účinnosti	2x ročně osvětová / vzdělávací akce, existující poradenství pro oběti
Garant	Město / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF

Další doporučená opatření a typové aktivity:

Iniciovat nebo podpořit založení sociálního podniku

LP doporučuje po vzoru jiných měst ke zvážení založení sociálního podniku v Moravském Berouně, který by přinesl možnost pracovního uplatnění, smysluplné seberealizace a legálního výdělku osobám, které se nyní z různých důvodů obtížně adaptují na volný trh práce a v tuto chvíli jsou z něj dlouhodobě vyloučeni.

Podporovat využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, zejména promyšlenou realizaci VPP a SÚPM zaměřenou na zvyšování kompetencí účastníků, doplněnou o poradenství a mentoring

Opatření navazuje na předchozí zkušenosti města jako zaměstnavatele potřebných osob prostřednictvím nástrojů APZ. Doporučujeme větší důraz na individuální podporu (mentoring) a

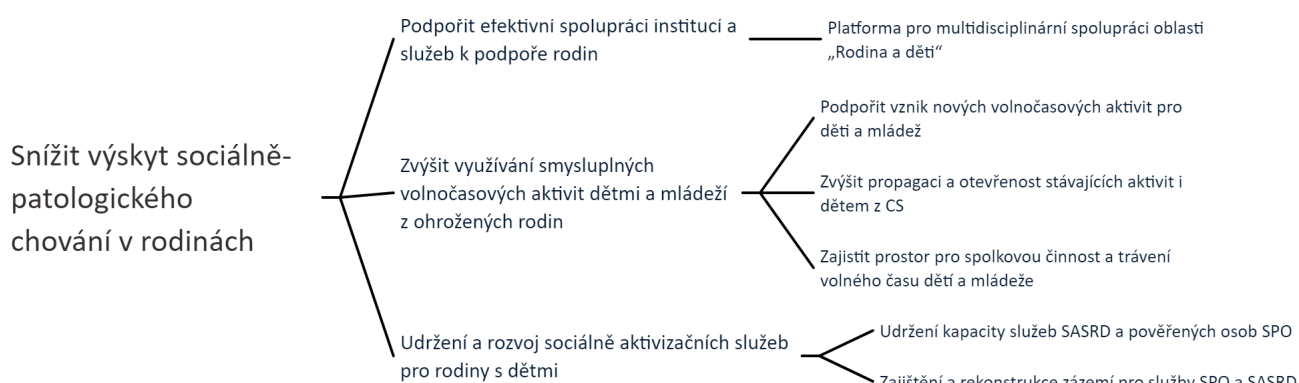

častější poskytování zpětné vazby, provázání na podpůrné aktivity a souběžnou pomoc při řešení případných problémů (exekuce, apod).

Vytvořit platformu zaměstnanosti pro síťování, výměnu zkušeností, dobrých praxí a koordinaci aktérů v oblasti zaměstnanosti

Propojuje místní aktéry a klíčové realizátory ostatních opatření, pomáhá vyjasnit postupy a role zúčastněných stran, inspirovat se různými přístupy a zkušenostmi, přinášet nové pohledy odjinud.

4 Strategie intervence v oblasti Rodina

Oblast 4	Rodina
Priorita 4.1	Snížit výskyt sociálně patologického chování v rodinách
Obecný cíl 4.1.1	Podpořit efektivní spolupráci institucí a služeb k podpoře rodin
Cíl reaguje na problém	Nekoordinovaná nebo zcela chybějící spolupráce aktérů podporujících rodiny, či ohrožené děti a mládež. Chybějící sladění společný postup. Chybí společné vyhodnocování a reflexe
Očekávané dopady	Funkční spolupracující síť podpory pro rodiny s dětmi, zvýšení důvěry mezi aktéry, zvýšení kvality poskytování služeb a jejich synergie.
Opatření 4.1.1.1	Platforma pro multidisciplinární spolupráci oblasti „Rodina a děti“ Bude ustavena platforma propojující služby a instituce zaměřené na podporu rodin s dětmi, sociálně právní ochranu dětí, vzdělávání, zvyšování rodičovských kompetencí, prevenci, volnočasové aktivity, sociální práci a poradenství zaměřené na rodinu a děti, a to k nastavení spolupráce těchto subjektů, aktualizací postupů spolupráce a jejímu pravidelnému vyhodnocování. Aktiva může být doplněna o společná supervizní setkání pro poskytovatele sociálních služeb a OSPOD.
Indikátory účinnosti	Ustavená platforma, alespoň 2 setkání ročně
Garant	Město / NNO / OSPOD a kurátoři pro mládež / ZŠ a MŠ / a další
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje

Obecný cíl 4.1.2	Zvýšit využívání smysluplných volnočasových aktivit dětmi a mládeží z ohrožených rodin
Cíl reaguje na problém	Malá nabídka volnočasových aktivit, nízká ochota CS se účastnit, současně nízká připravenost realizátorů na děti z CS, chybějící prostory pro realizaci aktivit a volný čas dětí
Očekávané dopady	Zvýšení nabídky volnočasových aktivit pro děti a mládež, zlepšení jejich dostupnosti pro děti z ohrožených rodin, snížení četnosti výskytu sociálně patologických způsobů trávení volného času
Opatření 4.1.2.1	Podpořit vznik nových volnočasových aktivit pro děti a mládež
Opatření 4.1.2.2	Zvýšit propagaci a otevřenost stávajících aktivit i dětem z CS
Opatření 4.1.2.3	Zajistit prostor pro spolkovou činnost a trávení volného času dětí a mládeže
Indikátory účinnosti	Dokončená rekonstrukce prostor, zvýšení nabídky volnočasových aktivit, vyšší podíl účasti u dětí z ohrožených rodin
Garant	Město / NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF
Obecný cíl 4.1.3	Udržení a rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi
Cíl reaguje na problém	Hrozící oslabení kapacit služeb pro rodiny s dětmi, vysoká fluktuace pracovníků, chybějící či nevhodné prostory pro poskytování služeb
Očekávané dopady	Udržení stávajících kapacit služby, zvýšení kvality poskytovaných služeb, zajištění adekvátních prostor vhodných pro aktivity SASRD, zvýšení rodičovských kompetencí
Opatření 4.1.3.1	Udržení kapacity služeb SASRD a pověřených osob SPO
Opatření 4.1.3.2	Zajištění a rekonstrukce zázemí pro služby SPO a SASRD
Indikátory účinnosti	Udržení kapacit služeb SAS, vzdělávání a rozvoj kvality služeb Zajištěné prostory pro poskytování SAS a služeb SPO
Garant	NNO
Náklady / zdroj	Vlastní zdroje, ESIF, IROP, ITI

Další doporučená opatření a typové aktivity:

Zajištění podpůrných služeb pro ohrožené rodiny s dětmi

Klíčoví aktéři podpory ohrožených rodin (OSPOD, SAS) budou mít k dispozici nástroje jako psychologické poradenství, rodičovské svépomocné skupiny, psychoterapie, mediace, asistované předávání dětí

Zvýšit četnost využívání případových a rodinných konferencí

Do intervence budou v co nejširší míře zapojovány samotné rodiny a další aktéři podpory (NNO, spolky...), s využitím aktuálních metod práce s rodinami.

IV. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Implementační fáze SPSZ je postavena na základě jasně definovaných činností a rolí jednotlivých partnerů.

4.1 Role ASZ

ASZ bude aktivně podporovat obec při realizaci cílů, respektive opatření obsažených v tomto SPSZ. Konkrétně budou ze strany ASZ zajišťovány tyto aktivity (včetně společných akcí):

- Metodické vedení platformy lokálního partnerství a manažera SPSZ města Moravský Beroun,
- Zajištění odborného poradenství k jednotlivým cílům a opatřením SPSZ a aktuálním ad hoc problémům či tématům souvisejícím s oblastí sociálního vyloučení / začleňování,
- Dle dohody se členy LP zajištění další podpory ve formě vzdělávání, podpory výjezdů do jiných lokalit k přenosu dobré praxe a inspirace,
- Podpora města a partnerů při zajištění realizace opatření v dalších programovém období ESIF, projektové i věcné odborné poradenství
- přenášení podnětů ze strany obce k národním institucím, včetně příslušných resortů,
- pomoc při vyhodnocování realizovaných opatření.

ASZ vyčlení pro oblast spolupráce jednoho lokálního konzultanta s odpovídajícím úvazkem, který bude městu k dispozici. Kromě této personální podpory budou dále využity příslušné expertní a výzkumné personální zdroje (dle poptávky k řešenému tématu).

4.2 Role města Moravský Beroun

Město Moravský Beroun bude aktivně spolupracovat na definovaných cílech v rámci SPSZ.

Konkrétně bude zajišťovat tyto aktivity:

- materiální a organizační podpora realizovaných akcí, včetně jednání LP a pracovních skupin,
- aktivní činnost při naplňování cílů definovaných v jednotlivých oblastech
- spolupráce na výzkumné činnosti,
- spolupráce na procesu monitoringu a vyhodnocování dopadů realizovaných opatření,
- postupné přebírání aktivní koordinace lokálního partnerství, vytváření a udržování odborných personálních kapacit ke kompetentnímu řešení sociálního vyloučení
- konzultace zvažovaných opatření, nástrojů a rozhodnutí města souvisejících s oblastí sociálního začleňování v rámci platformy lokálního partnerství

Obec pověří jednoho pracovníka, který bude mít kompetence pro řešení agendy sociálního začleňování a který bude odpovídat za koordinaci výše uvedeného.

4.3 Systém spolupráce

V rámci přípravy tohoto návazného SPSZ bylo navázáno na již existující lokální partnerství Moravský Beroun, a formálně ustavené pracovní skupiny (Bydlení, Bezpečnost a prevence kriminality, Zaměstnanost a dluhy, Rodina a řídící pracovní skupina Projekty a implementace.

Úkolem lokálního partnerství, případně odborných tematických skupin je zejména:

- a) Fáze přípravy – definování nedostatků a potřeb, příslušných tematických priorit a cílů pro tvorbu SPSZ,
- b) Fáze implementace – nastavení realizace jednotlivých opatření, včetně realizace identifikovaných projektových opatření,
- c) Fáze vyhodnocení – tato fáze prostupuje všemi výše zmíněnými fázemi, přičemž v závěrečném období a potom v roce 2023 bude materiál finálně vyhodnocen, včetně nabídky dalších doporučujících opatření pro zajištění kontinuity řešené problematiky.

Jednání LP jsou organizačně zajišťována pracovníkem města Moravský Beroun, přičemž na obsahové naplni se společně podílí pracovníci ASZ, města a podle možností i další odborníci ze zapojených organizací a institucí, další přizvaní odborníci, apod.

Ročně, s ohledem na fázi spolupráce, budou realizována minimálně 2 setkání LP.

Dílčí jednání či tematicky zaměřené pracovní skupiny budou plánována a strategicky propojována s jinými existujícími pracovními skupinami (např. PS v rámci KPSS, prevence kriminality, bydlení), případně bude zajištěno předávání informací.

Pro zajištění koordinace a synergie řešených témat, včetně návrhu souvisejících projektových opatření, budou informace předávány vedení města a příslušným pracovníkům městského úřadu, dalším zapojeným organizacím/institucím spolupracujícím v rámci lokálního partnerství Moravský Beroun.

V případě akutního zhoršení situace ve městě, krizové události, zvažovaných opatření, nástrojů nebo rozhodnutí města, které souvisí s oblastí sociálního vyloučení nebo začleňování, bude tyto skutečnosti konzultovat s LK ASZ, případně se dohodnou na svolání platformy lokálního partnerství, kde bude tato situace projednána.

4.4 Vyhodnocování aktivit SPSZ

Po dobu spolupráce budou průběžně vyhodnocovány jmenované cíle v rámci SPSZ a současně bude konkrétně sledován dopad jednotlivých aktivit. S níže uvedenými výstupy bude průběžně seznamováno lokální partnerství a zastupitelstvo města.

Jednou ročně město Moravský Beroun ve spolupráci s ASZ vypracuje průběžnou hodnotící zprávu, ve které budou využity, zahrnuty a zhodnoceny:

- Statistické údaje vztahující se k sociálnímu začleňování ve městě, i k širšímu kontextu,
- Výstupy a dopady projektových i neprojektových aktivit realizovaných v rámci aktivit SPSZ,
- Průběžné evaluační zprávy konkrétních opatření vycházejících z SPSZ,
- Další výzkumná činnost realizovaná na území města, včetně dalších šetření, která mají vztah k problematice sociálního vyloučení.

Na procesu hodnocení se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci města a dle svých možností i dalších spolupracujících institucí, za podpory pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, experti pro dané tematické oblasti.

Seznam zkratek

ASZ Agentura pro sociální začleňování

APK Asistent prevence kriminality

APZ Aktivní politika zaměstnanosti

CS Cílová skupina

IROP Integrovaný regionální operační program

KPSVL Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám

LK Lokální konzultant

LP Lokální partnerství

NNO Nestátní neziskové organizace

OPZ Operační program Zaměstnanost

ORP Obec s rozšířenou působností

PS Pracovní skupina

SAS / SASRD Sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi

SPSZ Strategický plán sociálního začleňování

SVL Sociálně vyloučená lokalita

z.s. Zapsaný spolek

TPM Tréninkové pracovní místo

TSP Terénní sociální pracovník

ÚP Úřad práce

Seznam tabulek a obrázků

Tabulky:

Tabulka č. 1 - Projekty KPSVL v operačním programu Zaměstnanost

Tabulka č. 2 - Projekty KPSVL v operačním programu IROP

Zdroje

Situační analýza Moravský Beroun. Analýza sociálního vyloučení na území města [online]. Agentura pro sociální začleňování, 2019. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/lokalita/moravsky-beroun/>

Strategický plán sociálního začleňování Moravský Beroun 2015-2018 [online]. Agentura pro sociální začleňování, 2015. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/lokalita/moravsky-beroun/>

Evaluační Strategického plánu sociálního začleňování Moravský Beroun 2015-2018 [online]. Agentura pro sociální začleňování, 2019 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/lokalita/moravsky-beroun/>

Místní plán inkluze Moravský Beroun 2019-2022 [online]. Agentura pro sociální začleňování, 2019. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/lokalita/moravsky-beroun/>

Přílohy

Příloha č.1 - Popis sociálního vyloučení na území města Moravský Beroun

Příloha č.2 - Vyhodnocení realizace SPSZ Moravský Beroun 2015-2018

Příloha č.3 - Výstupy z pracovních skupin – popis problémů a jejich příčin

Příloha č.4 - Výstupní indikátory SPSZ

Příloha č.5 - Kontextové indikátory výchozího stavu

Příloha č. 1 – Popis sociálního vyloučení v Moravském Berouně

Základní charakteristika území

Město Moravský Beroun se nachází v severovýchodní části Olomouckého kraje v blízkosti vojenského újezdu Libavá. Je součástí okresu Olomouc a spadá do působnosti obce s rozšířenou působností Šternberk, který je od města vzdálen 17 km. Moravský Beroun leží na silnici I/46 a na železniční trati spojující Opavu s Olomoucí. Je správním centrem – obcí II. typu pro místní části Čabová, Moravský Beroun, Norberčany, Nová Véska, Nové Valteřice, Ondrášov, Sedm Dvorů, Stará Libavá a Trhavice. Rovněž je centrem mikroregionu Moravskoberounsko, který sdružuje šest obcí.

Obrázek 1 Geografická poloha Moravského Berouna (zdroj: mapy.cz, vlastní úprava)

Sociální vyloučení v kontextu města¹

Otázka sociálního vyloučení byla v Moravském Berouně tradičně spojována s romským obyvatelstvem. Sociální vyloučení se však týká i stále většího množství lidí z majoritní společnosti. Příčiny problému vychází z historického kontextu. Region prošel odsunem sudetských Němců, následným dosídlováním a po roce 1989 transformací ekonomiky a privatizací podniků i bytového fondu.

V současnosti se na vysoké míře sociálního vyloučení podílí zejména **nadprůměrný počet exekucí, obecně nízká kvalifikace obyvatelstva, odlehlost spádových obcí se specializovanými službami a zhoršená dopravní dostupnost**, převážně veřejné hromadné dopravy. Současně se také v Moravském Berouně spolu s úbytkem obyvatel snižuje i počet úřadů a pracovníků státní správy. V roce 2012 byla například zrušena pobočka Úřadu práce a v roce 2017 obvodní oddělení Policie ČR. Dále byla v lednu 2019 zrušena pobočka České spořitelny. Důsledkem strukturálního znevýhodnění regionu jsou také nízké ceny nemovitostí.

Ačkoliv se chudoba a sociální vyloučení dotýkají různých vrstev obyvatelstva, výše uvedené faktory častěji dopadají na místní obyvatele romského etnika. Současné odhady počtu Romů se pohybují v rozmezí 120–194 osob, což značí pokles oproti období 2010–2011, kdy byl jejich počet odhadován na tři stovky. Mezi příčinami poklesu počtu Romů hrálo klíčovou roli vystěhování městských bytovek v Nových Valteřicích, Karla IV. a Ostrově. Spolu s dalšími faktory tak Moravský Beroun přestává být atraktivní i pro samotné Romy, kteří se průběžně přesouvají především do Šternberka, případně do Bruntálu.

Moravskoberounská romská komunita není příliš soudržná, ačkoliv nelze hovořit ani o zásadních rozporech či nevraživosti (jako je více patrné například v sousedním Šternberku). Dělicí čáry vedou mezi třemi hlavními rody, které však pro mladou generaci už nejsou příliš důležité. Dle tvrzení řady místních aktérů chybí v Moravském Berouně všeobecně uznávané romské autority.

Horší jsou vzájemné vztahy mezi majoritou a místními Romy, což bylo i jedním z impulzů pro navázání spolupráce města s Agenturou. Městu se naštěstí zatím vyhýbaly závažnější projevy extremismu, rasově motivovaného násilí, či etnických nepokojů, jako se v různých podobách dělo například ve Vítkově nebo v březnu 2019 v nedalekých Dvorcích. Ke zklidnění situace přispěla řada preventivních opatření, vyšší zaměstnanost i úbytek Romů ve městě. Jako jeden z pozitivních prvků vzájemného sbližování je možno považovat například působení asistentů prevence kriminality. Dalším klíčovým prvkem jsou také aktivity projektu komunitní práce, který usiluje o aktivizaci obyvatel na základě společných zakázek i potřeb.

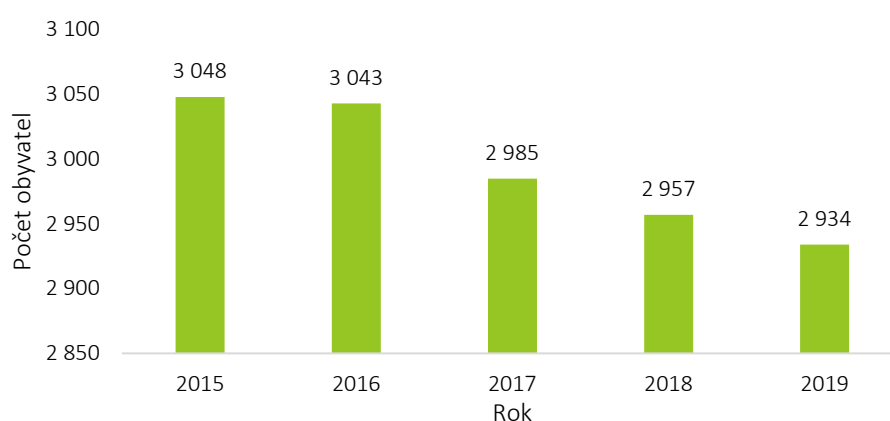
Ve městě se nenacházejí jasně vymezené nebo od okolní zástavby oddělené sociálně vyloučené lokality. Pro Moravský Beroun je tak vhodný termín **oblast se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení**. Vlastnická struktura nemovitostí, v nichž osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené bydlí, je dle analýzy z roku 2013 pestrá. Jedná se jak o nájemní bydlení ve vlastnictví města nebo soukromých majitelů, tak bydlení v osobním vlastnictví. Ze situační analýzy z roku 2019 vyplývá, že se situace v oblasti bydlení a prostorového rozmístění sociálního vyloučení od roku 2013 výrazně nezměnila. Analýza rovněž uvádí, že migrace se týká každoročně jen

¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

jednotek osob. Většina přesunů probíhá mezi lokalitami uvnitř města a v dlouhodobé perspektivě spíše romských rodin ubývá. Obvyklé migrační lokality jsou Šternberk, Bruntál, Dvorce, Olomouc. Část rodin pochází i z jiných míst, jako jsou Litovel či Ostrava, a nemají na město vazby. Převážná většina osob, které migrují do i z Moravského Berouna, jsou místní starousedlíci, kteří v minulých letech o bydlení přišli, nebo se odstěhovali dobrovolně a buď se po čase vrací, nebo zde tráví nějaký čas u příbuzných.

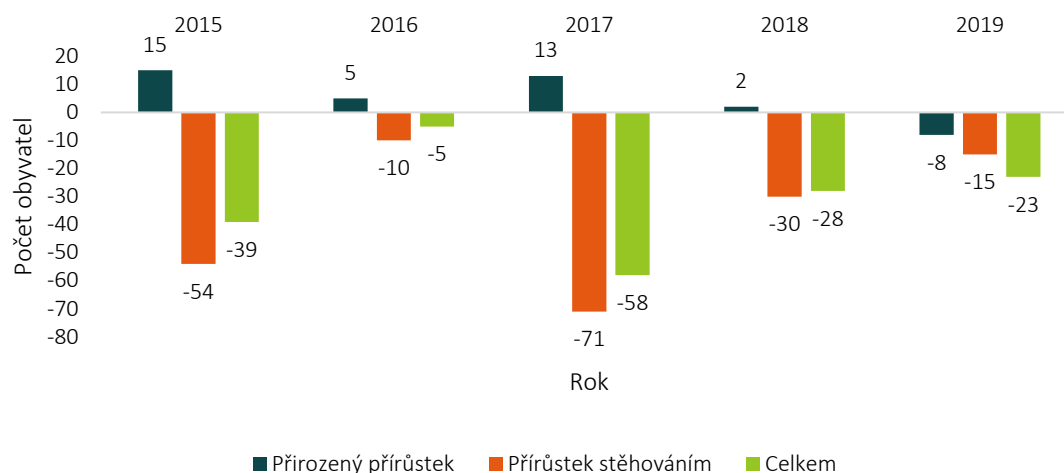
Demografie

Moravský Beroun se potýká s dlouhodobým poklesem počtu obyvatel. V období 2015–2019 klesl jejich počet o 3,7 %. V roce 2019 tak ve městě žilo 2 934 osob. Klesající trend neodpovídá vývoji na území obce s rozšířenou působností Šternberk, ve kterém naopak počet obyvatel ve shodném období vzrostl o 2,2 %.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel Moravského Berouna (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

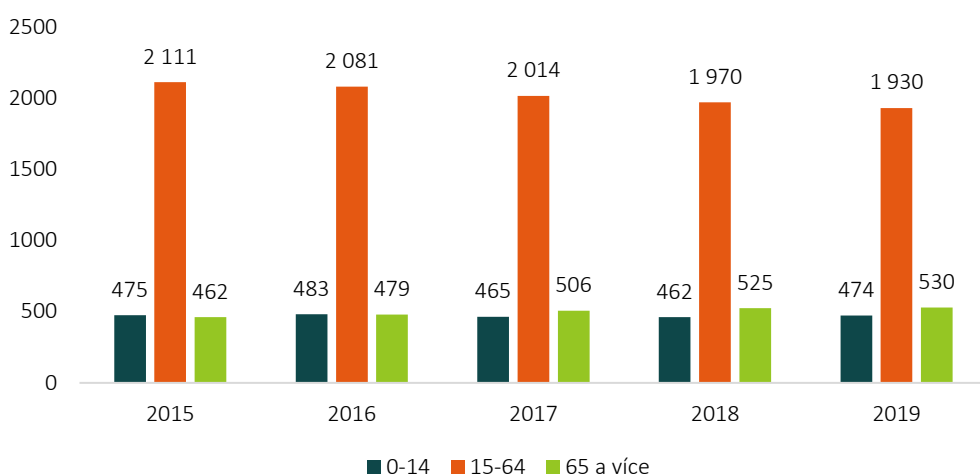
Za celkovým úbytkem obyvatel stojí především stěhování z města. Ve sledovaném období se z něj odstěhovalo 540 osob, tedy průměrně 108 osob ročně. Naopak se do něj přistěhovalo pouze 360 osob. Při zohlednění rozdílného počtu obyvatel je tempo stěhování obyvatel z Moravského Berouna přibližně dvakrát vyšší oproti území obce s rozšířenou působností Šternberk.

Graf 2 Pohyb obyvatelstva v Moravském Berouně (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

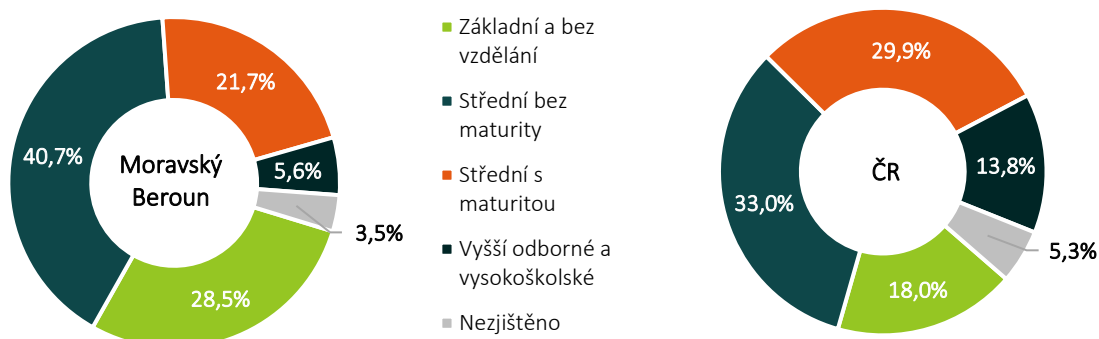
Ve městě dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva, tedy zvyšování průměrného věku. V období 2015–2019 klesl počet obyvatel v produktivním věku o 181. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel klesl z 69,3 % v roce 2015 na 65,8 % v roce 2019. Počet dětí do 15 let stagnoval. Naopak vzrostl počet osob ve věku 65 let a více. Ve sledovaném období jejich podíl na celkovém počtu obyvatel vzrostl o 3 p. b. V roce 2019 tak osoby starší 65 let tvořily 18,1 % obyvatel.

Zmiňovaný trend není ovšem ničím výjimečný a odpovídá situaci na celostátní úrovni, kde podíl osob v postproduktivním věku dosahoval ve shodném roce hodnoty 19,9 %. Přesto je třeba jej vzít v potaz, neboť s sebou přináší nové výzvy, zejména v oblasti zdravotní a sociální péče, ale i bydlení.

Graf 3 Vývoj věkového složení obyvatelstva v Moravském Berouně (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Pokud jde o vzdělanostní strukturu obyvatelstva, vyznačuje se Moravský Beroun dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 nízkým podílem osob s dokončeným vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. Jejich podíl byl oproti celorepublikové hodnotě nižší o 8,2 p. b. Nadprůměrný byl naopak podíl obyvatel bez vzdělání či se základním vzděláním jakožto nejvyšším dosaženým. Tito lidé tvořili přes 28,5 % obyvatel starších 15 let, přičemž v České republice tato hodnota činila jen 18 %.

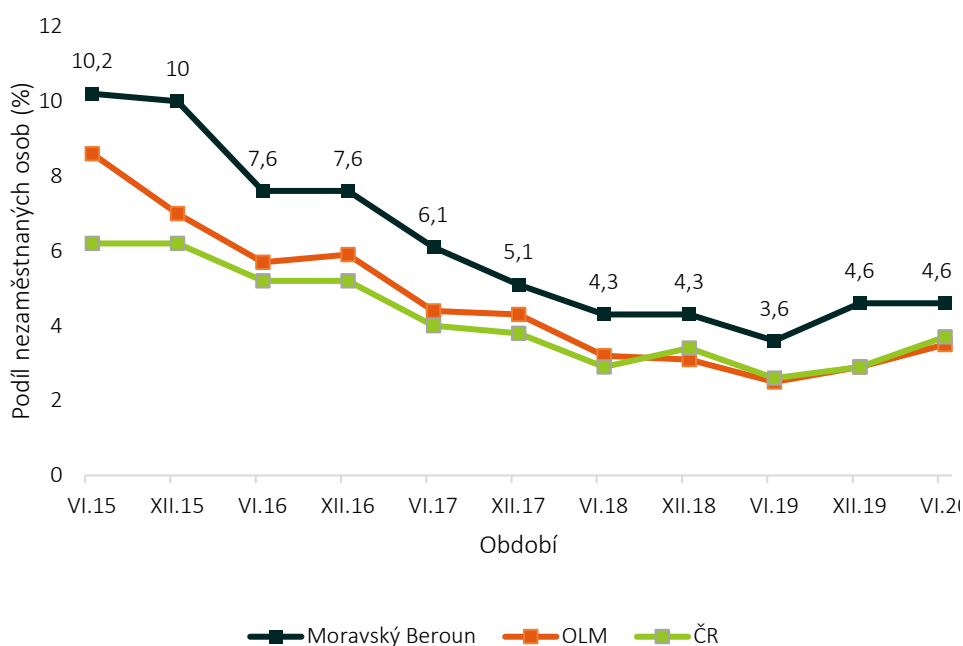
Graf 4 Vzdělanostní struktura obyvatel Moravského Berouna a České republiky dle SLDB 2011 (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Zaměstnanost

Nezaměstnanost a místní trh práce

Moravskobrounsko patří dlouhodobě v rámci Olomouckého kraje mezi regiony s vyšším podílem nezaměstnaných osob. Důvodem jsou **nízká kvalifikace obyvatelstva, periferní poloha, špatná dopravní dostupnost, chybějící infrastruktura a s tím související nízký zájem větších investorů**. Mezi limitující faktory hospodářského rozvoje patří také **odchod části mladší a vzdělanější populace, slabá kupní síla místních obyvatel** a pro řadu lidí i **nutnost dojíždění za prací**. Svou roli na vyšší míře nezaměstnanosti nepochybně hraje i **nadprůměrné množství osob, které se potýkají s exekucemi**.²

V období od června 2015 do června 2020 kopíroval podíl nezaměstnaných osob vývoj v České republice i Olomouckém kraji. Spolu s oživením, které zažívalo české hospodářství od roku 2014, se postupně snižovala nezaměstnanost i v Moravském Berouně. Nejnižší hodnoty dosáhla v červnu 2019, kdy činila 3,6 %. Dne 12. 3. 2020 byl v souvislosti s šířením viru COVID-19 vyhlášen Vládou ČR nouzový stav, který přinesl restriktivní opatření s vážným dopadem na české hospodářství. Ke konci června se však tato opatření významněji neprojevila na růstu nezaměstnanosti. Nicméně dle odhadů České bankovní asociace by mohla její výše v roce 2020 a následujícím roce stoupnout až na dvojnásobek předkrizové úrovně.³

Graf 5 Podíl nezaměstnaných osob v Moravském Berouně, Olomouckém kraji a České republice (zdroj: MPSV, vlastní úprava)

² Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

³ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ekonomika-letos-podle-odhadu-cba-klesne-o-7-5-procenta/1914961>

Mezi největší zaměstnavatele ve městě a okolí patří firma Granitol a.s., Copreci s.r.o. z nedalekých Dvorců a Ondrášovka a.s. Celkově je v průmyslové výrobě zaměstnáno více než 40 % pracujících. Dalšími většími zaměstnavateli jsou například Odborný ústav neurologicko-geriatrický (OLUNG) nebo místní samospráva (městský úřad, škola).⁴

Členové lokálního partnerství poukazovali na problém, kdy je řada lidí formálně zaměstnaných na částečné úvazky či dohody (a nejsou tak již vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání), nicméně jejich příjmy jsou natolik nízké, že jsou příjemci dávek hmotné nouze. Dle informací některých lokálních partnerů se však jedná buď o zcela fiktivní smlouvy bez reálné náplně, anebo je zaměstnancům podstatná část příjmu vyplácena na ruku. Hlavní motivací pro klienty Úřadu práce je vymanit se z procesu kontroly a docházky a nepřijít přitom o jistotu příjmů. Za problém je některými aktéry také považováno nadměrné množství sankčně vyřazených uchazečů z evidence Úřadu práce. Dle dostupných údajů bylo v roce 2018 sankčně vyřazeno přibližně 30 osob, většinou z důvodu odmítnutí vhodného zaměstnání, maření součinnosti atd.⁵

Dle vedení Úřadu práce je problémem dlouhodobé nezaměstnanosti demotivovaný přístup nebo práce na černo. Vedení rovněž uvedlo, že uchazeči se často vymlouvají na důsledky exekucí, aniž by se je snažili aktivně řešit. Problémem jsou dle vyjádření také benevolentní lékaři, kteří pravidelně vydávají neschopenky dlouhodobě nezaměstnaným.⁶

Názory na problematiku nezaměstnanosti se však liší. Někteří aktéři se domnívají, že zaměstnanci Úřadu práce nezohledňují individuální potřeby klientů, čímž pak dochází mimo jiné k odmítnutí nabídnutého zaměstnání (protože klient ho ve své situaci nepovažuje za vhodné z různých důvodů – zdravotních, možnosti zajištění péče o děti, omezené možnosti pravidelného dojíždění atd.), čímž může v důsledku docházet ke zvýšenému počtu sankčních vyřazení.⁷

Aktivní politika zaměstnanosti⁸

Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti začalo město již od roku 2006 aktivně využívat nástroje aktivní politiky zaměstnanosti Úřadu práce. Jednalo se převážně o veřejně prospěšné práce. Od roku 2006 tak dalo město vzniknout 135 pracovním místům. Zaměření těchto pozic bylo orientováno většinou na úklid nebo údržbu zeleně či veřejných prostranství. V roce 2019 město plánovalo vytvořit dalších 6 pracovních míst.

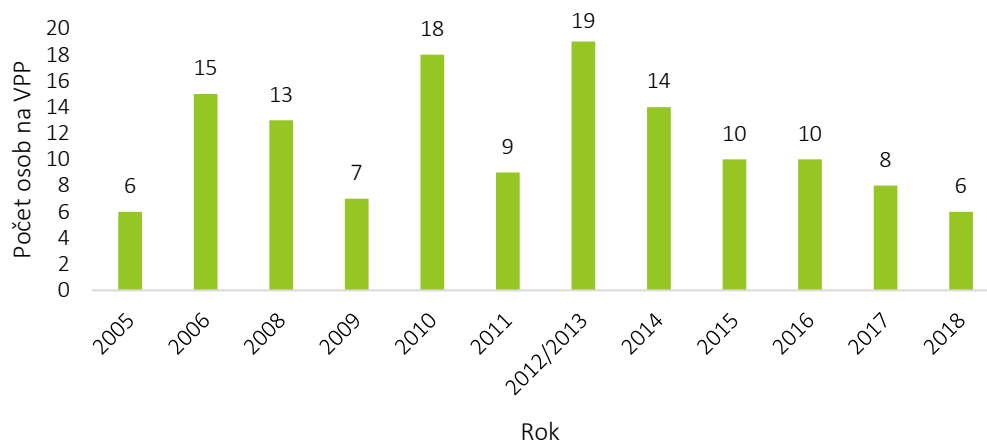
⁴ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁸ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Graf 6 Vývoj počtu osob zaměstnaných na VPP (zdroj: Situační analýza Moravský Beroun, vlastní úprava)

I přes zájem o veřejně prospěšné práce se často stávalo, že po vypršení dotace se lidé vraceli do evidence Úřadu práce. Problematické byly rovněž časově omezené úvazky na dobu jednoho roku (do roku 2013 obvykle jen na půl roku) bez možnosti jejich prodloužení. Institut veřejně prospěšných prací se dosud nepodařilo zcela propojit s pracovním nebo dluhovým poradenstvím, mentoringem apod. Pracovník města pověřený jejich vedením k tomu obvykle nemá kapacity ani kompetence. Dlouhotrvajícím sporem o smyslu a poslání VPP je způsob výběr nových pracovníků. Obce mají zájem opakovaně využívat osvědčené pracovníky, kdežto úřady práce se kloní k možnosti evidované uchazeče na těchto pozicích prostrídát, což jim ostatně dle vedení kontaktního pracoviště Úřadu práce Šternberk nařizuje zákon. V současné době se tato situace řeší pomyslným kompromisem. Pokud si vedení obce přeje na pozici zachovat stejného člověka, tak na něj může od Úřadu práce obdržet pouze poloviční částku dotace.

V rámci spolupráce s Agenturou byl Moravský Beroun vybrán také jako jedno z pilotních míst pro otestování programu Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji, který byl realizován v období let 2014–2016 na základě Smlouvy o součinnosti mezi Úřadem práce a Agenturou. Do projektu byly partnersky zapojeny neziskové organizace Ecce Homo Šternberk, z.s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. Do programu se v roce 2015 zapojilo celkem 9 uchazečů o zaměstnání. Čtyřem z nich se podařilo získat dotované zaměstnání. Dalším dvěma byly prodlouženy veřejně prospěšné práce.

Dle dostupných informací se nakonec podařilo si dlouhodobě udržet zaměstnání u soukromého zaměstnavatele dvěma uchazečům z Moravského Berouna. Z pilotovaných obcí (Hranicko, Jesenicko, Šternberk a Moravský Beroun) byly tedy výsledky pilotního projektu nejméně úspěšné i přes velmi aktivní zapojení obce prostřednictvím veřejně prospěšných prací. Mezi hlavní bariéry pro větší úspěšnost programu patřily specifická struktura pracovního trhu a nedostatek vhodných či ochotných zaměstnavatelů ke spolupráci, dále nutnost dojíždění na různé typy směn (potřeba automobilu), ale i demotivující vliv komunity. Vedení kontaktního pracoviště Úřadu práce poukazovalo na nesystémové dotování pozic přímo z prostředků projektu. Za jednoznačné pozitivum bylo naopak považováno aktivní zapojení lokálního konzultanta Agentury přímo do vyjednávání s potenciálními zaměstnavateli o konkrétních uchazečích.

Sociální podnikání⁹

Jednou z variant, se kterou město pracovalo pro aktivní snížení míry nezaměstnanosti, byla možnost zřízení sociálního podniku. Ve spolupráci s Agenturou si město nechalo od sdružení Antropohled o.s. zpracovat analýzu s názvem Sociální podnikání v Moravském Berouně¹⁰. V ní byly kromě rozboru trhu práce a struktury uchazečů o zaměstnání popsány nejvíce ohrožené skupiny, které by mohly v sociálním podniku najít uplatnění v rámci sociálního podniku (osoby zdravotně postižené a dlouhodobě nezaměstnaní.)

Na základě průzkumu mezi místními aktéry a veřejností se ve zprávě objevilo několik návrhů na zřízení sociálního podniku. Patří mezi ně obecní taxislužba, kavárna, prádelna/čistírna (například jako servisní služba pro místní zdravotnické zařízení OLUNG), městská zaměstnavatelská agentura, chráněná pracovní dílna pro kompletaci a balení mikrotenových sáčků v rámci největšího místního zaměstnavatele – společnosti Granitol a.s., který by splňoval podmínky tzv. náhradního plnění. Z hlediska obce se jako nejvhodnější varianta ovšem jevila transformace obchodní společnosti Městské služby Moravský Beroun do podoby sociálního podniku zaměřeného na technické služby či řemeslnou činnost. Studie zpracovala také několik návrhů možností poměru nákladů a výnosů při různých variantách zaměření podniku či množství zaměstnanců.

Od zamýšleného návrhu na obecní sociální podnik však sešlo. Dle představitelů obce především z důvodu hospodářského oživení. V posledních několika letech se tak nutnost pro vznik sociálního podniku z pohledu vedení obce nejevila jako opodstatněná. Nicméně dle názoru některých aktérů zůstává v Moravském Berouně řada osob, které mají kvůli různým formám znevýhodnění či handicapů snížené šance si na volném trhu získat, a hlavně udržet pracovní místo. Vhodné chráněné pracoviště v rámci nějaké formy sociálního podniku by jim však pomohlo získat potřebné dovednosti a udržet se na pracovním trhu.

⁹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹⁰ Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/18_Socialni_podnikani_v_Moravskem_Berounu.pdf

Bydlení

V Moravském Berouně se podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 nacházelo 1 184 obydlených bytů. Většina byla umístěna v bytových domech (765). Přibližně polovina ze všech obydlených bytů (610) byla v soukromém vlastnictví (ve vlastním domě či v osobním vlastnictví). Druhý nejvyšší počet bytů (262) byl v kategorii nájemních.

Bytový fond	Byty celkem	z toho:	
		v rodinných domech	v bytových domech
Byty celkem	1 376	530	834
obydlené	1 184	410	765
z toho právní důvod užívání bytu:			
ve vlastním domě	323	319	4
v osobním vlastnictví	287	-	287
nájemní	262	27	232
družstevní	195	2	193

Tabulka 1 Bytový fond v Moravském Berouně dle SDLB 2011 (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Problematickým faktorem stáří bytových domů, které v roce 2011 dosáhlo 52,1 roku, přičemž od sčítání v roce 2001 vzrostlo o 7,2 roku. U rodinných domů bylo průměrné stáří i rychlost jejich zastarávání dokonce vyšší. V roce 2011 byly rodinné domy ve městě v průměru 62,7 let staré a oproti roku 2001 zestály průměrně o 8,85 let. Dvě třetiny současného bytového fondu tak vznikly či byly renovovány před rokem 1970. Po roce 1989 byly postaveny či zrekonstruovány pouze tři bytové domy, tedy necelá 4 % z celkového počtu bytových domů. Od roku 2013 se stav bytového fondu v Moravském Berouně výrazně nezměnil.¹¹

Bydlení v městských bytech¹²

Na aktuální množství bytů ve vlastnictví města měl klíčový vliv proces privatizace, který započal v roce 1997. Přesnější data o prodaných bytech jsou dostupná až od roku 2004, kdy jich byla ve vlastnictví města pouze polovina z celkového bytového fondu, konkrétně 238. Do roku 2012 město odprodalo dalších 122 bytů. Mezi lety 2013 a 2019 privatizace dále pokračovala a v současné době se počet bytů ustálil na počtu 91. 26 z nich je však dlouhodobě zakonzervovaných. Jedná se o bytové domy v Nových Valteřích a bytové domy v ulici Karla IV, Ostrov nebo Opavská 131, které byly před svým zapečetěním obývány výhradně sociálně vyloučenými Romy. Bytovky v Nových Valteřích byly přitom nějakou dobu nabízeny k odprodeji, ale nikdo je odkoupit nechtěl.

V současné době se výše nájemného v městských bytech pohybuje v rozmezí od 21,89 Kč, přes 35,58 Kč, 41,29 Kč, 56,34 Kč až po 76,34 Kč za m² obytné plochy. Dle cenové mapy Asociace realitních kanceláří ČR je průměrná výše nájmu v oblasti Moravskobereounska výrazně vyšší. V červenci 2020 se pohybovala okolo 90 Kč/m².¹³

¹¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹² Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹³ Dostupné z: <https://www.cenovamapa.eu/>

Problematickým aspektem městského bytového fondu je jeho stáří a technický stav. Část bytových domů je více než 50–60 let stará a neprošla žádnou komplexní rekonstrukcí. V nejstarších městských bytových domech obvykle bydlí místní romské rodiny (to se týká i soukromých domů), kterým je někdy dávána vina za špatný technický stav bytů, nicméně ten je často způsoben i jejich stářím. Zároveň se však jedná o cílovou skupinu, která nemá z hlediska volby bydlení příliš na výběr, což vytváří poptávku po obchodu s chudobou.

Z hlediska správy městských bytů nebylo učiněno mnoho systémových opatření, a přesto že to byl jeden ze záměrů obsažených ve Strategickém plánu sociálního začleňování 2015–2018 Moravský Beroun, **nebyla vytvořena koncepce městské bytové politiky.** Neexistuje tak žádný ucelený plán rekonstrukce zastaralého bytového fondu. Opravy v jednotlivých domech tak bývají prováděny ad hoc podle aktuální potřeby, přičemž se jedná hlavně o nouzovou údržbu. Neexistující nebo doposud nerealizovaná opatření v oblasti bydlení jsou přitom jedním z důsledků nedostatečných personálních kapacit, tj. absence koordinátora či manažera Strategického plánu sociálního začleňování (s patřičnými kompetencemi). Prostředky vybrané na nájmu jsou navíc využívány i pro jiné rozpočtové kapitoly města a na nezaplaceném nájemném existuje velký dluh.

Jedinými projekty za oblast bydlení, které se město rozhodlo realizovat, jsou plánované rekonstrukce momentálně zakonzervovaných bytových domů v ulicích Karla IV. a Ostrov. Žádosti byly schváleny k podpoře, město od realizace ustoupilo.

Evaluační zpráva Strategického plánu sociálního začleňování z prosince 2019 upozorňuje, že pro úspěšné sociální začleňování v obci je potřeba dále podnikat zásadní kroky právě v oblasti bydlení. Za **přetrvávající zásadní problémy v ní autoři zprávy označili neshody týkající se rekonstrukcí bytového fondu města a absenci koncepce bytové politiky.** Oproti tomu vyzdvihli aktivizaci a kooperaci místních aktérů, které bylo dosaženo v rámci řešení hrozby opatření obecné povahy (zóny bez doplateků na bydlení).¹⁴

Příspěvek a doplatek na bydlení

V říjnu 2017 vedení města plánovalo zavést tzv. opatření obecné povahy, a to v reakci na krizovou situaci okolo bytového domu na v ulici Dlouhé č. p. 306. Tento nástroj umožňuje vytvářet zóny, kde na nově uzavřené nájemní smlouvy nelze čerpat dávky pomoci v hmotné nouzi, konkrétně doplatek na bydlení. Město chtělo nástroj využít u 4 bytových domů. Po konzultaci s Agenturou se však město nakonec rozhodlo pro jiný postup a svolalo jednání pracovní skupiny, kterého se účastnili odborníci a důležití aktéři, například zástupci Olomouckého kraje, Policie ČR, zástupci Orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo majitelé dotčených nemovitostí. Společné projednání problému a jeho participativní charakter vedl ke změně postojů a začátku koordinace systematických intervencí. Do situace se vložila také městská policie, městský úřad, asistenti prevence kriminality, terénní sociální pracovnice a zaměstnanci projektu „Rozvoj komunitních aktivit v Moravském Berouně“.¹⁵

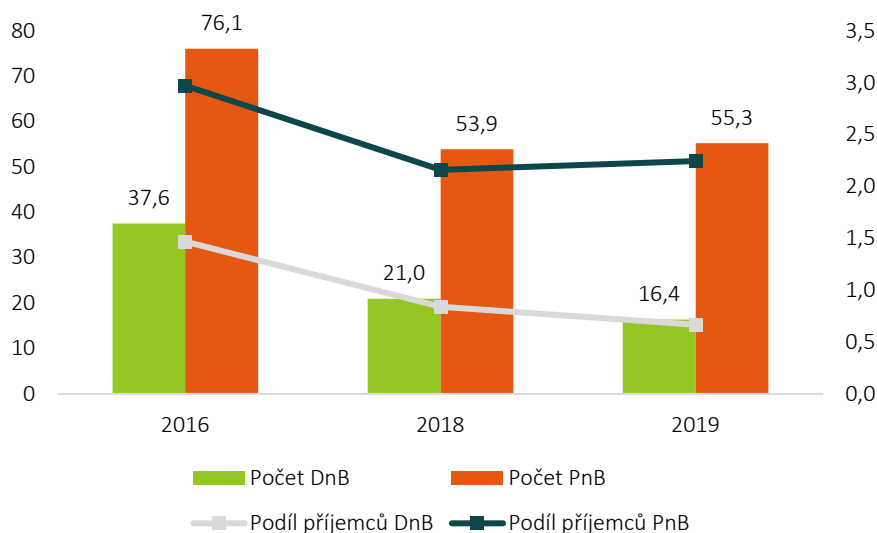
Výsledkem bylo vytvoření systému komunikace města se správcem budovy, prodloužení délky nájemních smluv a dohoda s majitelem na investicích do technického stavu domu a s nájemníky o svépomocném udržování pořádku

¹⁴ Evaluační zpráva Strategického plánu sociálního začleňování 2015–2018 Moravský Beroun. 2019.

¹⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

v okolí domu. Po odeznění vypjaté situace se komunikace mezi majiteli objektů a městem opětovně zhoršila, čímž vyvstala otázka, zda je jejich vzájemná komunikace dostatečně systematická.¹⁶

Společně s nezaměstnaností ve městě klesal v období 2016–2019 také počet příjemců doplatku na bydlení, což byl trend patrný i na úrovni České republiky. V případě příspěvku na bydlení došlo k mírnému nárůstu počtu vyplacených dávek mezi lety 2018 a 2019. V roce 2019 pobíralo doplatek na bydlení 0,7 % obyvatel starších 15 let. Příplatek na bydlení byl vyplácen 2,2 % obyvatel starším 15 let. Obě hodnoty jsou vyšší než krajský průměr (0,5 %, resp. 1,8 %) a rovněž převyšují celostátní hodnotu (0,4 %, resp. 1,8 %).

Graf 7 Vývoj počtu příjemců příspěvku a doplatku na bydlení a jejich podílu na obyvatelích 15+ na Vrbensku (zdroj: MPSV, ČSÚ, vlastní úprava)

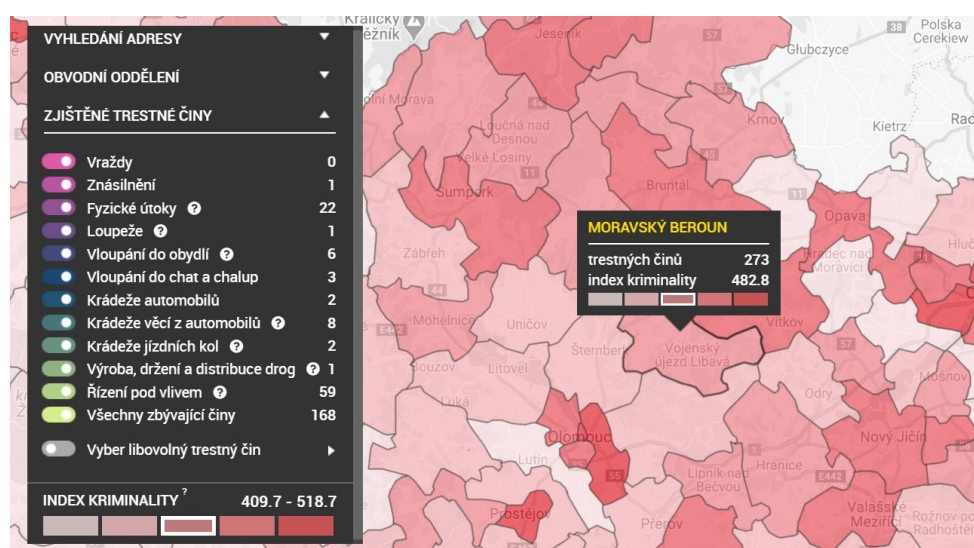
Pokud jde o absolutní hodnoty, **pobíralo příspěvek na bydlení v roce 2019 za průměrný měsíc 55 domácností a doplatek na bydlení 16.** Tyto hodnoty ukazují, že je v Moravském Berouně **asi 50 domácností, které mají problém s úhradou nákladů spojených s bydlením, přičemž u 16 z nich jsou tyto potíže značné.** V potaz je však třeba vzít i sezónní výkyvy, které nejsou ve statistice zohledněny. Zároveň je třeba počítat s určitým počtem osob, které stojí mimo sociální systém. Tito lidé se následně dle možností pohybují buďto v šedé ekonomice, nebo kombinují různé nestandardní pracovní smlouvy a příležitosti k přivýdělku.

¹⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Bezpečnost a prevence kriminality

V Moravském Berouně se nachází stanice Policie ČR, která spadá pod obvodní oddělení Šternberk. Původně se ve městě nacházelo obvodní oddělení, jehož činnost však byla ke konci roku 2017 ukončena.¹⁷ Dále **ve městě od roku 2013 působí městská police**, jejíž sbor byl **v roce 2014 doplněn o asistenty prevence kriminality**. Město má v oblasti bezpečnosti zpracován dokument s názvem *Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022*¹⁸.

Od ledna 2015 do prosince 2017 bylo na území bývalého obvodního oddělení Moravský Beroun, které kromě města zahrnuje i menší okolní obce, spácháno 273 trestných činů, což jej řadí k oddělením s průměrným indexem kriminality. Ten je ovšem mírně vyšší ve srovnání s okolními obvodními odděleními, výjimku tvoří obvodní oddělení Bruntál a Vítkov. K nejčastěji páchaným trestným činům patřilo řízení pod vlivem návykových látek, fyzické útoky, krádeže věcí z automobilů a vloupání do obydlí.

Obrázek 2 Přehled zjištěných trestných činů a index kriminality v OO Policie ČR Moravský Beroun v období 2015–2017 (zdroj: mapakriminality.cz)

Druh TČ	2015	2016	2017	2018*	2019*
Násilná	10	2	4	4	3
Mravnostní	2	1	1	10	3
Majetková	34	22	19	18	11
Celkem	108	86	79	32	17
Index kriminality	191	152,1	139,7	105,2	57,9

Tabulka 2 Vývoj trestné činnosti v Moravském Berouně v období 2015–2019 (zdroj: Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022, vlastní úprava)

* Od roku 2018 jsou statistiky trestné činnosti zpracovány pro katastrální území města zvlášť.

¹⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹⁸ Dostupný z: <https://www.morberoun.cz/koncepce-prevence-kriminality-mesta-moravsky-beroun-2020-2022/d-291180>

Z přehledu je patrné, že **objem páchané majetkové kriminality vykazuje pokles oproti předchozím letům**. Pozitivním zjištěním je dle Koncepce prevence kriminality nárůst objasněnosti zjištěné násilné kriminality, což lze mimo jiné přikládat zřízení kamerového bezpečnostního systému. Mezi kriminogenní faktory patří prohlubující se chudoba u sociálně vyloučených osob z romského etnika, ale i u stále vyššího počtu osob z majoritní společnosti. Míra kriminality je také ovlivněna umístěním města, které se nachází na okraji Olomouckého kraje a sousedí se sociálně vyloučenými lokalitami Moravskoslezského kraje, což přináší zvýšený pohyb problémových osob.¹⁹

Koncentrace páchané trestné činnosti je rovnoměrně rozložena po celém městě Moravský Beroun. Občané jsou nejčastěji postihováni majetkovou kriminalitou, jako jsou prosté krádeže a krádeže vloupáním do objektů. Množí se i počet vloupání do motorových vozidel. V posledních letech lze vysledovat přibývání krádeží z nouze, totiž řešení situací, kdy pachatelé spáchali krádež jako poslední možnost k naplnění svých základních potřeb. Vzhledem k rozlehlosti územního obvodu má na vývoji a složení trestné činnosti vliv především fluktuace a anonymita osob²⁰

Problematika závislosti na návykových látkách²¹

Komplexnímu popisu drogové problematiky se v roce 2014 podrobně věnoval výzkum Univerzity Palackého Analýza drogové scény v obci Moravský Beroun.²² Výzkum poukázal na **snadnou dostupnost a společenskou toleranci alkoholu a tabáku**, se kterými měla zkušenost značná část respondentů již na základní škole. Z nelegálních drog byly kvůli snadné dostupnosti nejvíce rozšířeny marihuana a lysohlávky, s odstupem pervitin a extáze, což se však už tolik netýkalo školní mládeže. Podle výsledků výzkumu se míra spotřeby mezi Romy a příslušníky majority příliš neliší. V roce 2014 část romských respondentů dokonce za větší problém uvnitř komunity označovala gamblerství (od roku 2014 však došlo k systémovému omezení výherních automatů a zároveň se z ekonomických důvodů zavřely některé provozovny).

Za rizikové faktory vedoucí k potenciální konzumaci ať už legálních či nelegálních drog u mládeže byly ve výzkumu označeny především způsob trávení volného času, pravidla chování v partě mladých, ale i celková společenská benevolence k alkoholu, tabáku, nebo i k užívání marihuany. V době výzkumu se poukazovalo na nedostatek příležitosti ke kvalitnímu sportovnímu vyžití, absenci sportovní haly nebo plaveckého stadionu. V roce 2017 vznikla ve městě nová sportovní hala. Je ovšem otázkou, do jaké míry je sportovní vyžití dostupné i pro sociálně slabší mládež, pro kterou mohou být finance i symbolické/psychologické bariéry k zapojení do aktivit, kterých se účastní mládež z majority, nebo obecně z lépe zabezpečených rodin.

Preventivní opatření

Problematika veřejného pořádku je v Moravském Berouně regulována několika obecně závaznými vyhláškami. Dohlížením nad dodržováním těchto vyhlášek je pověřena především městská policie a asistenti prevence kriminality. Oblastí, která zatím městem regulována není, a je přitom spojena se sociálně patologickým jednáním, je regulace hazardu a výherních automatů.

¹⁹ Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022. 2020.

²⁰ Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022. 2020.

²¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²² Dostupný z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Zaverecna_zprava_drogy_MB_2014.pdf

V reakci na bezpečnostní problémy rozhodlo vedení města v polovině roku 2013 o **zřízení městské policie v počtu dvou strážníků**. Jeden byl pověřen velením a mentoringem asistentů prevence kriminality a druhý, kromě výkonu služby v terénu, zastával funkci manažera prevence kriminality. V současné době se personální situace u Městské policie výrazně proměnila, kdy byli z důvodu odchodu jednoho strážníka do penze a přechodu velitele na pozici místostarosty, přijati dva noví strážníci, kteří se zapojili do činnosti a sbírají první zkušenosti specifické činnosti v této lokalitě.

Od poloviny roku 2014 byla v rámci městské policie zřízena pozice asistentů prevence kriminality. Na ní se od roku 2014 vystřídalo celkem 12 osob, z toho 10 bylo romského etnika. Asistenti se stali respektovanou součástí bezpečnostních složek, a to navzdory tomu, že jim výkon funkce nepřiděluje žádné jiné pravomoci než občanské. Respekt si totiž získali svým trpělivým a asertivním přístupem, určitou autoritu jim dávají také stejnokroje připomínající uniformu městské policie. Od roku 2017 se počet asistentů ustálil na počtu 4. Zkušenostmi z nasazení asistentů prevence kriminality se nechali inspirovat i ve Vítkově a Budišově nad Budišovkou.

Rodina

Sociální služby²³

V roce 2013, kdy město zahájilo spolupráci s Agenturou, působilo v Moravském Berouně několik sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a jedno volnočasové zařízení pro mládež. Jak ovšem vyplývá ze situační analýzy z roku 2013, povědomí o těchto službách v cílové skupině bylo nízké a zároveň neexistovala efektivní spolupráce mezi zřizovateli a městem.

Po zahájení činnosti lokálního partnerství a vybraných pracovních skupin byl vytvořen návrh systému opatření pro rozšíření sociální práce a podporu sociálních služeb s místní působností. Klíčový byl vznik komplexního městského programu Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun zaměřeného na podporu a rozšíření sociální práce na obci (v terénu) a case management (pro cílové skupiny sociálně vyloučených nebo vyloučením ohrožených osob, v rozsahu 2 úvazků).

K dalším činnostem patřil projekt s názvem Rozvoj komunitních aktivit města Moravský Beroun zaměřený především na komunitní práci s romskou minoritou nebo spuštění provozu registrované služby Nízkoprahového denního centra pro děti a mládež (které doplnilo Centrum pro rodinu, děti a mládež). Neziskové organizace Help-IN o.p.s., Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. a Ecce Homo Šternberk, z.s. ve městě rozšířily nabídku sociálně aktivizačních služeb nebo terénních programů. Přehled terénních a ambulantních služeb sociální prevence v Moravském Berouně v roce 2018 uvádí následující tabulka.

Druh služby	Zřizovatel	Forma (kapacita)	Cílová skupina	Počet klientů / rok
Sociálně aktivizační služba	Help-IN, o.p.s.	Ambulantní (5), terénní (5)	Rodiny s dětmi	17 rodin
Sociálně aktivizační služba	Poradna pro občanství a lidská práva, z.s.	Ambulantní, terénní (celkem 40)	Rodiny s dětmi	2 rodiny*
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Ecce Homo Šternberk, z.s.	Ambulantní (20), terénní (5)	Děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy	87 osob
Terénní program	Poradna pro občanství a lidská práva, z.s.	Ambulantní, terénní (celkem 100)	Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách / etnické menšiny / senioři	22 osob*

Tabulka 3 Přehled služeb sociální prevence v Moravském Berouně za rok 2019 (zdroj: Situační analýza Moravský Beroun, vlastní úprava)

* Zahrnuty jsou pouze osoby s trvalým pobytem v Moravském Berouně. Službu ovšem často využívají i obyvatelé okolních obcí.

²³ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Mimo uvedených aktivit provozuje spolek Ecce Homo Šternberk, z.s mikrojesle Lviček s kapacitou 4 děti, které napomáhají integraci cílové skupiny. Organizace zároveň spolupracuje s místní základní školou na zajišťování doučování a podpoře inkluzivního vzdělávání. Základní škola Moravský Beroun spolupracuje od roku 2017 s organizací Women for Women, o.p.s, která zajistila financování obědů pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Moravský Beroun je dlouhodobě zahrnut do procesu komunitního plánování sociálních služeb Šternberk. Aktuálně platným dokumentem ve vztahu k rozvoji sociálních služeb je Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Šternbersku na období 2020–2023²⁴.

Fungování sociálních služeb ohrožují především dva faktory. Prvním z nich jsou nedostatečné personální kapacity a častá fluktuace zaměstnanců. S fluktuací zaměstnanců se potýkají také instituce státu či samosprávy, například Orgán sociálně-právní ochrany dětí ve Šternberku. Na stabilitu, ale i na výkon pracovníků města (jejichž pozice vznikly z projektů), má vliv i částečný nesoulad mezi potřebou flexibility u terénních a komunitních pracovníků a poměrně striktními požadavky úřadu jako zaměstnavatele, například ve věci evidence docházky, způsobu vykazování apod.

Druhým problémem jsou nevyjasněné vztahy mezi některými poskytovateli sociálních služeb a institucemi, nebo mezi institucemi navzájem, které komplikují komunikaci a značně ztěžují efektivitu potřebné spolupráce. Dobře nastavená a fungující spolupráce byla naopak mezi pracovníky městských projektů Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun a Rozvoj komunitních aktivit města Moravský Beroun, dále mezi Orgánem sociálně-právní ochrany dětí ve Šternberku a organizací Help-IN o.p.s., nebo mezi šternberským kontaktním pracovištěm Úřadu práce a Ecce Homo Šternberk, z.s.

Dluhy a exekuce

Jedním z nejzásadnějších problémů Moravského Berouna, úzce souvisejícím také s vyšším počtem dlouhodobě nezaměstnaných, je vysoká míra zadlužení obyvatel. Ta se přitom zdaleka netýká jen sociálně vyloučených, ale prochází napříč celou populací města.

Rok	Počet osob v exekuci	Podíl osob v exekuci	Počet exekucí na osobu	Počet osob v insolventci	Podíl osob v insolventci
2016	461	17,92 %	5,2	-	-
2017	464	18,03 %	5,8	56	1,88 %
2018	-	-	-	58	2,32 %
2019	374	14,54 %	5,9	51	2,04 %

Tabulka 4 Počet a podíl osob v exekuci a insolventci v Moravském Berouně (zdroj: mapaeexekuci.cz, mapabankrotu.cz, vlastní úprava)

Podle dostupných dat z roku 2019 činil procentuální podíl osob v exekuci v Moravském Berouně 14,54 %, což odpovídá 374 obyvatelům. Oproti situaci na národní (8,70 %) i krajské úrovni (7,57 %) se jedná o značně

²⁴ Dostupný z: https://www.sternberk.eu/images/stories/dokumenty_odboru/socialni_veci/komunitni_planovani_socialnich_sluzeb/St%C5%99edn%C4%9Bdob%C3%BD_pl%C3%A1n_rozvoje_soci%C3%A1ln%C3%ADch_sl%C5%BEEb_ORP_%C5%A0ternberk_na_obdob%C3%AD_2020_-_2023.pdf

nadprůměrnou hodnotu. Z celkového počtu obyvatel Moravského Berouna bylo v roce 2019 2,04 % obyvatel v insolventi. Z hlediska absolutních čísel se jednalo o 51 osob.

Oproti roku 2016 a 2017 se snížil počet exekucí osob o přibližně 90. Podíl obyvatel v exekuci tak klesl o 3,5 p. b. Na druhou stranu vzrostl počet exekucí na osobu, z čehož vyplývá, že exekuce sice dopadají na menší skupinu osob, avšak intenzivněji. Uvedené počty se navíc týkají pouze tzv. soudních exekucí. Různé státní nebo samosprávné instituce však přistupují rovněž k tzv. správním neboli daňovým exekucím. Jedná se například o obce, úřady, zdravotní pojišťovny a další. Na rozdíl od soudních exekucí nejsou exekuce správní jednotně evidovány.

Město spravuje a vymáhá pohledávky od dlužných občanů různými způsoby, které se liší podle jednotlivých odborů. Celková dlužná částka je přitom poměrně vysoká. K 31. 5. 2019 například činila dlužná částka za komunální odpad 2 023 285 Kč, kterou tvořily pohledávky několik stovek dlužníků, z nichž asi 460 dlužníků dlužilo více než 500 Kč. Dále město eviduje pokuty za psy ve výši 54 684 Kč, pokuty udělené městskou policií ve výši 49 974 Kč nebo pokuty řešené v rámci Komise pro projednávání přestupků ve výši 282 435 Kč. V dubnu roku 2019 evidovalo město zhruba 92 dlužníků na nájemném, z toho však 67 už v městských bytech nebydlelo. Souhrnný dluh na nájemném činil 4 683 859 Kč. Penále z dlužné částky za nájemné činilo 2 146 012 Kč.²⁵

Město nabízí dlužníkům různé možnosti splácení pohledávek. Kromě splátkových kalendářů mají možnost se s úředníky domluvit na individuálním postupu dle vlastních finančních možností. Větší část dlužníků však splátkové kalendáře neplní. Ve výjimečných případech může dojít až k odpuštění poplatku z prodlení (nikoliv vlastní dlužné částky), nicméně dlužník by musel přesvědčivě doložit důvody, proč nemohl platit.²⁶

Lidé, kteří se potýkají s dluhy a exekucemi mají v Moravském Berouně jen omezené možnosti, na koho se obrátit o radu či konzultaci. Kromě komerčních subjektů nabízejících oddlužení a další spojené procedury se totiž dluhovému poradenství formou odborného sociálního poradenství věnuje jen Poradna pro občanství a lidská práva, z.s., která své služby občanům nabízí každý lichý čtvrtek v měsíci v budově Výchovně vzdělávacího centra. Poradna pro občanství a lidská práva, z.s., ani jiná organizace s aktuální působností v Moravském Berouně však nemá akreditaci k vytváření insolvenčních návrhů.²⁷ Ecce Homo Šternberk z.s. doprovází klienty v insolventi (komunikace s insolvenčním správcem, zaměstnavateli a uživateli na udržení podmínek insolvence). Jinak neziskové organizace či město v rámci sociální práce nabízejí spíše jen základní poradenství, nebo své klienty odkazují na jiné organizace či využívají služby vybraných advokátů.

²⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Příloha č. 2 - Vyhodnocení plnění opatření SPSZ 2015-2018

Tato příloha byla vytvořena členy pracovních skupin lokálního partnerství k zhodnocení míry naplňování jednotlivých opatření SPSZ platného v letech 2015-2018.

Oblast Zaměstnanost

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 1.1 - Rozvoj zaměstnanosti a zvýšení počtu pracovních míst	Obecný cíl 1.1.1 – Rozvoj sociální ekonomiky	Specifický cíl 1.1.1.1 – Založení sociálního podniku	Nesplněno / Opatření bylo aktivně konzultováno s vedením města v roce 2016, ASZ pro město vypracovala analýzu, město od záměru ustoupilo z důvodu a) legislativních komplikací – nutnost spojit se s dalšími obcemi či NNO, b) z důvodu zlepšení situace na trhu práce
		Specifický cíl 1.1.1.2 – Další podpora sociálního a společensky odpovědného podnikání	Nesplněno / Neproběhly žádné kroky k plnění
	Obecný cíl 1.1.2 – Odpovědné zadávání veřejných zakázek		Nesplněno / Konzultováno s vedením města, proběhl seminář ASZ k tématu
	Obecný cíl 1.1.3 – Podpora a využívání nástrojů APZ - VPP, SÚPM		Splněno / Město aktivně využívá VPP i SUPM, dává příležitost dlouhodobě nezaměstnaným. Příležitost lépe rozvíjet mentoring a podporu zaměstnanců
	Obecný cíl 1.1.4 – Podpora začínajícím podnikatelům	Specifický cíl 1.1.4.1 – Přímá podpora při započatí podnikání – mentoring	Nesplněno / neřešeno, chybí kapacity
		Specifický cíl 1.1.4.2 – Posílení podmínek pro rozvoj podnikatelského sektoru	Nesplněno / neřešeno, chybí kapacity
	Obecný cíl 1.1.5 – Podpora a síťování lokálních zaměstnavatelů		Nesplněno / formálně je aktivita je součástí projektu Prostupného zaměstnávání v OLK, v reálu neprobíhalo
1.2 Dobrý přístup ohrožených skupin obyvatel na trh práce	Obecný cíl 1.2.1 Zlepšit přípravu ohrožených skupin na vstup na trh práce	1.2.1.1 Včasné profesní poradenství NNO při spolupráci s ÚP	Nesplněno / aktivita byla doporučena ÚP jako jeden z klíčových principů a dobrých praxí (ověřeno v rámci pilotu ASZ), z důvodu administrativní náročnosti to ÚP z projektu odebral, nahradil vlastními pozicemi, ovšem bez potřebné kvalifikace

		1.2.1.2 Posílení nezbytných individuálních kompetencí a dovedností pro úspěch na trhu práce	Nesplněno / okrajově naplňováno v rámci individuální práce sociálních služeb
	Obecný cíl 1.2.2 Zvýšit podporu osobám ze znevýhodněných skupin při vstupu na trh práce	1.2.2.1 Vytvořit systém prevence selhávání při vstupu na trh práce	Nesplněno / viz výše
		1.2.2.2 Zavést cílenou podporu zaměstnavatelům pro zaměstnávání znevýhodněných osob	Nesplněno / jako minimální pomoc lze označit VVP a SÚPM + občasnou pomoc NNO a sociální práce města
		1.2.2.3 Vytvoření podpůrného prostředí pro zaměstnané	Nesplněno / chybí poptávka, nositel tématu
1.3 Strategické řízení, koordinace aktivit a rozvoj partnerství	1.3.1 Vypracování Strategie politiky zaměstnanosti města		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu
	1.3.2 Spolupráce s MAS na konkrétních prozaměstnaneckých aktivitách		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu
	1.3.3 Vytvoření platformy a koordinace aktivit mezi ÚP, NNO, městem a regionálními zaměstnavateli		Nesplněno / viz obecný cíl 1.1.5 (původně součástí aktivit v rámci prostupného zaměstnávání, v rámci návazného projektu ÚP nerealizováno)

Oblast Bydlení

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 3.1 Rozvoj bytového fondu města	3.1.1 Adaptace bytů pro sociální bydlení		Nesplněno / Město podalo žádost o dotaci, hodnocení IROP úspěšné, město dotaci odmítlo (nesouhlas části zastupitelstva, petice části občanů)
	3.1.2 Nastavení bytové politiky pro sociální bydlení		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu (čekalo se na soc. bydlení)
	3.1.3 Podpora dostupného bydlení pro mladé rodiny - dotační program MMR		Nesplněno / chybí vhodný dotační program
Priorita 3.2 Zvýšení kompetencí obyvatel SVL v oblasti bydlení	3.2.1 Zahájení a rozvoj komunitní práce		Splněno / Projekt byl realizován městem v rámci KPSVL od 1.7.2017 do 30.6.2020
	3.2.2 Podpora práce domovníků		Splněno / realizováno v rámci projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019
	3.2.3 Zlepšit podporu sociálních služeb v oblasti bydlení		Částečně splněno / Pro stávající sociální služby je Bydlení často řešené téma, město aktivně řeší problémy způsobené obchodníky s chudobou a podporuje sociální práci. Na druhou stranu – chybí

		specializované služby i účinnější nástroje (zejména sociální bydlení)
	3.2.4 Při řešení problémových situací využívat APK, komunitní práci a sociální služby	Splněno / Příklad dobré praxe, město velmi aktivně koordinovalo multidisciplinární podporu
Priorita 3.3 Prevence ztráty bydlení	3.3.1 Casemanagement na úrovni města	Částečně splněno / Pozice casemanagera byla součástí systémového projektu na posílení sociální práce města, nicméně v praxi byla využívána spíše jako TSP
	3.3.2 Systém včasné intervence při neplacení nájemného	Nesplněno / chybí poptávka města a součinnost příslušného pracovníka
	3.3.3 Využívání institutu zvláštního příjemce	O plnění nemáme podrobnější informace
	3.3.4 Spolupráce se sociálními službami a ÚP Šternberk	Částečně splněno / proběhlo několik schůzek k nastavení systému či vyjasnění rozporů, mnohé se zlepšilo, některé rozpory přetrvávají

Oblast Bezpečnost a prevence kriminality

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Obecný cíl 4.1 Systém preventivně bezpečnostní politiky města	4.1.1 Asistenti prevence kriminality		Splněno / Realizováno v rámci projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019, příklad dobré praxe
	4.1.2 Městská policie		Splněno / funguje stabilně
	4.1.3 Kamerový systém		Splněno / funguje stabilně
	4.1.4 Dobrá kontrola rizikových míst		Splněno / funguje stabilně
	4.1.5 Setkávání představitelů města s veřejností		Nesplněno / chybí iniciátor
	4.1.6 Aktivní práce s dětmi a mládeží		Částečně splněno / úspěšně se podařilo rozběhnout NZDM, realizováno z projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019. Ovšem to neoslovuje všechny děti, pro řadu z nich vhodné příležitosti chybí.
	4.1.7 Zlepšit sousedské vztahy a soužití mezi Romy a majoritou		Nesplněno / dle individuálního zhodnocení místních aktérů se spíše nedaří

Oblast Systémové koordinace a sociálních služeb

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 5.1 Systém koordinace aktivit sociálních služeb na území města	5.1.1 Posílení sociální práce města, aktivní depistáž, monitoring a casemanagement		Částečně splněno / z větší části se dařilo naplňovat systémovým projektem MPSV (realizováno 1.1.2017-31.12.2018), jedna z pozic přešla pod MÚ, z důvodů personální diskontinuity, absence case managementu lze plnění opatření hodnotit spíše jen jako částečně úspěšné.
	5.1.2 Tvorba strategie rozvoje sociálních služeb na území města		Nesplněno / z části probíhá v rámci KPSS Šternberk, odborný vliv města je slabý
	5.1.3 Evaluační nástroje, výzkumná činnost, systém hodnocení kvality sociálních služeb		Nesplněno / město nedělalo žádné kroky k aktivní evaluaci, výzkumům, či k řízení kvality sociálních služeb
	5.1.4 Platforma pro pravidelné setkávání, sdílení informací, koordinaci aktivit a výměnu dobrých praxí		Částečně splněno / z části tuto roli zastupují jednání LP a multidisciplinární tým města k řešení obchodu s chudobou.
Priorita 5.2 Zavedení a rozvoj komunitní práce			Splněno / Projekt realizován městem v rámci KPSVL od 1.7.2017 do 30.6.2020
Priorita 5.3 Posílení kapacit pro služby sociální prevence	5.3.1 Terénní programy		Splněno / služba zajištěna v rámci IP kraje
	5.3.2 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		Splněno / služba zajištěna v rámci IP kraje
	5.3.3 Rozvoj dluhového poradenství		Částečně splněno / realizováno v rámci aktivit Poradny pro občanství, 1x14dní výjezdní konzultace v MB. Podle řady aktérů je třeba posílení kapacity.
	5.3.4 Stabilní a kvalitní NZDM/Komunitní centrum		Splněno / obě služby v Moravském Berouně fungují.
	5.3.5 Preventivní aktivity v oblasti zdraví, finanční gramotnosti a podpora prostupného zaměstnávání		Nesplněno / pouze okrajově probíhá v rámci sociálních služeb či projektů Ecce Homo a ÚP.
Priorita 5.4 Vybudování kvalitního zázemí pro sociální služby/Komunitní centrum			Nesplněno / podání žádosti o dotaci připraveno, ale zamítnuto zastupitelstvem
Priorita 5.4 Rozvoj spolupráce se školou a dalšími institucemi			Částečně splněno / většina institucí spolupracuje v MB lépe a koordinovaněji než dříve. Škola společně s NNO realizuje nové projekty v rámci OP VVV.

Příloha č.3

Výstupy z pracovních skupin – popis problémů a jejich příčin

Tematická oblast Bydlení

Jádrový problém: Vysoký počet osob bydlících v nevyhovujících podmínkách.

Pracovní skupina pro oblast bydlení definovala problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny je jako nejčastější problém popisována nemožnost získat vyhovující bydlení. To je dáno zejména nízkou nabídkou bydlení, které jsou majitelé ochotni CS pronajmout. Zejména např. vícečetné romské rodiny se velmi často setkávají s odmítnutím jak kvůli své etnicitě, tak kvůli početnosti rodiny. Více dětí bývá poměrně často důvodem k odmítnutí i u neromských rodin. Důvody majitelů se zakládají z části na předsudcích, z části i na konkrétních negativních zkušenostech.

Jako problém u cílové skupiny lze vnímat i finanční možnosti, kdy řada jednotlivců i rodin čelí exekucím, zpravidla vícenásobným, což u naprosté většiny znamená nemožnost naspořit potřebnou částku na kauci/jistotu k pronájmu. Tento problém je také velmi častý u seniorů. U části CS se finanční situace ještě dále zhoršuje mimo jiné díky nedostatečným kompetencím při správě financí, hospodaření domácnosti či právně finančních rozhodnutích, část se může stát obětí neférových obchodních praktik či tzv. šmejdů, či podepíší nevhodné smlouvy.

Rizikem je také finanční nestabilita, nutný mimořádný výdaj, který ohrozí platby za bydlení, či někdy i nepravidelný příjem, který ovlivní výplatu dávek na bydlení, s odstupem času způsobí výpadek plateb za bydlení a po delší době vede ke ztrátě bydlení z důvodu neschopnosti vzniklý dluh vyrovnat.

Část CS jako problém vnímá špatné vztahy se sousedy či se širším okolím (veřejností, majoritou, městem), kdy se dostanou do konfliktu kvůli některým rizikovým projevům chování či zvykům doprovázejících jejich způsob bydlení (např. častější hlučné návštěvy, přelidněnost bydlení, hromadění různých věcí či odpadu uvnitř či v okolí domu, celkově hlučné chování, které veřejnost či okolí vnímá negativně, občasný nárůst drobné majetkové kriminality, apod.)

Část CS dále nemá dostatečné kompetence k péči a údržbě bydlení, jehož technický stav se potom zhoršuje, klesá komfort bydlení, zvyšuje se energetická náročnost.

Do problému zasahují také určitá lokální specifika, zejména poměrně velká nabídka zchátralých nemovitostí ve velmi špatném stavu. Ty jsou k dispozici za relativně nízké ceny v různých dražbách, aukcích či k prostému prodeji, což láká obchodníky s chudobou, či různé

podnikatele a investory, z nichž někteří usilují o krátkodobý zisk formou rychlého pronájmu nejzranitelnějším skupinám (viz výše, např. vícečetné rodiny dětmi, Romové, kteří byli jinde odmítnuti), aniž by do nemovitosti a její údržby investovali. Tím se jednak ještě více zhoršuje jejich technický stav a zátěž pro okolí, ale i situace daných rodin, kdy takto nevyhovující bydlení má často nepříznivé dopady na jejich zdravotní stav, fungování rodiny, péči o děti, jejich školní docházku i vzdělávací výsledky, finanční stabilitu rodiny i další oblasti jejich života. Část soukromých investorů sice nemá přímo záměr parazitovat na CS, ale do údržby a zlepšení stavu nemovitostí dále neinvestují, takže ve výsledku stejně skončí u pronájmu nejzranitelnějším (a na kvalitu bydlení nejméně náročným skupinám) se všemi negativními dopady.

Současně město nedisponuje nabídkou sociálního či dostupného bydlení, které by rodinám nabídlo důstojnější bydlení a obchodníkům s chudobou odebralo klienty v zoufalé životní situaci, kteří potom nemohou jinak, než přijmout i velmi nevýhodné nabídky či smlouvy.

Problémem je také jistá vykořeněnost části CS, kdy některé rodiny jsou z důvodu ztráty bydlení nuceny narychlo odejít do jiného města, často opět do nestabilního nevyhovujícího bydlení, které po nějakém čase opět museli opustit. Nikde nejsou vnímáni jako místní, necítí se být respektováni. Někteří po dlouhodobé adaptaci na tento status ztrácejí snahu o uznání majoritou a rezignují i na „bezproblémové“ soužití v rámci sousedství i širšího okolí.

Z hlediska lokálních aktérů je problémem také nedostatečná kapacita sociální práce města, zejména výkon terénní sociální práce. Hrozí také riziko dalšího snížení personálních a odborných kapacit¹. Problémem v tomto ohledu jsou i omezené finance na pokrytí platu těchto pracovníků (část vázána na dotace nebo na rozhodnutí města o větší alokaci pro tuto oblast), problémem je ale i nižší zájem vysoce kvalifikovaných odborníků o práci pro městský úřad Moravský Beroun (většinou nutnost dojíždění, menší flexibilita, vyšší důraz na formální procesy a menší blízkost hodnot a nastavení kultury práce oproti NNO).

Problémem je také chybějící koordinace mezi zapojenými službami a institucemi, např. neexistence funkční platformy pro předávání informací a koordinaci práce v lokalitě.

Jako problematickou reportují někteří sociální pracovníci i zástupci CS roli či přístup Úřadu práce ČR, kdy v některých případech poukazují na nedostatečnou ochotu pracovníků ÚP hledat způsob, jak klientovi pomoci vyřešit jeho situaci. V rámci správního uvážení někdy převládne spíše rigidnější přístup a kontrolní aspekt, nad přístupem vyjadřujícím pochopení životní situace klienta a snahu o nalezení schůdného řešení jeho životní situace. Současně se ale u některých klientů skutečně objevují snahy o obcházení pravidel s úmyslem neoprávněně získat vyšší dávky státní sociální podpory či hmotné nouze. Pro řadu klientů je reálným problémem také dostupnost kontaktního pracoviště ÚP ve Šternberku², kdy cesta vyžaduje

¹ V době tvorby tohoto podkladu město realizovalo projekt Rozvoj komunitní sociální práce v Moravském Berouně, který část problémů v terénu řešil, vstupoval do jednání také s majiteli nemovitostí, koordinoval další intervence např. APK či MP. Projekt skončil v červnu 2020, aktivity se městu nepodařilo udržet.

² Lokální pracoviště Úřadu práce ČR v Moravském Berouně bylo uzavřeno v roce 2012

další náklady, problematická je také pro sólo rodiče s dětmi bez zajištěného hlídání či starší nebo dlouhodobě nemocné klienty.

Městu také chybí ucelená koncepce bydlení, včetně dlouhodobé vize rozvoje města v této oblasti, chybí také o data opřené analýzy, kolik jakých bytů město potřebuje, jak je má spravovat, přidělovat, apod. Také chybí jasný plán údržby městského bytového fondu, tento je již nyní velmi zastaralý a současný výběr plateb nájemného neumožňuje kvalitní rekonstrukci.

Problémem je také chybějící shoda zastupitelstva na strategii, jak reagovat na obchod s chudobou, např. nízká ochota města investovat do vykupování rizikových nemovitostí, eventuálně nedostatek prostředků k tomu.

Tematická oblast Bezpečnost a prevence kriminality

Jádrový problém: Riziko zhoršení bezpečností situace ve městě Moravský Beroun

Pracovní skupina pro oblast Bezpečnost a prevence kriminality definovala tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny část problémů nasedá na předchozí oblast, respektive úzce souvisí s problematikou nevyhovujícího bydlení, obchodu s chudobou, nedobrovolné migrace ohrožených rodin (zejména těch nejzranitelnějších, které nemají možnost výběru), chybějícího zázemí, vykořenění a opakovaných projevů nevraživosti či nenávisti od místních obyvatel, dle zkušenosti některých členů PS i od představitelů některých úřadů či institucí.

Tato problematika se často týká celých rodin, které v nevyhovujících a nestabilních podmínkách žijí dlouhodobě, což má citelné dopady na děti a mládež, které v nich vyrůstají. Některé trpí nedostatkem místa (viz přelidněné byty), proto tráví čas více venku, což pak v kombinaci s omezenými možnostmi vyžití vede k různým rizikovým způsobům trávení volného času (zabíjení nudy bloumáním po okolí, hledání rozptýlení a zábavy formou rizikového až delikventního chování), mnohdy s incidencí některých sociálních patologií (kouření tabáku, marihuany, užívání alkoholu, násilí, šikana. Narůstající je i nástup rizik souvisejících s informačními technologiemi).

Část těchto problémů je způsobena omezenou lokální nabídkou aktivit pro děti a mládež (z těch několika málo v místě dostupných aktivit je část nedostupná z finančních důvodů, nebo na děti z ohrožených rodin není připravená a ty pak mají pocit, že tam nejsou vítané, někdy se přímo setkají s otevřenými projevy nevraživosti, jindy narazí na potřebu za organizované aktivity platit a zaplatit další částky za vybavení, materiál, dopravu, pak jsou vystaveny konfrontaci s vrstevníky, že si tyto výdaje nemohou dovolit). Dlouhodobou adaptací na tento

stav je také způsobeno, že ohrožené rodiny často o organizované trávení volného času ani neusilují, nemají s ním zkušenost, neorientují se v nabídce.

Provizorium v bydlení, v kombinaci s pocitem vykořenění, nechtěností ve městě, někde i s projevy nenávisti, a současně s absencí služeb prevence či podpory rodiny dochází u řady rodin k dalšímu zhoršování situace. Některé dopady tohoto stavu pak mají přesah do oblasti bezpečnosti a prevence kriminality.

V této oblasti se také nepříznivě projevuje celkový demografický trend zahrnující odchod mladších obyvatel, a též odchod velké části kvalifikovaných či vzdělaných obyvatel. U části populace, která zůstává, se pak poměrně častěji objevují některé typy chování s rizikovým potenciálem – užívání alkoholu, tabáku, marihuany, poptávka po hazardu, rizikových půjčkách, prohlubuje se též finanční zranitelnost a řada obyvatel čelí exekucím, zpravidla vícenásobným. Výsledná materiální nouze a dlouhodobá bezvýchodnost této situace někdy dále manifestuje nárůstem drobné kriminality, nejčastěji příležitostnými krádežemi.

Také se snižuje vymahatelnost práva, protože část osob, která rezignovala na možnou konsolidaci své finanční situace v budoucnu, je potenciálně méně citlivá vůči některým společenským normám, jejichž porušení se obvykle trestá uložením pokuty.

Rizikem je také absence služeb prevence či harm reduction pro uživatele návykových látek nebo jiného závislostního jednání. Nejčastějším problémem, který v některých případech negativně působí na celé rodiny, je problémové užívání alkoholu a současně absence jakékoliv nabídky pomoci či léčby.

Problémem je také nízká míra koordinace mezi aktéry (neexistence uznávané sdílené platformy, částečně komplikace díky GDPR, částečně chybějící ochota k multidisciplinární spolupráci). Problematická je také koordinace nízkoprahové podpory a okamžité zajištění kompetentní pomoci pro oběti trestných činů, oběti nekalých praktik tzv. šmejdů, neférových obchodních praktik či podvodů spáchaných prostřednictvím internetu nebo ve virtuálním prostředí, nefunkční informování o síti návazných služeb či možnostech pomoci.

Problémem je také nízká míra spolupráce mezi okolními obcemi, chybějící společná koordinace aktivit a nástrojů na poli bezpečnosti a prevence.

Dle členů PS lze jako významný problém označit také nedostatečnou stabilitu či obecně nízkou míru jistoty udržení řady klíčových nástrojů či služeb prevence. Ty ohrožuje jednak riziko chybějících odborných a personálních kapacit a nízká konkurenceschopnost města přetáhnout kvalitní pracovníky, ale dle členů PS také nestabilita financování a nejistá podpora ze strany zastupitelstva města, kdy někteří zastupitelé nemají dostatek informací o fungování těchto nástrojů či služeb, a/nebo nejsou přesvědčeni o jejich smysluplnosti a účelnosti, tudíž nejsou ochotni investovat do jejich udržení či rozvoje, což problém dále eskaluje (ještě méně

prostředků na kvalitní pracovníky, tím větší riziko skutečného snížení kvality práce, tím rozpačitější výsledky, tím dále menší ochota opatření financovat, atd.)

Pro část veřejnosti lze jako problém označit taky nedostatečnou komunikaci klíčových aktérů směrem k občanům ohledně přijatých opatření, jejich dopadů, výsledků práce, včetně možnosti o této problematice s představiteli města či policie diskutovat, upozorňovat na nedostatky a dostat rychlou kompetentní odpověď od relevantních představitelů.

Tematická oblast Zaměstnanost a dluhy

Jádrový problém: Vysoký podíl osob dlouhodobě či opakovaně neúspěšných na trhu práce a vysoká míra předlužení obyvatel (a z toho plynoucí negativní dopady).

Pracovní skupina pro oblast zaměstnanost a dluhy definovala tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny dominuje mezi příčinami kombinace více faktorů, které se na tomto stavu společně podílí. Podstatnou částí problémů z hlediska cílové skupiny jsou nedostatečně rozvinuté některé kompetence potřebné k úspěšnému zapojení na trhu práce. To má příčiny jednak v nedostatečném vzdělání (zde se z velké části odráží vliv dříve silně etablované zvláštní školy, kterou v minulosti prošla naprostá většina CS s velmi problematickými výsledky). Řada osob nikdy nedokončila základní vzdělání, což je silně hendikepuje při získání i jinak velmi nízkokvalifikované práce, ale také v účasti na řadě kurzů, rekvalifikací či možností doplnění následného vzdělávání.

K těmto problémům se v některých případech přidávají též nepříznivé podmínky v rodině či domácnosti, vysoká míra ekonomické deprivace, předávání některých negativních vzorů v rodině, vyšší výskyt závislostí, zejména problémového užívání alkoholu.

Řada Romů se setkala s diskriminací z důvodu své etnicity, mnoho zaměstnavatelů odkazuje na konkrétní špatné zkušenosti s Romy z minula, odmítavý či velmi rezervovaný přístup však uplatňují i vůči dalším Romům.

Pro část CS je problémem také jejich trestní minulost, kdy řada zaměstnavatelů vyžaduje čistý trestní rejstřík, a to i pro pracovní pozice, kde to není ze zákona nutné. To některé uchazeče vyřazuje na poměrně dlouhou dobu z možnosti se vůbec ucházet o většinu nabídek.

Dalším významným faktorem je předlužení řady osob z CS, často vícenásobnými exekucemi, které narostly do takové výše, že většina dlužníků rezignovala na možné řešení této situace i do budoucna. Jelikož velká část výdělku by byla zadržena exekutory, uchyluje se značná část předlužených osob k práci „na černo“. To má četné dopady na jejich budoucí životní situaci, implikuje např. významnou nestabilitu takto sjednané práce, prakticky žádnou ochranu

zaměstnance při případných pracovních sporech, úrazu, nemoci, mimořádné situaci, či také velmi nízký či nulový důchod ve stáří.

Pro adekvátní řešení předlužení však chybí potřebné kapacity odborného poradenství zaměřeného na řešení této situace. Pomoc je nyní k dispozici pouze v omezené kapacitě v rámci sociálních služeb. Žádný z poskytovatelů však nemá akreditaci k podávání návrhů na oddlužení, omezená je dostupnost ambulantního poradenství i dluhového poradenství v terénu. Nedostatečná je také osvěta proti rizikovým či nekalým obchodním praktikám, i vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti.

Zejména pro ženy, matky z nízkopříjmových či početnějších rodin je podstatným problémem horší reálná dostupnost služeb péče o děti, v některých případech také nízká podpora ze strany vlastní rodiny (absence matky v domácnosti některé rodiny vnímají jako komplikaci, která navíc často není vykoupena reálným zlepšením ekonomické situace rodiny, někdy i naopak).

Pro část CS jsou problematické parametry nabízených pracovních míst, zejména matkám menších dětí, sólo rodičům či lidem starším nebo dlouhodobě zdravotně oslabeným, chybí větší nabídka částečných či flexibilních úvazků.

Zcela absentuje sociální podnikání, které by nabídlo flexibilní a důstojná pracovní místa pro osoby, které se na volném pracovním trhu nejsou schopny uplatnit.

Nabízené práce mnohdy vyžadují dojíždění, u řady pozic i práci na směny, které při dojíždění veřejnou dopravou nelze realizovat z důvodu chybějících spojů.

Problémem pro některé uchazeče je také poměrně nízké platové ohodnocení, kdy část je ještě nutné zpravidla vynaložit na dojíždění, případně další výdaje. Z pohledu CS tak v některých případech může vycházet z ekonomického hlediska výhodněji zaměstnání nepřijmout a zůstat na dávkách hmotné nouze.

Řada nabídek práce pro CS je zatížena také dalšími nevýhodami, jako např. krátkodobostí (zejména místa vytvořená v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, tj VPP či SÚPM), nemožnost udržení si práce či dokonce kariérního postupu, častá absence podpory zaměstnanců formou vzdělávání, mentoringu, případně jiných forem podpory obvyklejších u kvalifikovanějších či formálně výše postavených pozic. Někteří účastníci z CS jsou tak přesvědčeni, že pro ně jsou k dispozici jen jakási „podřadná pracovní místa“, vytvořená z dotace, bez možného postupu, jistoty do budoucna, bez důrazu na úspěch či spokojenost zaměstnance, z čehož v kombinaci s dalšími faktory pramení snížená motivace k takové práci.

Krátkodobé nabídky práce jsou pro CS rizikové i z důvodu hrozícího narušení financování bydlení u klientů, kteří využívají příspěvek či doplatek na bydlení. Jednorázový či krátkodobý přírůstek často naruší relativně křehkou rovnováhu mezi příjmy a výdaji na bydlení, jejichž

část pokrývají dávky SSP/HN, které jsou z důvodu nově započítaného příjmu odebrány či sníženy, mzda je však často krácena srážkami na exekuce, výsledkem je často úbytek reálného příjmu, což při napjatém rodinném rozpočtu CS mnohdy vyústí v dluh na nákladech na bydlení a postupně ve ztrátu bydlení a celkovou destabilizaci životní situace.

Problémy na straně zaměstnavatelů představuje nejčastěji zvýšená náročnost při zaměstnávání CS, a to jak administrativní (velmi náročné zpracování mezd, pokud má zaměstnanec exekuce, zejména více exekucí, proces je pro účetní velmi složitý, je zde vysoké riziko chyby a citelné sankce pro zaměstnavatele), tak zvýšené náročnosti na vedení některých zaměstnanců.

Někteří zaměstnavatelé se dle svých slov setkávají s opakovanou nespolehlivostí zaměstnanců z řad CS, s absencemi bez omluvy, problémovým užíváním alkoholu, drobnými krádežemi či konfliktním jednáním na pracovišti.

Dále jsou z pohledu některých zaměstnavatelů či aktérů problémem u některých osob také nedostatečné kompetence, nejčastěji v oblasti komunikace, sebe prezentace, schopností orientace v textu, samostatnosti při řešení pracovních úkolů apod.

Podle některých členů PS je však také nedostatečná či nevhodně nastavená podpora, která je v těchto situacích osobám z CS k dispozici.

Problémem je také chybějící komunikace a zpětná vazba mezi realizátory podpůrných opatření pro CS, mentoringu, poradenství a zaměstnavateli. Naopak zaměstnavatelé neznají možnosti podpory CS, chybí platforma, na které by docházelo k přenosu zkušeností a plánování intervencí ke zlepšení stavu napříč mezi zapojenými aktéry.

Z pohledu některých aktérů je slabým místem i kvalita některých služeb či realizovaných opatření pro CS, některých sociálních služeb či institucí, případně nevyjasněnost vzájemných kompetencí. Jako příčiny jsou nejčastěji označovány kombinace nedostatku personálních a odborných kapacit, někde chybějící metodická podpora, vesměs špatná nebo zcela nefunkční komunikace a spolupráce mezi jednotlivými aktéry (sociální služby, město, ÚP, zaměstnavatelé).

Tematická oblast Rodina (původně Rodina a sociální služby)

Pro tuto tematickou oblast nevznikl samostatný strom problémů a příčin. Ty však byly popsány v ostatních tematických oblastech, ve kterých se téma rodiny objevuje/prostupuje. Zde uvádíme jejich výčet, který je doplněn o vyhodnocení plnění opatření předchozího SPSZ a hodnocení jejich potřeby členy LP.

Jádrový problém: nebyl stanovován.

Pro oblast Rodina byly definovány tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny lze v této oblasti popsat řadu vzájemně provázaných faktorů, např. dle členů PS častější výskyt různých sociálních patologií v rodinách: častější problémové užívání alkoholu, vyšší míra stresu a napětí zatěžující komunikaci, častější výskyt nerespektujícího či agresivního chování vůči slabším členům rodiny, vyšší psychická zátěž odrážející permanentní nejistotu a dlouhodobě nepříznivou životní situaci.

Situaci částečně způsobují a dále umocňují i špatné prostorové a bytové podmínky ohrožených rodin – prostorová deprivace v přelidněných bytech, nedostatečné zázemí pro školu, zájmové vzdělávání, koníčky, osobní prostor, nedostatek soukromí).

Problémem je i celkově horší zdravotní stav u většiny CS, v některých případech nezdravý životní styl a horší přístup ke kvalitním potravinám, preference některých nezdravých jídel, či odsouvání nebo nedůvěra k lékařské prevenci.

Problémovou oblastí s významným dopadem na rozvoj kompetencí CS, a s přesahem do problematiky bezpečnosti a soužití je volný čas dětí a mládeže, často vyplněný méně podnětnými činnostmi než vrstevníků ze socioekonomicky lépe situovaných rodin. Příčinou jsou jednak chybějící zkušenosti rodičů i samotných dětí a mladých lidí s organizovaným trávením volného času, ale také omezená nabídka aktivit, případně jejich nedostatečná připravenost na CS, v některých případech jsou bariéry také ekonomické (rodiny nemohou nebo nechtějí platit za aktivity, dojíždění či pořízení vybavení).

Problém je také nedostatečná podpora neformálních či neorganizovaných aktivit pro děti a mládež, a chybějící místa a prostory pro jejich neformální hry, sportování apod.

Chybí zde ale i organizovaná práce s neorganizovanou mládeží, po zániku NZDM v Moravském Berouně absentuje jak ambulantní, tak terénní forma této služby.

Problémem je také nízká úroveň spolupráce některých aktérů podpory, nízká míra využívání případových či rodinných konferencí, chybějící personální i odborné kapacity pro terénní sociální práci města i pro případové řízení sociální práce.

Problémem je také nízká dostupnost rozšířených či odborně náročnějších aktivit k podpoře rodiny, zejména pro CS dostupná psychoterapie, mediace, probační programy či pomoc v oblasti závislostí nebo duševního zdraví.

Příloha č. 4 – Výstupní indikátory SPSZ

Oblast 1 – Bydlení		
Priorita 1.1 Snižovat podíl osob žijících v podstandardních podmínkách	Obecný cíl 1.1.1 Vytvořit koncepci rozvoje bydlení	Ustavená platforma (1), vytvořená koncepce (1), schválení zastupitelstvem
	Obecný cíl 1.1.2 Navýšit počet bytů města a vybudovat sociální / dostupné bydlení	Rekonstruovaný bytový dům (1), provoz sociálních / dostupných bytů
	Obecný cíl 1.1.3 Posílit nástroje zabraňující propadu osob a eskalaci problémů	Obnovení a udržení realizace opatření Domovník – preventista (2 úvazky), Zajištěné kapacity pro výkon sociální práce v oblasti bydlení (3 úvazky TSP)
Oblast 2 - Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů		
Priorita 2.1 Zvyšovat pocit bezpečí v Moravském Berouně a jeho místních částech	Obecný cíl 2.1.1 Zajištění funkčních nástrojů pro prevenci sociálně patologických jevů	Vytvořená platforma (1), zapojení všech relevantních partnerů, setkání alespoň 1x měsíčně, stabilní MP (2 úvazky) a APK (4 úvazky), rozšíření kamerového systému
	Obecný cíl 2.1.2 Snižovat výskyt rizikového chování v souvislosti se závislostmi	Dostupnost služby, její zasíťování a aktivní využívání CS

Oblast 3 - Zaměstnanost a dluhy

Priorita 3.1 Snižovat podíl osob dlouhodobě neúspěšných na trhu práce	Obecný cíl 3.1.1 Posílit kompetence dlouhodobě nezaměstnaných a neaktivních osob pro vstup či návrat na trh práce	Do konce roku 2022 bude zajištěn program poradenství, podpory, zvyšování kompetencí CS a vstupu a udržení na volný trh práce (1).
Priorita 3.2 Snižovat předlužení obyvatel a z toho plynoucí negativní dopady	Obecný cíl 3.2.1 Zajistit dostupnost kvalitního dluhového poradenství	Otevřená ambulantní dluhová poradna (1), fungující terénní poradenství, získání akreditace MS ČR, fungující síťování mezi místními aktéry
	Obecný cíl 3.2.2 Ochrana zranitelných skupin obyvatel před tzv. šmejdy	2x ročně osvětová / vzdělávací akce, existující poradenství pro oběti

Oblast 4 – Rodina

Priorita 4.1 Snížit výskyt sociálně patologického chování v rodinách	Obecný cíl 4.1.1 Podpořit efektivní spolupráci institucí a služeb k podpoře rodin	Ustavená platforma (1), alespoň 2 setkání ročně
	Obecný cíl 4.1.2 Zvýšit využívání smysluplných volnočasových aktivit dětmi a mládeží z ohrožených rodin	Dokončená rekonstrukce prostor, zvýšení nabídky volnočasových aktivit, vyšší podíl účasti u dětí z ohrožených rodiny
	Obecný cíl 4.1.3 Udržení a rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi	Udržení kapacit služeb SAS, vzdělávání a rozvoj kvality služeb Zajištěné prostory pro poskytování SAS a služeb SPO

Příloha č. 1 – Popis sociálního vyloučení v Moravském Berouně

Základní charakteristika území

Město Moravský Beroun se nachází v severovýchodní části Olomouckého kraje v blízkosti vojenského újezdu Libavá. Je součástí okresu Olomouc a spadá do působnosti obce s rozšířenou působností Šternberk, který je od města vzdálen 17 km. Moravský Beroun leží na silnici I/46 a na železniční trati spojující Opavu s Olomoucí. Je správním centrem – obcí II. typu pro místní části Čabová, Moravský Beroun, Norberčany, Nová Véska, Nové Valteřice, Ondrášov, Sedm Dvorů, Stará Libavá a Trhavice. Rovněž je centrem mikroregionu Moravskoberounsko, který sdružuje šest obcí.

Obrázek 1 Geografická poloha Moravského Berouna (zdroj: mapy.cz, vlastní úprava)

Sociální vyloučení v kontextu města¹

Otázka sociálního vyloučení byla v Moravském Berouně tradičně spojována s romským obyvatelstvem. Sociální vyloučení se však týká i stále většího množství lidí z majoritní společnosti. Příčiny problému vychází z historického kontextu. Region prošel odsunem sudetských Němců, následným dosídlováním a po roce 1989 transformací ekonomiky a privatizací podniků i bytového fondu.

V současnosti se na vysoké míře sociálního vyloučení podílí zejména **nadprůměrný počet exekucí, obecně nízká kvalifikace obyvatelstva, odlehlost spádových obcí se specializovanými službami a zhoršená dopravní dostupnost**, převážně veřejné hromadné dopravy. Současně se také v Moravském Berouně spolu s úbytkem obyvatel snižuje i počet úřadů a pracovníků státní správy. V roce 2012 byla například zrušena pobočka Úřadu práce a v roce 2017 obvodní oddělení Policie ČR. Dále byla v lednu 2019 zrušena pobočka České spořitelny. Důsledkem strukturálního znevýhodnění regionu jsou také nízké ceny nemovitostí.

Ačkoliv se chudoba a sociální vyloučení dotýkají různých vrstev obyvatelstva, výše uvedené faktory častěji dopadají na místní obyvatele romského etnika. Současné odhady počtu Romů se pohybují v rozmezí 120–194 osob, což značí pokles oproti období 2010–2011, kdy byl jejich počet odhadován na tři stovky. Mezi příčinami poklesu počtu Romů hrálo klíčovou roli vystěhování městských bytoven v Nových Valteřicích, Karla IV. a Ostrově. Spolu s dalšími faktory tak Moravský Beroun přestává být atraktivní i pro samotné Romy, kteří se průběžně přesouvají především do Šternberka, případně do Bruntálu.

Moravskoberounská romská komunita není příliš soudržná, ačkoliv nelze hovořit ani o zásadních rozporech či nevraživosti (jako je více patrné například v sousedním Šternberku). Dělicí čáry vedou mezi třemi hlavními rody, které však pro mladou generaci už nejsou příliš důležité. Dle tvrzení řady místních aktérů chybí v Moravském Berouně všeobecně uznávané romské autority.

Horší jsou vzájemné vztahy mezi majoritou a místními Romy, což bylo i jedním z impulzů pro navázání spolupráce města s Agenturou. Městu se naštěstí zatím vyhýbaly závažnější projevy extremismu, rasově motivovaného násilí, či etnických nepokojů, jako se v různých podobách dělo například ve Vítkově nebo v březnu 2019 v nedalekých Dvorcích. Ke zklidnění situace přispěla řada preventivních opatření, vyšší zaměstnanost i úbytek Romů ve městě. Jako jeden z pozitivních prvků vzájemného sbližování je možno považovat například působení asistentů prevence kriminality. Dalším klíčovým prvkem jsou také aktivity projektu komunitní práce, který usiluje o aktivizaci obyvatel na základě společných zakázek i potřeb.

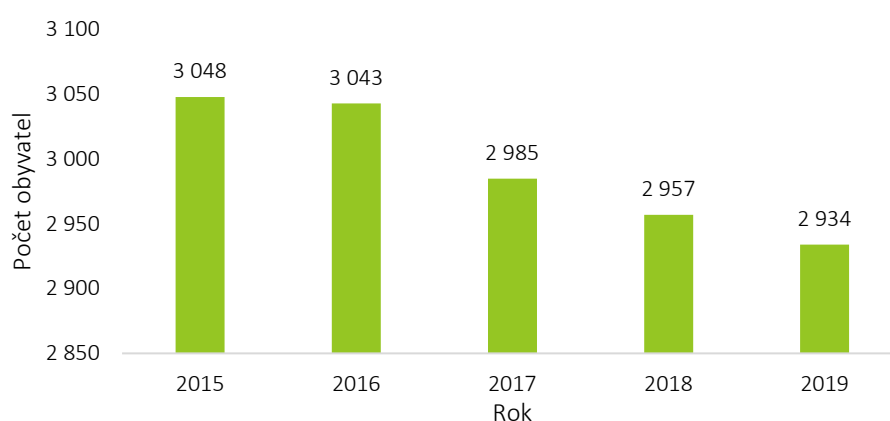
Ve městě se nenacházejí jasné vymezené nebo od okolní zástavby oddělené sociálně vyloučené lokality. Pro Moravský Beroun je tak vhodný termín **oblast se zvýšenou koncentrací sociálního vyloučení**. Vlastnická struktura nemovitostí, v nichž osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené bydlí, je dle analýzy z roku 2013 pestrá. Jedná se jak o nájemní bydlení ve vlastnictví města nebo soukromých majitelů, tak bydlení v osobním vlastnictví. Ze situační analýzy z roku 2019 vyplývá, že se situace v oblasti bydlení a prostorového rozmístění sociálního vyloučení od roku 2013 výrazně nezměnila. Analýza rovněž uvádí, že migrace se týká každoročně jen

¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

jednotek osob. Většina přesunů probíhá mezi lokalitami uvnitř města a v dlouhodobé perspektivě spíše romských rodin ubývá. Obvyklé migrační lokality jsou Šternberk, Bruntál, Dvorce, Olomouc. Část rodin pochází i z jiných míst, jako jsou Litovel či Ostrava, a nemají na město vazby. Převážná většina osob, které migrují do i z Moravského Berouna, jsou místní starousedlíci, kteří v minulých letech o bydlení přišli, nebo se odstěhovali dobrovolně a buď se po čase vrací, nebo zde tráví nějaký čas u příbuzných.

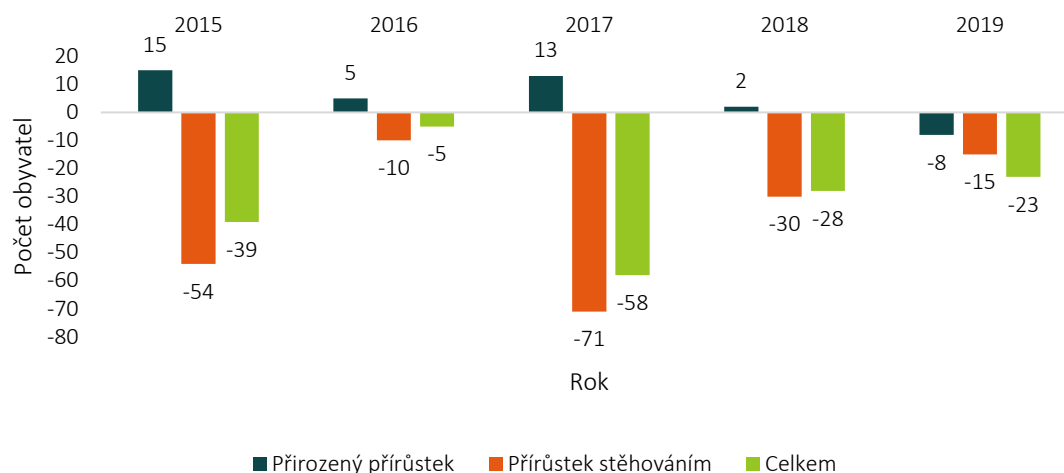
Demografie

Moravský Beroun se potýká s dlouhodobým poklesem počtu obyvatel. V období 2015–2019 klesl jejich počet o 3,7 %. V roce 2019 tak ve městě žilo 2 934 osob. Klesající trend neodpovídá vývoji na území obce s rozšířenou působností Šternberk, ve kterém naopak počet obyvatel ve shodném období vzrostl o 2,2 %.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel Moravského Berouna (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

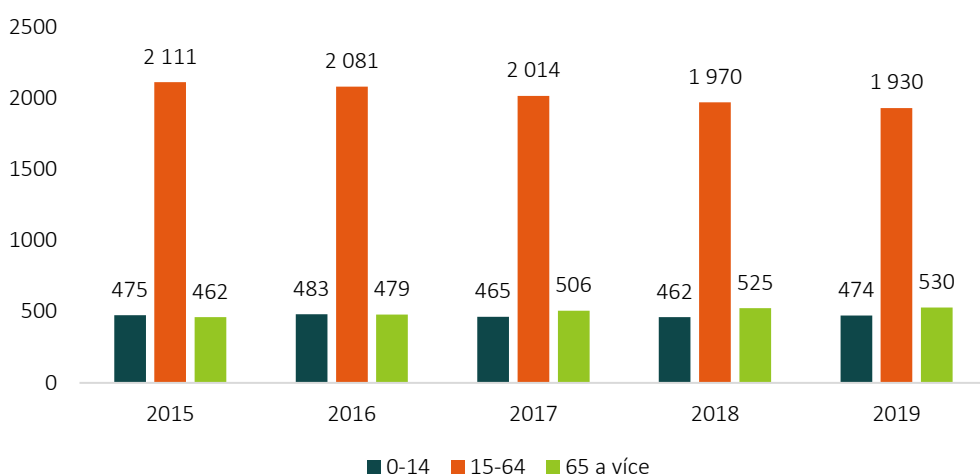
Za celkovým úbytkem obyvatel stojí především stěhování z města. Ve sledovaném období se z něj odstěhovalo 540 osob, tedy průměrně 108 osob ročně. Naopak se do něj přistěhovalo pouze 360 osob. Při zohlednění rozdílného počtu obyvatel je tempo stěhování obyvatel z Moravského Berouna přibližně dvakrát vyšší oproti území obce s rozšířenou působností Šternberk.

Graf 2 Pohyb obyvatelstva v Moravském Berouně (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

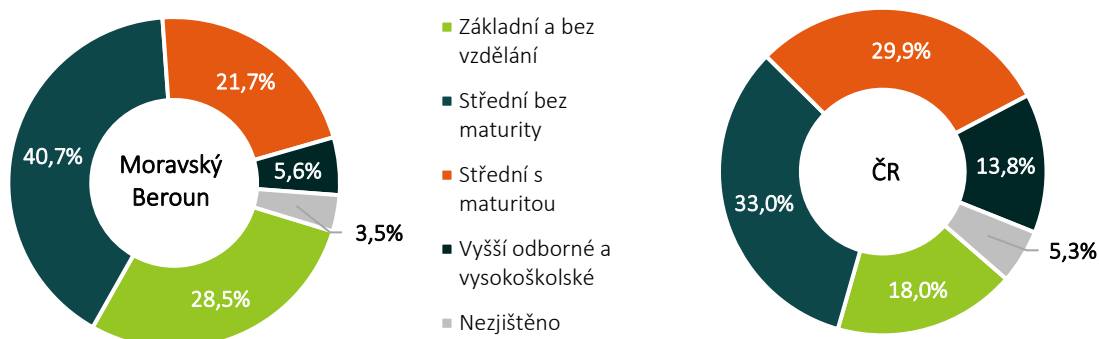
Ve městě dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva, tedy zvyšování průměrného věku. V období 2015–2019 klesl počet obyvatel v produktivním věku o 181. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel klesl z 69,3 % v roce 2015 na 65,8 % v roce 2019. Počet dětí do 15 let stagnoval. Naopak vzrostl počet osob ve věku 65 let a více. Ve sledovaném období jejich podíl na celkovém počtu obyvatel vzrostl o 3 p. b. V roce 2019 tak osoby starší 65 let tvořily 18,1 % obyvatel.

Zmiňovaný trend není ovšem ničím výjimečný a odpovídá situaci na celostátní úrovni, kde podíl osob v postproduktivním věku dosahoval ve shodném roce hodnoty 19,9 %. Přesto je třeba jej vzít v potaz, neboť s sebou přináší nové výzvy, zejména v oblasti zdravotní a sociální péče, ale i bydlení.

Graf 3 Vývoj věkového složení obyvatelstva v Moravském Berouně (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Pokud jde o vzdělanostní strukturu obyvatelstva, vyznačuje se Moravský Beroun dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 nízkým podílem osob s dokončeným vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním. Jejich podíl byl oproti celorepublikové hodnotě nižší o 8,2 p. b. Nadprůměrný byl naopak podíl obyvatel bez vzdělání či se základním vzděláním jakožto nejvyšším dosaženým. Tito lidé tvořili přes 28,5 % obyvatel starších 15 let, přičemž v České republice tato hodnota činila jen 18 %.

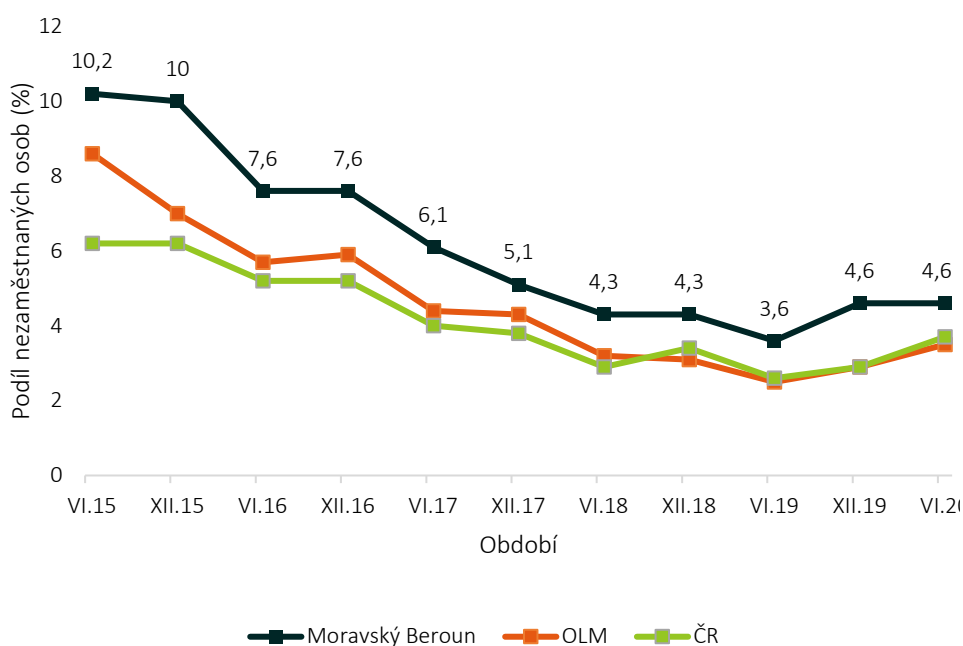
Graf 4 Vzdělanostní struktura obyvatel Moravského Berouna a České republiky dle SLDB 2011 (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Zaměstnanost

Nezaměstnanost a místní trh práce

Moravskobrounsko patří dlouhodobě v rámci Olomouckého kraje mezi regiony s vyšším podílem nezaměstnaných osob. Důvodem jsou **nízká kvalifikace obyvatelstva, periferní poloha, špatná dopravní dostupnost, chybějící infrastruktura a s tím související nízký zájem větších investorů**. Mezi limitující faktory hospodářského rozvoje patří také **odchod části mladší a vzdělanější populace, slabá kupní síla místních obyvatel** a pro řadu lidí i **nutnost dojíždění za prací**. Svou roli na vyšší míře nezaměstnanosti nepochybně hraje i **nadprůměrné množství osob, které se potýkají s exekucemi**.²

V období od června 2015 do června 2020 kopíroval podíl nezaměstnaných osob vývoj v České republice i Olomouckém kraji. Spolu s oživením, které zažívalo české hospodářství od roku 2014, se postupně snižovala nezaměstnanost i v Moravském Berouně. Nejnižší hodnoty dosáhla v červnu 2019, kdy činila 3,6 %. Dne 12. 3. 2020 byl v souvislosti s šířením viru COVID-19 vyhlášen Vládou ČR nouzový stav, který přinesl restriktivní opatření s vážným dopadem na české hospodářství. Ke konci června se však tato opatření významněji neprojevila na růstu nezaměstnanosti. Nicméně dle odhadů České bankovní asociace by mohla její výše v roce 2020 a následujícím roce stoupnout až na dvojnásobek předkrizové úrovně.³

Graf 5 Podíl nezaměstnaných osob v Moravském Berouně, Olomouckém kraji a České republice (zdroj: MPSV, vlastní úprava)

² Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

³ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ekonomika-letos-podle-odhadu-cba-klesne-o-7-5-procenta/1914961>

Mezi největší zaměstnavatele ve městě a okolí patří firma Granitol a.s., Copreci s.r.o. z nedalekých Dvorců a Ondrášovka a.s. Celkově je v průmyslové výrobě zaměstnáno více než 40 % pracujících. Dalšími většími zaměstnavateli jsou například Odborný ústav neurologicko-geriatrický (OLUNG) nebo místní samospráva (městský úřad, škola).⁴

Členové lokálního partnerství poukazovali na problém, kdy je řada lidí formálně zaměstnaných na částečné úvazky či dohody (a nejsou tak již vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání), nicméně jejich příjmy jsou natolik nízké, že jsou příjemci dávek hmotné nouze. Dle informací některých lokálních partnerů se však jedná buď o zcela fiktivní smlouvy bez reálné náplně, anebo je zaměstnancům podstatná část příjmu vyplácena na ruku. Hlavní motivací pro klienty Úřadu práce je vymanit se z procesu kontroly a docházky a nepřijít přitom o jistotu příjmů. Za problém je některými aktéry také považováno nadměrné množství sankčně vyřazených uchazečů z evidence Úřadu práce. Dle dostupných údajů bylo v roce 2018 sankčně vyřazeno přibližně 30 osob, většinou z důvodu odmítnutí vhodného zaměstnání, maření součinnosti atd.⁵

Dle vedení Úřadu práce je problémem dlouhodobé nezaměstnanosti demotivovaný přístup nebo práce na černo. Vedení rovněž uvedlo, že uchazeči se často vymlouvají na důsledky exekucí, aniž by se je snažili aktivně řešit. Problémem jsou dle vyjádření také benevolentní lékaři, kteří pravidelně vydávají neschopenky dlouhodobě nezaměstnaným.⁶

Názory na problematiku nezaměstnanosti se však liší. Někteří aktéři se domnívají, že zaměstnanci Úřadu práce nezohledňují individuální potřeby klientů, čímž pak dochází mimo jiné k odmítnutí nabídnutého zaměstnání (protože klient ho ve své situaci nepovažuje za vhodné z různých důvodů – zdravotních, možnosti zajištění péče o děti, omezené možnosti pravidelného dojíždění atd.), čímž může v důsledku docházet ke zvýšenému počtu sankčních vyřazení.⁷

Aktivní politika zaměstnanosti⁸

Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti začalo město již od roku 2006 aktivně využívat nástroje aktivní politiky zaměstnanosti Úřadu práce. Jednalo se převážně o veřejně prospěšné práce. Od roku 2006 tak dalo město vzniknout 135 pracovním místům. Zaměření těchto pozic bylo orientováno většinou na úklid nebo údržbu zeleně či veřejných prostranství. V roce 2019 město plánovalo vytvořit dalších 6 pracovních míst.

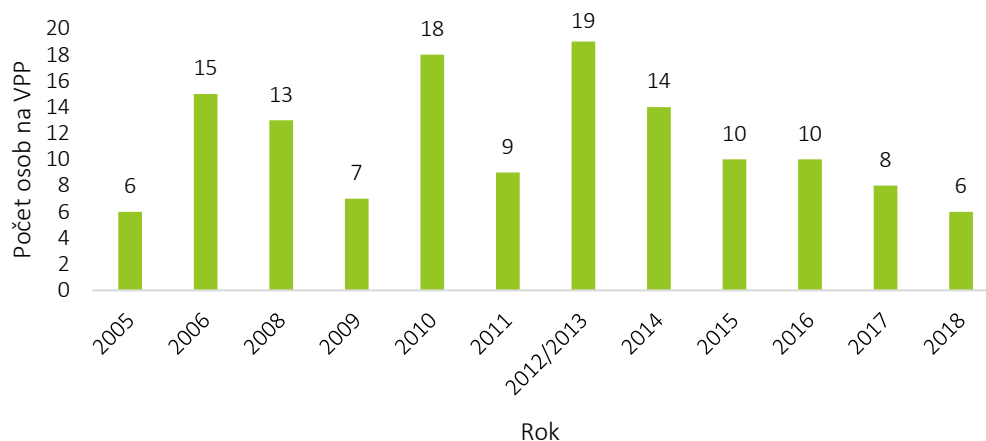
⁴ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

⁸ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Graf 6 Vývoj počtu osob zaměstnaných na VPP (zdroj: Situační analýza Moravský Beroun, vlastní úprava)

I přes zájem o veřejně prospěšné práce se často stávalo, že po vypršení dotace se lidé vraceli do evidence Úřadu práce. Problematické byly rovněž časově omezené úvazky na dobu jednoho roku (do roku 2013 obvykle jen na půl roku) bez možnosti jejich prodloužení. Institut veřejně prospěšných prací se dosud nepodařilo zcela propojit s pracovním nebo dluhovým poradenstvím, mentoringem apod. Pracovník města pověřený jejich vedením k tomu obvykle nemá kapacity ani kompetence. Dlouhotrvajícím sporem o smyslu a poslání VPP je způsob výběr nových pracovníků. Obce mají zájem opakovaně využívat osvědčené pracovníky, kdežto úřady práce se kloní k možnosti evidované uchazeče na těchto pozicích prostrídát, což jim ostatně dle vedení kontaktního pracoviště Úřadu práce Šternberk nařizuje zákon. V současné době se tato situace řeší pomyslným kompromisem. Pokud si vedení obce přeje na pozici zachovat stejného člověka, tak na něj může od Úřadu práce obdržet pouze poloviční částku dotace.

V rámci spolupráce s Agenturou byl Moravský Beroun vybrán také jako jedno z pilotních míst pro otestování programu Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji, který byl realizován v období let 2014–2016 na základě Smlouvy o součinnosti mezi Úřadem práce a Agenturou. Do projektu byly partnersky zapojeny neziskové organizace Ecce Homo Šternberk, z.s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. Do programu se v roce 2015 zapojilo celkem 9 uchazečů o zaměstnání. Čtyřem z nich se podařilo získat dotované zaměstnání. Dalším dvěma byly prodlouženy veřejně prospěšné práce.

Dle dostupných informací se nakonec podařilo si dlouhodobě udržet zaměstnání u soukromého zaměstnavatele dvěma uchazečům z Moravského Berouna. Z pilotovaných obcí (Hranicko, Jesenicko, Šternberk a Moravský Beroun) byly tedy výsledky pilotního projektu nejméně úspěšné i přes velmi aktivní zapojení obce prostřednictvím veřejně prospěšných prací. Mezi hlavní bariéry pro větší úspěšnost programu patřily specifická struktura pracovního trhu a nedostatek vhodných či ochotných zaměstnavatelů ke spolupráci, dále nutnost dojíždění na různé typy směn (potřeba automobilu), ale i demotivující vliv komunity. Vedení kontaktního pracoviště Úřadu práce poukazovalo na nesystémové dotování pozic přímo z prostředků projektu. Za jednoznačné pozitivum bylo naopak považováno aktivní zapojení lokálního konzultanta Agentury přímo do vyjednávání s potenciálními zaměstnavateli o konkrétních uchazečích.

Sociální podnikání⁹

Jednou z variant, se kterou město pracovalo pro aktivní snížení míry nezaměstnanosti, byla možnost zřízení sociálního podniku. Ve spolupráci s Agenturou si město nechalo od sdružení Antropohled o.s. zpracovat analýzu s názvem Sociální podnikání v Moravském Berouně¹⁰. V ní byly kromě rozboru trhu práce a struktury uchazečů o zaměstnání popsány nejvíce ohrožené skupiny, které by mohly v sociálním podniku najít uplatnění v rámci sociálního podniku (osoby zdravotně postižené a dlouhodobě nezaměstnaní.)

Na základě průzkumu mezi místními aktéry a veřejností se ve zprávě objevilo několik návrhů na zřízení sociálního podniku. Patří mezi ně obecní taxislužba, kavárna, prádelna/čistírna (například jako servisní služba pro místní zdravotnické zařízení OLUNG), městská zaměstnavatelská agentura, chráněná pracovní dílna pro kompletaci a balení mikrotenových sáčků v rámci největšího místního zaměstnavatele – společnosti Granitol a.s., který by splňoval podmínky tzv. náhradního plnění. Z hlediska obce se jako nejvhodnější varianta ovšem jevila transformace obchodní společnosti Městské služby Moravský Beroun do podoby sociálního podniku zaměřeného na technické služby či řemeslnou činnost. Studie zpracovala také několik návrhů možností poměru nákladů a výnosů při různých variantách zaměření podniku či množství zaměstnanců.

Od zamýšleného návrhu na obecní sociální podnik však sešlo. Dle představitelů obce především z důvodu hospodářského oživení. V posledních několika letech se tak nutnost pro vznik sociálního podniku z pohledu vedení obce nejevila jako opodstatněná. Nicméně dle názoru některých aktérů zůstává v Moravském Berouně řada osob, které mají kvůli různým formám znevýhodnění či handicapů snížené šance si na volném trhu získat, a hlavně udržet pracovní místo. Vhodné chráněné pracoviště v rámci nějaké formy sociálního podniku by jim však pomohlo získat potřebné dovednosti a udržet se na pracovním trhu.

⁹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹⁰ Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/18_Socialni_podnikani_v_Moravskem_Berounu.pdf

Bydlení

V Moravském Berouně se podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 nacházelo 1 184 obydlených bytů. Většina byla umístěna v bytových domech (765). Přibližně polovina ze všech obydlených bytů (610) byla v soukromém vlastnictví (ve vlastním domě či v osobním vlastnictví). Druhý nejvyšší počet bytů (262) byl v kategorii nájemních.

Bytový fond	Byty celkem	z toho:	
		v rodinných domech	v bytových domech
Byty celkem	1 376	530	834
obydlené	1 184	410	765
z toho právní důvod užívání bytu:			
ve vlastním domě	323	319	4
v osobním vlastnictví	287	-	287
nájemní	262	27	232
družstevní	195	2	193

Tabulka 1 Bytový fond v Moravském Berouně dle SDLB 2011 (zdroj: ČSÚ, vlastní úprava)

Problematickým faktorem stáří bytových domů, které v roce 2011 dosáhlo 52,1 roku, přičemž od sčítání v roce 2001 vzrostlo o 7,2 roku. U rodinných domů bylo průměrné stáří i rychlost jejich zastarávání dokonce vyšší. V roce 2011 byly rodinné domy ve městě v průměru 62,7 let staré a oproti roku 2001 zestály průměrně o 8,85 let. Dvě třetiny současného bytového fondu tak vznikly či byly renovovány před rokem 1970. Po roce 1989 byly postaveny či zrekonstruovány pouze tři bytové domy, tedy necelá 4 % z celkového počtu bytových domů. Od roku 2013 se stav bytového fondu v Moravském Berouně výrazně nezměnil.¹¹

Bydlení v městských bytech¹²

Na aktuální množství bytů ve vlastnictví města měl klíčový vliv proces privatizace, který započal v roce 1997. Přesnější data o prodaných bytech jsou dostupná až od roku 2004, kdy jich byla ve vlastnictví města pouze polovina z celkového bytového fondu, konkrétně 238. Do roku 2012 město odprodalo dalších 122 bytů. Mezi lety 2013 a 2019 privatizace dále pokračovala a v současné době se počet bytů ustálil na počtu 91. 26 z nich je však dlouhodobě zakonzervovaných. Jedná se o bytové domy v Nových Valteřích a bytové domy v ulici Karla IV, Ostrov nebo Opavská 131, které byly před svým zapečetěním obývány výhradně sociálně vyloučenými Romy. Bytovky v Nových Valteřích byly přitom nějakou dobu nabízeny k odprodeji, ale nikdo je odkoupit nechtěl.

V současné době se výše nájemného v městských bytech pohybuje v rozmezí od 21,89 Kč, přes 35,58 Kč, 41,29 Kč, 56,34 Kč až po 76,34 Kč za m² obytné plochy. Dle cenové mapy Asociace realitních kanceláří ČR je průměrná výše nájmu v oblasti Moravskobereounska výrazně vyšší. V červenci 2020 se pohybovala okolo 90 Kč/m².¹³

¹¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹² Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹³ Dostupné z: <https://www.cenovamapa.eu/>

Problematickým aspektem městského bytového fondu je jeho stáří a technický stav. Část bytových domů je více než 50–60 let stará a neprošla žádnou komplexní rekonstrukcí. V nejstarších městských bytových domech obvykle bydlí místní romské rodiny (to se týká i soukromých domů), kterým je někdy dávána vina za špatný technický stav bytů, nicméně ten je často způsoben i jejich stářím. Zároveň se však jedná o cílovou skupinu, která nemá z hlediska volby bydlení příliš na výběr, což vytváří poptávku po obchodu s chudobou.

Z hlediska správy městských bytů nebylo učiněno mnoho systémových opatření, a přesto že to byl jeden ze záměrů obsažených ve Strategickém plánu sociálního začleňování 2015–2018 Moravský Beroun, **nebyla vytvořena koncepce městské bytové politiky.** Neexistuje tak žádný ucelený plán rekonstrukce zastaralého bytového fondu. Opravy v jednotlivých domech tak bývají prováděny ad hoc podle aktuální potřeby, přičemž se jedná hlavně o nouzovou údržbu. Neexistující nebo doposud nerealizovaná opatření v oblasti bydlení jsou přitom jedním z důsledků nedostatečných personálních kapacit, tj. absence koordinátora či manažera Strategického plánu sociálního začleňování (s patřičnými kompetencemi). Prostředky vybrané na nájmu jsou navíc využívány i pro jiné rozpočtové kapitoly města a na nezaplaceném nájemném existuje velký dluh.

Jedinými projekty za oblast bydlení, které se město rozhodlo realizovat, jsou plánované rekonstrukce momentálně zakonzervovaných bytových domů v ulicích Karla IV. a Ostrov. Žádosti byly schváleny k podpoře, město od realizace ustoupilo.

Evaluační zpráva Strategického plánu sociálního začleňování z prosince 2019 upozorňuje, že pro úspěšné sociální začleňování v obci je potřeba dále podnikat zásadní kroky právě v oblasti bydlení. Za **přetrvávající zásadní problémy v ní autoři zprávy označili neshody týkající se rekonstrukcí bytového fondu města a absenci koncepce bytové politiky.** Oproti tomu vyzdvihli aktivizaci a kooperaci místních aktérů, které bylo dosaženo v rámci řešení hrozby opatření obecné povahy (zóny bez doplateků na bydlení).¹⁴

Příspěvek a doplatek na bydlení

V říjnu 2017 vedení města plánovalo zavést tzv. opatření obecné povahy, a to v reakci na krizovou situaci okolo bytového domu na v ulici Dlouhé č. p. 306. Tento nástroj umožňuje vytvářet zóny, kde na nově uzavřené nájemní smlouvy nelze čerpat dávky pomoci v hmotné nouzi, konkrétně doplatek na bydlení. Město chtělo nástroj využít u 4 bytových domů. Po konzultaci s Agenturou se však město nakonec rozhodlo pro jiný postup a svolalo jednání pracovní skupiny, kterého se účastnili odborníci a důležití aktéři, například zástupci Olomouckého kraje, Policie ČR, zástupci Orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo majitelé dotčených nemovitostí. Společné projednání problému a jeho participativní charakter vedl ke změně postojů a začátku koordinace systematických intervencí. Do situace se vložila také městská policie, městský úřad, asistenti prevence kriminality, terénní sociální pracovnice a zaměstnanci projektu „Rozvoj komunitních aktivit v Moravském Berouně“.¹⁵

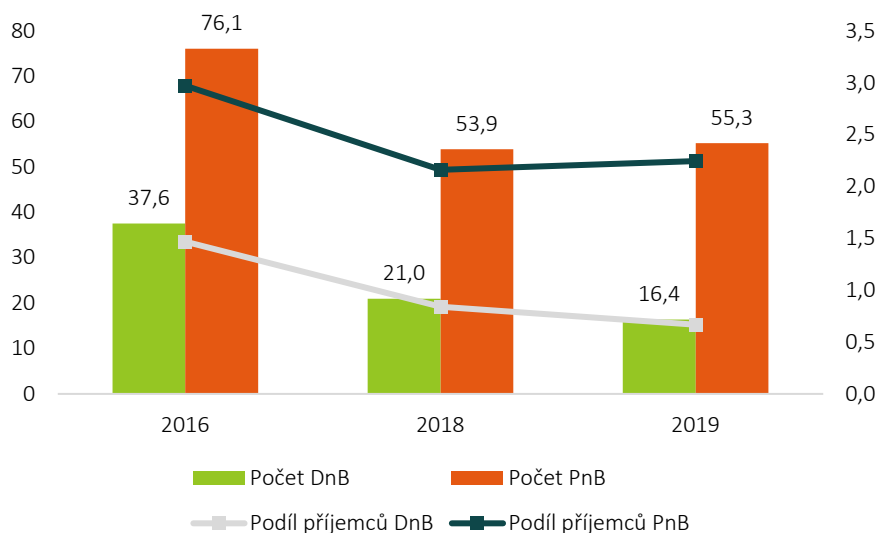
Výsledkem bylo vytvoření systému komunikace města se správcem budovy, prodloužení délky nájemních smluv a dohoda s majitelem na investicích do technického stavu domu a s nájemníky o svépomocném udržování pořádku

¹⁴ Evaluační zpráva Strategického plánu sociálního začleňování 2015–2018 Moravský Beroun. 2019.

¹⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

v okolí domu. Po odeznění vypjaté situace se komunikace mezi majiteli objektů a městem opětovně zhoršila, čímž vyvstala otázka, zda je jejich vzájemná komunikace dostatečně systematická.¹⁶

Společně s nezaměstnaností ve městě klesal v období 2016–2019 také počet příjemců doplatku na bydlení, což byl trend patrný i na úrovni České republiky. V případě příspěvku na bydlení došlo k mírnému nárůstu počtu vyplacených dávek mezi lety 2018 a 2019. V roce 2019 pobíralo doplatek na bydlení 0,7 % obyvatel starších 15 let. Příplatek na bydlení byl vyplácen 2,2 % obyvatel starším 15 let. Obě hodnoty jsou vyšší než krajský průměr (0,5 %, resp. 1,8 %) a rovněž převyšují celostátní hodnotu (0,4 %, resp. 1,8 %).

Graf 7 Vývoj počtu příjemců příspěvku a doplatku na bydlení a jejich podílu na obyvatelích 15+ na Vrbenku (zdroj: MPSV, ČSÚ, vlastní úprava)

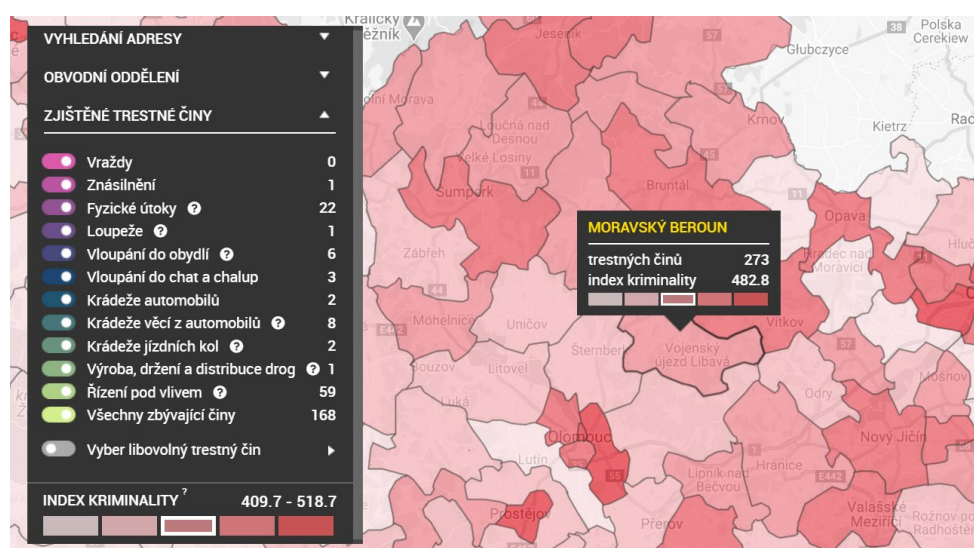
Pokud jde o absolutní hodnoty, **pobíralo příspěvek na bydlení v roce 2019 za průměrný měsíc 55 domácností a doplatek na bydlení 16.** Tyto hodnoty ukazují, že je v Moravském Berouně **asi 50 domácností, které mají problém s úhradou nákladů spojených s bydlením, přičemž u 16 z nich jsou tyto potíže značné.** V potaz je však třeba vzít i sezónní výkyvy, které nejsou ve statistice zohledněny. Zároveň je třeba počítat s určitým počtem osob, které stojí mimo sociální systém. Tito lidé se následně dle možností pohybují buďto v šedé ekonomice, nebo kombinují různé nestandardní pracovní smlouvy a příležitosti k přivýdělku.

¹⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Bezpečnost a prevence kriminality

V Moravském Berouně se nachází stanice Policie ČR, která spadá pod obvodní oddělení Šternberk. Původně se ve městě nacházelo obvodní oddělení, jehož činnost však byla ke konci roku 2017 ukončena.¹⁷ Dále **ve městě od roku 2013 působí městská police**, jejíž sbor byl **v roce 2014 doplněn o asistenty prevence kriminality**. Město má v oblasti bezpečnosti zpracován dokument s názvem *Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022*¹⁸.

Od ledna 2015 do prosince 2017 bylo na území bývalého obvodního oddělení Moravský Beroun, které kromě města zahrnuje i menší okolní obce, spácháno 273 trestných činů, což jej řadí k oddělením s průměrným indexem kriminality. Ten je ovšem mírně vyšší ve srovnání s okolními obvodními odděleními, výjimku tvoří obvodní oddělení Bruntál a Vítkov. K nejčastěji páchaným trestným činům patřilo řízení pod vlivem návykových látek, fyzické útoky, krádeže věcí z automobilů a vloupání do obydlí.

Obrázek 2 Přehled zjištěných trestných činů a index kriminality v OO Policie ČR Moravský Beroun v období 2015–2017 (zdroj: mapakriminality.cz)

Druh TČ	2015	2016	2017	2018*	2019*
Násilná	10	2	4	4	3
Mravnostní	2	1	1	10	3
Majetková	34	22	19	18	11
Celkem	108	86	79	32	17
Index kriminality	191	152,1	139,7	105,2	57,9

Tabulka 2 Vývoj trestné činnosti v Moravském Berouně v období 2015–2019 (zdroj: Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022, vlastní úprava)

* Od roku 2018 jsou statistiky trestné činnosti zpracovány pro katastrální území města zvlášť.

¹⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

¹⁸ Dostupný z: <https://www.morberoun.cz/koncepce-prevence-kriminality-mesta-moravsky-beroun-2020-2022/d-291180>

Z přehledu je patrné, že **objem páchané majetkové kriminality vykazuje pokles oproti předchozím letům**. Pozitivním zjištěním je dle Koncepce prevence kriminality nárůst objasněnosti zjištěné násilné kriminality, což lze mimo jiné přikládat zřízení kamerového bezpečnostního systému. Mezi kriminogenní faktory patří prohlubující se chudoba u sociálně vyloučených osob z romského etnika, ale i u stále vyššího počtu osob z majoritní společnosti. Míra kriminality je také ovlivněna umístěním města, které se nachází na okraji Olomouckého kraje a sousedí se sociálně vyloučenými lokalitami Moravskoslezského kraje, což přináší zvýšený pohyb problémových osob.¹⁹

Koncentrace páchané trestné činnosti je rovnoměrně rozložena po celém městě Moravský Beroun. Občané jsou nejčastěji postihováni majetkovou kriminalitou, jako jsou prosté krádeže a krádeže vloupáním do objektů. Množí se i počet vloupání do motorových vozidel. V posledních letech lze vysledovat přibývání krádeží z nouze, totiž řešení situací, kdy pachatelé spáchali krádež jako poslední možnost k naplnění svých základních potřeb. Vzhledem k rozlehlosti územního obvodu má na vývoji a složení trestné činnosti vliv především fluktuace a anonymita osob²⁰

Problematika závislosti na návykových látkách²¹

Komplexnímu popisu drogové problematiky se v roce 2014 podrobně věnoval výzkum Univerzity Palackého Analýza drogové scény v obci Moravský Beroun.²² Výzkum poukázal na **snadnou dostupnost a společenskou toleranci alkoholu a tabáku**, se kterými měla zkušenost značná část respondentů již na základní škole. Z nelegálních drog byly kvůli snadné dostupnosti nejvíce rozšířeny marihuana a lysohlávky, s odstupem pervitin a extáze, což se však už tolik netýkalo školní mládeže. Podle výsledků výzkumu se míra spotřeby mezi Romy a příslušníky majority příliš neliší. V roce 2014 část romských respondentů dokonce za větší problém uvnitř komunity označovala gamblerství (od roku 2014 však došlo k systémovému omezení výherních automatů a zároveň se z ekonomických důvodů zavřely některé provozovny).

Za rizikové faktory vedoucí k potenciální konzumaci ať už legálních či nelegálních drog u mládeže byly ve výzkumu označeny především způsob trávení volného času, pravidla chování v partě mladých, ale i celková společenská benevolence k alkoholu, tabáku, nebo i k užívání marihuany. V době výzkumu se poukazovalo na nedostatek příležitostí ke kvalitnímu sportovnímu vyžití, absenci sportovní haly nebo plaveckého stadionu. V roce 2017 vznikla ve městě nová sportovní hala. Je ovšem otázkou, do jaké míry je sportovní vyžití dostupné i pro sociálně slabší mládež, pro kterou mohou být finance i symbolické/psychologické bariéry k zapojení do aktivit, kterých se účastní mládež z majority, nebo obecně z lépe zabezpečených rodin.

Preventivní opatření

Problematika veřejného pořádku je v Moravském Berouně regulována několika obecně závaznými vyhláškami. Dohlížením nad dodržováním těchto vyhlášek je pověřena především městská policie a asistenti prevence kriminality. Oblastí, která zatím městem regulována není, a je přitom spojena se sociálně patologickým jednáním, je regulace hazardu a výherních automatů.

¹⁹ Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022. 2020.

²⁰ Koncepce prevence kriminality města Moravský Beroun 2020–2022. 2020.

²¹ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²² Dostupný z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Zaverecna_zprava_drogy_MB_2014.pdf

V reakci na bezpečnostní problémy rozhodlo vedení města v polovině roku 2013 o **zřízení městské policie v počtu dvou strážníků**. Jeden byl pověřen velením a mentoringem asistentů prevence kriminality a druhý, kromě výkonu služby v terénu, zastával funkci manažera prevence kriminality. V současné době se personální situace u Městské policie výrazně proměnila, kdy byli z důvodu odchodu jednoho strážníka do penze a přechodu velitele na pozici místostarosty, přijati dva noví strážníci, kteří se zapojili do činnosti a sbírají první zkušenosti specifické činnosti v této lokalitě.

Od poloviny roku 2014 byla v rámci městské policie zřízena pozice asistentů prevence kriminality. Na ní se od roku 2014 vystřídalo celkem 12 osob, z toho 10 bylo romského etnika. Asistenti se stali respektovanou součástí bezpečnostních složek, a to navzdory tomu, že jim výkon funkce nepřiděluje žádné jiné pravomoci než občanské. Respekt si totiž získali svým trpělivým a asertivním přístupem, určitou autoritu jim dávají také stejnokroje připomínající uniformu městské policie. Od roku 2017 se počet asistentů ustálil na počtu 4. Zkušenostmi z nasazení asistentů prevence kriminality se nechali inspirovat i ve Vítkově a Budišově nad Budišovkou.

Rodina

Sociální služby²³

V roce 2013, kdy město zahájilo spolupráci s Agenturou, působilo v Moravském Berouně několik sociálních služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a jedno volnočasové zařízení pro mládež. Jak ovšem vyplývá ze situační analýzy z roku 2013, povědomí o těchto službách v cílové skupině bylo nízké a zároveň neexistovala efektivní spolupráce mezi zřizovateli a městem.

Po zahájení činnosti lokálního partnerství a vybraných pracovních skupin byl vytvořen návrh systému opatření pro rozšíření sociální práce a podporu sociálních služeb s místní působností. Klíčový byl vznik komplexního městského programu Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun zaměřeného na podporu a rozšíření sociální práce na obci (v terénu) a case management (pro cílové skupiny sociálně vyloučených nebo vyloučením ohrožených osob, v rozsahu 2 úvazků).

K dalším činnostem patřil projekt s názvem Rozvoj komunitních aktivit města Moravský Beroun zaměřený především na komunitní práci s romskou minoritou nebo spuštění provozu registrované služby Nízkoprahového denního centra pro děti a mládež (které doplnilo Centrum pro rodinu, děti a mládež). Neziskové organizace Help-IN o.p.s., Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. a Ecce Homo Šternberk, z.s. ve městě rozšířily nabídku sociálně aktivizačních služeb nebo terénních programů. Přehled terénních a ambulantních služeb sociální prevence v Moravském Berouně v roce 2018 uvádí následující tabulka.

Druh služby	Zřizovatel	Forma (kapacita)	Cílová skupina	Počet klientů / rok
Sociálně aktivizační služba	Help-IN, o.p.s.	Ambulantní (5), terénní (5)	Rodiny s dětmi	17 rodin
Sociálně aktivizační služba	Poradna pro občanství a lidská práva, z.s.	Ambulantní, terénní (celkem 40)	Rodiny s dětmi	2 rodiny*
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Ecce Homo Šternberk, z.s.	Ambulantní (20), terénní (5)	Děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy	87 osob
Terénní program	Poradna pro občanství a lidská práva, z.s.	Ambulantní, terénní (celkem 100)	Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách / etnické menšiny / senioři	22 osob*

Tabulka 3 Přehled služeb sociální prevence v Moravském Berouně za rok 2019 (zdroj: Situační analýza Moravský Beroun, vlastní úprava)

* Zahrnuty jsou pouze osoby s trvalým pobytem v Moravském Berouně. Službu ovšem často využívají i obyvatelé okolních obcí.

²³ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Mimo uvedených aktivit provozuje spolek Ecce Homo Šternberk, z.s mikrojesle Lviček s kapacitou 4 děti, které napomáhají integraci cílové skupiny. Organizace zároveň spolupracuje s místní základní školou na zajišťování doučování a podpoře inkluzivního vzdělávání. Základní škola Moravský Beroun spolupracuje od roku 2017 s organizací Women for Women, o.p.s, která zajistila financování obědů pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Moravský Beroun je dlouhodobě zahrnut do procesu komunitního plánování sociálních služeb Šternberk. Aktuálně platným dokumentem ve vztahu k rozvoji sociálních služeb je Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na Šternbersku na období 2020–2023²⁴.

Fungování sociálních služeb ohrožují především dva faktory. Prvním z nich jsou nedostatečné personální kapacity a častá fluktuace zaměstnanců. S fluktuací zaměstnanců se potýkají také instituce státu či samosprávy, například Orgán sociálně-právní ochrany dětí ve Šternberku. Na stabilitu, ale i na výkon pracovníků města (jejichž pozice vznikly z projektů), má vliv i částečný nesoulad mezi potřebou flexibility u terénních a komunitních pracovníků a poměrně striktními požadavky úřadu jako zaměstnavatele, například ve věci evidence docházky, způsobu vykazování apod.

Druhým problémem jsou nevyjasněné vztahy mezi některými poskytovateli sociálních služeb a institucemi, nebo mezi institucemi navzájem, které komplikují komunikaci a značně ztěžují efektivitu potřebné spolupráce. Dobře nastavená a fungující spolupráce byla naopak mezi pracovníky městských projektů Podpora sociální práce v obci Moravský Beroun a Rozvoj komunitních aktivit města Moravský Beroun, dále mezi Orgánem sociálně-právní ochrany dětí ve Šternberku a organizací Help-IN o.p.s., nebo mezi šternberským kontaktním pracovištěm Úřadu práce a Ecce Homo Šternberk, z.s.

Dluhy a exekuce

Jedním z nejzásadnějších problémů Moravského Berouna, úzce souvisejícím také s vyšším počtem dlouhodobě nezaměstnaných, je vysoká míra zadlužení obyvatel. Ta se přitom zdaleka netýká jen sociálně vyloučených, ale prochází napříč celou populací města.

Rok	Počet osob v exekuci	Podíl osob v exekuci	Počet exekucí na osobu	Počet osob v insolventci	Podíl osob v insolventci
2016	461	17,92 %	5,2	-	-
2017	464	18,03 %	5,8	56	1,88 %
2018	-	-	-	58	2,32 %
2019	374	14,54 %	5,9	51	2,04 %

Tabulka 4 Počet a podíl osob v exekuci a insolventci v Moravském Berouně (zdroj: mapaeexekuci.cz, mapabankrotu.cz, vlastní úprava)

Podle dostupných dat z roku 2019 činil procentuální podíl osob v exekuci v Moravském Berouně 14,54 %, což odpovídá 374 obyvatelům. Oproti situaci na národní (8,70 %) i krajské úrovni (7,57 %) se jedná o značně

²⁴ Dostupný z: https://www.sternberk.eu/images/stories/dokumenty_odboru/socialni_veci/komunitni_planovani_socialnich_sluzeb/St%C5%99edn%C4%9Bdob%C3%BD_pl%C3%A1n_rozvoje_soci%C3%A1ln%C3%ADch_sl%C5%BEEb_ORP_%C5%A0ternberk_na_obdob%C3%AD_2020_-_2023.pdf

nadprůměrnou hodnotu. Z celkového počtu obyvatel Moravského Berouna bylo v roce 2019 2,04 % obyvatel v insolventi. Z hlediska absolutních čísel se jednalo o 51 osob.

Oproti roku 2016 a 2017 se snížil počet exekucí osob o přibližně 90. Podíl obyvatel v exekuci tak klesl o 3,5 p. b. Na druhou stranu vzrostl počet exekucí na osobu, z čehož vyplývá, že exekuce sice dopadají na menší skupinu osob, avšak intenzivněji. Uvedené počty se navíc týkají pouze tzv. soudních exekucí. Různé státní nebo samosprávné instituce však přistupují rovněž k tzv. správním neboli daňovým exekucím. Jedná se například o obce, úřady, zdravotní pojišťovny a další. Na rozdíl od soudních exekucí nejsou exekuce správní jednotně evidovány.

Město spravuje a vymáhá pohledávky od dlužných občanů různými způsoby, které se liší podle jednotlivých odborů. Celková dlužná částka je přitom poměrně vysoká. K 31. 5. 2019 například činila dlužná částka za komunální odpad 2 023 285 Kč, kterou tvořily pohledávky několik stovek dlužníků, z nichž asi 460 dlužníků dlužilo více než 500 Kč. Dále město eviduje pokuty za psy ve výši 54 684 Kč, pokuty udělené městskou policií ve výši 49 974 Kč nebo pokuty řešené v rámci Komise pro projednávání přestupků ve výši 282 435 Kč. V dubnu roku 2019 evidovalo město zhruba 92 dlužníků na nájemném, z toho však 67 už v městských bytech nebydlelo. Souhrnný dluh na nájemném činil 4 683 859 Kč. Penále z dlužné částky za nájemné činilo 2 146 012 Kč.²⁵

Město nabízí dlužníkům různé možnosti splácení pohledávek. Kromě splátkových kalendářů mají možnost se s úředníky domluvit na individuálním postupu dle vlastních finančních možností. Větší část dlužníků však splátkové kalendáře neplní. Ve výjimečných případech může dojít až k odpuštění poplatku z prodlení (nikoliv vlastní dlužné částky), nicméně dlužník by musel přesvědčivě doložit důvody, proč nemohl platit.²⁶

Lidé, kteří se potýkají s dluhy a exekucemi mají v Moravském Berouně jen omezené možnosti, na koho se obrátit o radu či konzultaci. Kromě komerčních subjektů nabízejících oddlužení a další spojené procedury se totiž dluhovému poradenství formou odborného sociálního poradenství věnuje jen Poradna pro občanství a lidská práva, z.s., která své služby občanům nabízí každý lichý čtvrtek v měsíci v budově Výchovně vzdělávacího centra. Poradna pro občanství a lidská práva, z.s., ani jiná organizace s aktuální působností v Moravském Berouně však nemá akreditaci k vytváření insolvenčních návrhů.²⁷ Ecce Homo Šternberk z.s. doprovází klienty v insolventi (komunikace s insolvenčním správcem, zaměstnavateli a uživateli na udržení podmínek insolvence). Jinak neziskové organizace či město v rámci sociální práce nabízejí spíše jen základní poradenství, nebo své klienty odkazují na jiné organizace či využívají služby vybraných advokátů.

²⁵ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²⁶ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

²⁷ Situační analýza Moravský Beroun, Analýza sociálního vyloučení na území města, 2019.

Příloha č. 2 - Vyhodnocení plnění opatření SPSZ 2015-2018

Tato příloha byla vytvořena členy pracovních skupin lokálního partnerství k zhodnocení míry naplňování jednotlivých opatření SPSZ platného v letech 2015-2018.

Oblast Zaměstnanost

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 1.1 - Rozvoj zaměstnanosti a zvýšení počtu pracovních míst	Obecný cíl 1.1.1 – Rozvoj sociální ekonomiky	Specifický cíl 1.1.1.1 – Založení sociálního podniku	Nesplněno / Opatření bylo aktivně konzultováno s vedením města v roce 2016, ASZ pro město vypracovala analýzu, město od záměru ustoupilo z důvodu a) legislativních komplikací – nutnost spojit se s dalšími obcemi či NNO, b) z důvodu zlepšení situace na trhu práce
		Specifický cíl 1.1.1.2 – Další podpora sociálního a společensky odpovědného podnikání	Nesplněno / Neproběhly žádné kroky k plnění
	Obecný cíl 1.1.2 – Odpovědné zadávání veřejných zakázek		Nesplněno / Konzultováno s vedením města, proběhl seminář ASZ k tématu
	Obecný cíl 1.1.3 – Podpora a využívání nástrojů APZ - VPP, SÚPM		Splněno / Město aktivně využívá VPP i SUPM, dává příležitost dlouhodobě nezaměstnaným. Příležitost lépe rozvíjet mentoring a podporu zaměstnanců
	Obecný cíl 1.1.4 – Podpora začínajícím podnikatelům	Specifický cíl 1.1.4.1 – Přímá podpora při započatí podnikání – mentoring	Nesplněno / neřešeno, chybí kapacity
		Specifický cíl 1.1.4.2 – Posílení podmínek pro rozvoj podnikatelského sektoru	Nesplněno / neřešeno, chybí kapacity
	Obecný cíl 1.1.5 – Podpora a síťování lokálních zaměstnavatelů		Nesplněno / formálně je aktivita je součástí projektu Prostupného zaměstnávání v OLK, v reálu neprobíhalo
1.2 Dobrý přístup ohrožených skupin obyvatel na trh práce	Obecný cíl 1.2.1 Zlepšit přípravu ohrožených skupin na vstup na trh práce	1.2.1.1 Včasné profesní poradenství NNO při spolupráci s ÚP	Nesplněno / aktivita byla doporučena ÚP jako jeden z klíčových principů a dobrých praxí (ověřeno v rámci pilotu ASZ), z důvodu administrativní náročnosti to ÚP z projektu odebral, nahradil vlastními pozicemi, ovšem bez potřebné kvalifikace

		1.2.1.2 Posílení nezbytných individuálních kompetencí a dovedností pro úspěch na trhu práce	Nesplněno / okrajově naplňováno v rámci individuální práce sociálních služeb
	Obecný cíl 1.2.2 Zvýšit podporu osobám ze znevýhodněných skupin při vstupu na trh práce	1.2.2.1 Vytvořit systém prevence selhávání při vstupu na trh práce	Nesplněno / viz výše
		1.2.2.2 Zavést cílenou podporu zaměstnavatelům pro zaměstnávání znevýhodněných osob	Nesplněno / jako minimální pomoc lze označit VVP a SÚPM + občasnou pomoc NNO a sociální práce města
		1.2.2.3 Vytvoření podpůrného prostředí pro zaměstnané	Nesplněno / chybí poptávka, nositel tématu
1.3 Strategické řízení, koordinace aktivit a rozvoj partnerství	1.3.1 Vypracování Strategie politiky zaměstnanosti města		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu
	1.3.2 Spolupráce s MAS na konkrétních prozaměstnaneckých aktivitách		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu
	1.3.3 Vytvoření platformy a koordinace aktivit mezi ÚP, NNO, městem a regionálními zaměstnavateli		Nesplněno / viz obecný cíl 1.1.5 (původně součástí aktivit v rámci prostupného zaměstnávání, v rámci návazného projektu ÚP nerealizováno)

Oblast Bydlení

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 3.1 Rozvoj bytového fondu města	3.1.1 Adaptace bytů pro sociální bydlení		Nesplněno / Město podalo žádost o dotaci, hodnocení IROP úspěšné, město dotaci odmítlo (nesouhlas části zastupitelstva, petice části občanů)
	3.1.2 Nastavení bytové politiky pro sociální bydlení		Nesplněno / chybí poptávka i nositel tématu (čekalo se na soc. bydlení)
	3.1.3 Podpora dostupného bydlení pro mladé rodiny - dotační program MMR		Nesplněno / chybí vhodný dotační program
Priorita 3.2 Zvýšení kompetencí obyvatel SVL v oblasti bydlení	3.2.1 Zahájení a rozvoj komunitní práce		Splněno / Projekt byl realizován městem v rámci KPSVL od 1.7.2017 do 30.6.2020
	3.2.2 Podpora práce domovníků		Splněno / realizováno v rámci projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019
	3.2.3 Zlepšit podporu sociálních služeb v oblasti bydlení		Částečně splněno / Pro stávající sociální služby je Bydlení často řešené téma, město aktivně řeší problémy způsobené obchodníky s chudobou a podporuje sociální práci. Na druhou stranu – chybí

		specializované služby i účinnější nástroje (zejména sociální bydlení)
	3.2.4 Při řešení problémových situací využívat APK, komunitní práci a sociální služby	Splněno / Příklad dobré praxe, město velmi aktivně koordinovalo multidisciplinární podporu
Priorita 3.3 Prevence ztráty bydlení	3.3.1 Casemanagement na úrovni města	Částečně splněno / Pozice casemanagera byla součástí systémového projektu na posílení sociální práce města, nicméně v praxi byla využívána spíše jako TSP
	3.3.2 Systém včasné intervence při neplacení nájemného	Nesplněno / chybí poptávka města a součinnost příslušného pracovníka
	3.3.3 Využívání institutu zvláštního příjemce	O plnění nemáme podrobnější informace
	3.3.4 Spolupráce se sociálními službami a ÚP Šternberk	Částečně splněno / proběhlo několik schůzek k nastavení systému či vyjasnění rozporů, mnohé se zlepšilo, některé rozpory přetrvávají

Oblast Bezpečnost a prevence kriminality

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Obecný cíl 4.1 Systém preventivně bezpečnostní politiky města	4.1.1 Asistenti prevence kriminality		Splněno / Realizováno v rámci projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019, příklad dobré praxe
	4.1.2 Městská policie		Splněno / funguje stabilně
	4.1.3 Kamerový systém		Splněno / funguje stabilně
	4.1.4 Dobrá kontrola rizikových míst		Splněno / funguje stabilně
	4.1.5 Setkávání představitelů města s veřejností		Nesplněno / chybí iniciátor
	4.1.6 Aktivní práce s dětmi a mládeží		Částečně splněno / úspěšně se podařilo rozběhnout NZDM, realizováno z projektu KPSVL od 1.1.2017 do 31.12.2019. Ovšem to neoslovuje všechny děti, pro řadu z nich vhodné příležitosti chybí.
	4.1.7 Zlepšit sousedské vztahy a soužití mezi Romy a majoritou		Nesplněno / dle individuálního zhodnocení místních aktérů se spíše nedaří

Oblast Systémové koordinace a sociálních služeb

Priority	Obecné cíle	Specifické cíle/opatření	Plněno ano/ne komentář
Priorita 5.1 Systém koordinace aktivit sociálních služeb na území města	5.1.1 Posílení sociální práce města, aktivní depistáž, monitoring a casemanagement		Částečně splněno / z větší části se dařilo naplňovat systémovým projektem MPSV (realizováno 1.1.2017-31.12.2018), jedna z pozic přešla pod MÚ, z důvodů personální diskontinuity, absence case managementu lze plnění opatření hodnotit spíše jen jako částečně úspěšné.
	5.1.2 Tvorba strategie rozvoje sociálních služeb na území města		Nesplněno / z části probíhá v rámci KPSS Šternberk, odborný vliv města je slabý
	5.1.3 Evaluační nástroje, výzkumná činnost, systém hodnocení kvality sociálních služeb		Nesplněno / město nedělalo žádné kroky k aktivní evaluaci, výzkumům, či k řízení kvality sociálních služeb
	5.1.4 Platforma pro pravidelné setkávání, sdílení informací, koordinaci aktivit a výměnu dobrých praxí		Částečně splněno / z části tuto roli zastupují jednání LP a multidisciplinární tým města k řešení obchodu s chudobou.
Priorita 5.2 Zavedení a rozvoj komunitní práce			Splněno / Projekt realizován městem v rámci KPSVL od 1.7.2017 do 30.6.2020
Priorita 5.3 Posílení kapacit pro služby sociální prevence	5.3.1 Terénní programy		Splněno / služba zajištěna v rámci IP kraje
	5.3.2 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		Splněno / služba zajištěna v rámci IP kraje
	5.3.3 Rozvoj dluhového poradenství		Částečně splněno / realizováno v rámci aktivit Poradny pro občanství, 1x14dní výjezdní konzultace v MB. Podle řady aktérů je třeba posílení kapacity.
	5.3.4 Stabilní a kvalitní NZDM/Komunitní centrum		Splněno / obě služby v Moravském Berouně fungují.
	5.3.5 Preventivní aktivity v oblasti zdraví, finanční gramotnosti a podpora prostupného zaměstnávání		Nesplněno / pouze okrajově probíhá v rámci sociálních služeb či projektů Ecce Homo a ÚP.
Priorita 5.4 Vybudování kvalitního zázemí pro sociální služby/Komunitní centrum			Nesplněno / podání žádosti o dotaci připraveno, ale zamítnuto zastupitelstvem
Priorita 5.4 Rozvoj spolupráce se školou a dalšími institucemi			Částečně splněno / většina institucí spolupracuje v MB lépe a koordinovaněji než dříve. Škola společně s NNO realizuje nové projekty v rámci OP VVV.

Příloha č.3

Výstupy z pracovních skupin – popis problémů a jejich příčin

Tematická oblast Bydlení

Jádrový problém: Vysoký počet osob bydlících v nevyhovujících podmínkách.

Pracovní skupina pro oblast bydlení definovala problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny je jako nejčastější problém popisována nemožnost získat vyhovující bydlení. To je dáno zejména nízkou nabídkou bydlení, které jsou majitelé ochotni CS pronajmout. Zejména např. vícečetné romské rodiny se velmi často setkávají s odmítnutím jak kvůli své etnicitě, tak kvůli početnosti rodiny. Více dětí bývá poměrně často důvodem k odmítnutí i u neromských rodin. Důvody majitelů se zakládají z části na předsudcích, z části i na konkrétních negativních zkušenostech.

Jako problém u cílové skupiny lze vnímat i finanční možnosti, kdy řada jednotlivců i rodin čelí exekucím, zpravidla vícenásobným, což u naprosté většiny znamená nemožnost naspořit potřebnou částku na kauci/jistotu k pronájmu. Tento problém je také velmi častý u seniorů. U části CS se finanční situace ještě dále zhoršuje mimo jiné díky nedostatečným kompetencím při správě financí, hospodaření domácnosti či právně finančních rozhodnutích, část se může stát obětí neférových obchodních praktik či tzv. šmejdů, či podepíší nevhodné smlouvy.

Rizikem je také finanční nestabilita, nutný mimořádný výdaj, který ohrozí platby za bydlení, či někdy i nepravidelný příjem, který ovlivní výplatu dávek na bydlení, s odstupem času způsobí výpadek plateb za bydlení a po delší době vede ke ztrátě bydlení z důvodu neschopnosti vzniklý dluh vyrovnat.

Část CS jako problém vnímá špatné vztahy se sousedy či se širším okolím (veřejností, majoritou, městem), kdy se dostanou do konfliktu kvůli některým rizikovým projevům chování či zvykům doprovázejících jejich způsob bydlení (např. častější hlučné návštěvy, přelidněnost bydlení, hromadění různých věcí či odpadu uvnitř či v okolí domu, celkově hlučné chování, které veřejnost či okolí vnímá negativně, občasný nárůst drobné majetkové kriminality, apod.)

Část CS dále nemá dostatečné kompetence k péči a údržbě bydlení, jehož technický stav se potom zhoršuje, klesá komfort bydlení, zvyšuje se energetická náročnost.

Do problému zasahují také určitá lokální specifika, zejména poměrně velká nabídka zchátralých nemovitostí ve velmi špatném stavu. Ty jsou k dispozici za relativně nízké ceny v různých dražbách, aukcích či k prostému prodeji, což láká obchodníky s chudobou, či různé

podnikatele a investory, z nichž někteří usilují o krátkodobý zisk formou rychlého pronájmu nejzranitelnějším skupinám (viz výše, např. vícečetné rodiny dětmi, Romové, kteří byli jinde odmítnuti), aniž by do nemovitosti a její údržby investovali. Tím se jednak ještě více zhoršuje jejich technický stav a zátěž pro okolí, ale i situace daných rodin, kdy takto nevyhovující bydlení má často nepříznivé dopady na jejich zdravotní stav, fungování rodiny, péči o děti, jejich školní docházku i vzdělávací výsledky, finanční stabilitu rodiny i další oblasti jejich života. Část soukromých investorů sice nemá přímo záměr parazitovat na CS, ale do údržby a zlepšení stavu nemovitostí dále neinvestují, takže ve výsledku stejně skončí u pronájmu nejzranitelnějším (a na kvalitu bydlení nejméně náročným skupinám) se všemi negativními dopady.

Současně město nedisponuje nabídkou sociálního či dostupného bydlení, které by rodinám nabídlo důstojnější bydlení a obchodníkům s chudobou odebralo klienty v zoufalé životní situaci, kteří potom nemohou jinak, než přijmout i velmi nevýhodné nabídky či smlouvy.

Problémem je také jistá vykořeněnost části CS, kdy některé rodiny jsou z důvodu ztráty bydlení nuceny narychlo odejít do jiného města, často opět do nestabilního nevyhovujícího bydlení, které po nějakém čase opět museli opustit. Nikde nejsou vnímáni jako místní, necítí se být respektováni. Někteří po dlouhodobé adaptaci na tento status ztrácejí snahu o uznání majoritou a rezignují i na „bezproblémové“ soužití v rámci sousedství i širšího okolí.

Z hlediska lokálních aktérů je problémem také nedostatečná kapacita sociální práce města, zejména výkon terénní sociální práce. Hrozí také riziko dalšího snížení personálních a odborných kapacit¹. Problémem v tomto ohledu jsou i omezené finance na pokrytí platu těchto pracovníků (část vázána na dotace nebo na rozhodnutí města o větší alokaci pro tuto oblast), problémem je ale i nižší zájem vysoce kvalifikovaných odborníků o práci pro městský úřad Moravský Beroun (většinou nutnost dojíždění, menší flexibilita, vyšší důraz na formální procesy a menší blízkost hodnot a nastavení kultury práce oproti NNO).

Problémem je také chybějící koordinace mezi zapojenými službami a institucemi, např. neexistence funkční platformy pro předávání informací a koordinaci práce v lokalitě.

Jako problematickou reportují někteří sociální pracovníci i zástupci CS roli či přístup Úřadu práce ČR, kdy v některých případech poukazují na nedostatečnou ochotu pracovníků ÚP hledat způsob, jak klientovi pomoci vyřešit jeho situaci. V rámci správního uvážení někdy převládne spíše rigidnější přístup a kontrolní aspekt, nad přístupem vyjadřujícím pochopení životní situace klienta a snahu o nalezení schůdného řešení jeho životní situace. Současně se ale u některých klientů skutečně objevují snahy o obcházení pravidel s úmyslem neoprávněně získat vyšší dávky státní sociální podpory či hmotné nouze. Pro řadu klientů je reálným problémem také dostupnost kontaktního pracoviště ÚP ve Šternberku², kdy cesta vyžaduje

¹ V době tvorby tohoto podkladu město realizovalo projekt Rozvoj komunitní sociální práce v Moravském Berouně, který část problémů v terénu řešil, vstupoval do jednání také s majiteli nemovitostí, koordinoval další intervence např. APK či MP. Projekt skončil v červnu 2020, aktivity se městu nepodařilo udržet.

² Lokální pracoviště Úřadu práce ČR v Moravském Berouně bylo uzavřeno v roce 2012

další náklady, problematická je také pro sólo rodiče s dětmi bez zajištěného hlídání či starší nebo dlouhodobě nemocné klienty.

Městu také chybí ucelená koncepce bydlení, včetně dlouhodobé vize rozvoje města v této oblasti, chybí také o data opřené analýzy, kolik jakých bytů město potřebuje, jak je má spravovat, přidělovat, apod. Také chybí jasný plán údržby městského bytového fondu, tento je již nyní velmi zastaralý a současný výběr plateb nájemného neumožňuje kvalitní rekonstrukci.

Problémem je také chybějící shoda zastupitelstva na strategii, jak reagovat na obchod s chudobou, např. nízká ochota města investovat do vykupování rizikových nemovitostí, eventuálně nedostatek prostředků k tomu.

Tematická oblast Bezpečnost a prevence kriminality

Jádrový problém: Riziko zhoršení bezpečností situace ve městě Moravský Beroun

Pracovní skupina pro oblast Bezpečnost a prevence kriminality definovala tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny část problémů nasedá na předchozí oblast, respektive úzce souvisí s problematikou nevyhovujícího bydlení, obchodu s chudobou, nedobrovolné migrace ohrožených rodin (zejména těch nejzranitelnějších, které nemají možnost výběru), chybějícího zázemí, vykořenění a opakovaných projevů nevraživosti či nenávisti od místních obyvatel, dle zkušenosti některých členů PS i od představitelů některých úřadů či institucí.

Tato problematika se často týká celých rodin, které v nevyhovujících a nestabilních podmínkách žijí dlouhodobě, což má citelné dopady na děti a mládež, které v nich vyrůstají. Některé trpí nedostatkem místa (viz přelidněné byty), proto tráví čas více venku, což pak v kombinaci s omezenými možnostmi vyžití vede k různým rizikovým způsobům trávení volného času (zabíjení nudy bloumáním po okolí, hledání rozptýlení a zábavy formou rizikového až delikventního chování), mnohdy s incidencí některých sociálních patologií (kouření tabáku, marihuany, užívání alkoholu, násilí, šikana. Narůstající je i nástup rizik souvisejících s informačními technologiemi).

Část těchto problémů je způsobena omezenou lokální nabídkou aktivit pro děti a mládež (z těch několika málo v místě dostupných aktivit je část nedostupná z finančních důvodů, nebo na děti z ohrožených rodin není připravená a ty pak mají pocit, že tam nejsou vítané, někdy se přímo setkají s otevřenými projevy nevraživosti, jindy narazí na potřebu za organizované aktivity platit a zaplatit další částky za vybavení, materiál, dopravu, pak jsou vystaveny konfrontaci s vrstevníky, že si tyto výdaje nemohou dovolit). Dlouhodobou adaptací na tento

stav je také způsobeno, že ohrožené rodiny často o organizované trávení volného času ani neusilují, nemají s ním zkušenost, neorientují se v nabídce.

Provizorium v bydlení, v kombinaci s pocitem vykořenění, nechtěností ve městě, někde i s projevy nenávisti, a současně s absencí služeb prevence či podpory rodiny dochází u řady rodin k dalšímu zhoršování situace. Některé dopady tohoto stavu pak mají přesah do oblasti bezpečnosti a prevence kriminality.

V této oblasti se také nepříznivě projevuje celkový demografický trend zahrnující odchod mladších obyvatel, a též odchod velké části kvalifikovaných či vzdělaných obyvatel. U části populace, která zůstává, se pak poměrně častěji objevují některé typy chování s rizikovým potenciálem – užívání alkoholu, tabáku, marihuany, poptávka po hazardu, rizikových půjčkách, prohlubuje se též finanční zranitelnost a řada obyvatel čelí exekucím, zpravidla vícenásobným. Výsledná materiální nouze a dlouhodobá bezvýchodnost této situace někdy dále manifestuje nárůstem drobné kriminality, nejčastěji příležitostnými krádežemi.

Také se snižuje vymahatelnost práva, protože část osob, která rezignovala na možnou konsolidaci své finanční situace v budoucnu, je potenciálně méně citlivá vůči některým společenským normám, jejichž porušení se obvykle trestá uložením pokuty.

Rizikem je také absence služeb prevence či harm reduction pro uživatele návykových látek nebo jiného závislostního jednání. Nejčastějším problémem, který v některých případech negativně působí na celé rodiny, je problémové užívání alkoholu a současně absence jakékoliv nabídky pomoci či léčby.

Problémem je také nízká míra koordinace mezi aktéry (neexistence uznávané sdílené platformy, částečně komplikace díky GDPR, částečně chybějící ochota k multidisciplinární spolupráci). Problematická je také koordinace nízkoprahové podpory a okamžité zajištění kompetentní pomoci pro oběti trestných činů, oběti nekalých praktik tzv. šmejdů, neférových obchodních praktik či podvodů spáchaných prostřednictvím internetu nebo ve virtuálním prostředí, nefunkční informování o síti návazných služeb či možnostech pomoci.

Problémem je také nízká míra spolupráce mezi okolními obcemi, chybějící společná koordinace aktivit a nástrojů na poli bezpečnosti a prevence.

Dle členů PS lze jako významný problém označit také nedostatečnou stabilitu či obecně nízkou míru jistoty udržení řady klíčových nástrojů či služeb prevence. Ty ohrožuje jednak riziko chybějících odborných a personálních kapacit a nízká konkurenceschopnost města přetáhnout kvalitní pracovníky, ale dle členů PS také nestabilita financování a nejistá podpora ze strany zastupitelstva města, kdy někteří zastupitelé nemají dostatek informací o fungování těchto nástrojů či služeb, a/nebo nejsou přesvědčeni o jejich smysluplnosti a účelnosti, tudíž nejsou ochotni investovat do jejich udržení či rozvoje, což problém dále eskaluje (ještě méně

prostředků na kvalitní pracovníky, tím větší riziko skutečného snížení kvality práce, tím rozpačitější výsledky, tím dále menší ochota opatření financovat, atd.)

Pro část veřejnosti lze jako problém označit taky nedostatečnou komunikaci klíčových aktérů směrem k občanům ohledně přijatých opatření, jejich dopadů, výsledků práce, včetně možnosti o této problematice s představiteli města či policie diskutovat, upozorňovat na nedostatky a dostat rychlou kompetentní odpověď od relevantních představitelů.

Tematická oblast Zaměstnanost a dluhy

Jádrový problém: Vysoký podíl osob dlouhodobě či opakovaně neúspěšných na trhu práce a vysoká míra předlužení obyvatel (a z toho plynoucí negativní dopady).

Pracovní skupina pro oblast zaměstnanost a dluhy definovala tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny dominuje mezi příčinami kombinace více faktorů, které se na tomto stavu společně podílí. Podstatnou částí problémů z hlediska cílové skupiny jsou nedostatečně rozvinuté některé kompetence potřebné k úspěšnému zapojení na trhu práce. To má příčiny jednak v nedostatečném vzdělání (zde se z velké části odráží vliv dříve silně etablované zvláštní školy, kterou v minulosti prošla naprostá většina CS s velmi problematickými výsledky). Řada osob nikdy nedokončila základní vzdělání, což je silně hendikepuje při získání i jinak velmi nízkokvalifikované práce, ale také v účasti na řadě kurzů, rekvalifikací či možností doplnění následného vzdělávání.

K těmto problémům se v některých případech přidávají též nepříznivé podmínky v rodině či domácnosti, vysoká míra ekonomické deprivace, předávání některých negativních vzorů v rodině, vyšší výskyt závislostí, zejména problémového užívání alkoholu.

Řada Romů se setkala s diskriminací z důvodu své etnicity, mnoho zaměstnavatelů odkazuje na konkrétní špatné zkušenosti s Romy z minula, odmítavý či velmi rezervovaný přístup však uplatňují i vůči dalším Romům.

Pro část CS je problémem také jejich trestní minulost, kdy řada zaměstnavatelů vyžaduje čistý trestní rejstřík, a to i pro pracovní pozice, kde to není ze zákona nutné. To některé uchazeče vyřazuje na poměrně dlouhou dobu z možnosti se vůbec ucházet o většinu nabídek.

Dalším významným faktorem je předlužení řady osob z CS, často vícenásobnými exekucemi, které narostly do takové výše, že většina dlužníků rezignovala na možné řešení této situace i do budoucna. Jelikož velká část výdělku by byla zadržena exekutory, uchyluje se značná část předlužených osob k práci „na černo“. To má četné dopady na jejich budoucí životní situaci, implikuje např. významnou nestabilitu takto sjednané práce, prakticky žádnou ochranu

zaměstnance při případných pracovních sporech, úrazu, nemoci, mimořádné situaci, či také velmi nízký či nulový důchod ve stáří.

Pro adekvátní řešení předlužení však chybí potřebné kapacity odborného poradenství zaměřeného na řešení této situace. Pomoc je nyní k dispozici pouze v omezené kapacitě v rámci sociálních služeb. Žádný z poskytovatelů však nemá akreditaci k podávání návrhů na oddlužení, omezená je dostupnost ambulantního poradenství i dluhového poradenství v terénu. Nedostatečná je také osvěta proti rizikovým či nekalým obchodním praktikám, i vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti.

Zejména pro ženy, matky z nízkopříjmových či početnějších rodin je podstatným problémem horší reálná dostupnost služeb péče o děti, v některých případech také nízká podpora ze strany vlastní rodiny (absence matky v domácnosti některé rodiny vnímají jako komplikaci, která navíc často není vykoupena reálným zlepšením ekonomické situace rodiny, někdy i naopak).

Pro část CS jsou problematické parametry nabízených pracovních míst, zejména matkám menších dětí, sólo rodičům či lidem starším nebo dlouhodobě zdravotně oslabeným, chybí větší nabídka částečných či flexibilních úvazků.

Zcela absentuje sociální podnikání, které by nabídlo flexibilní a důstojná pracovní místa pro osoby, které se na volném pracovním trhu nejsou schopny uplatnit.

Nabízené práce mnohdy vyžadují dojíždění, u řady pozic i práci na směny, které při dojíždění veřejnou dopravou nelze realizovat z důvodu chybějících spojů.

Problémem pro některé uchazeče je také poměrně nízké platové ohodnocení, kdy část je ještě nutné zpravidla vynaložit na dojíždění, případně další výdaje. Z pohledu CS tak v některých případech může vycházet z ekonomického hlediska výhodněji zaměstnání nepřijmout a zůstat na dávkách hmotné nouze.

Řada nabídek práce pro CS je zatížena také dalšími nevýhodami, jako např. krátkodobostí (zejména místa vytvořená v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, tj VPP či SÚPM), nemožnost udržení si práce či dokonce kariérního postupu, častá absence podpory zaměstnanců formou vzdělávání, mentoringu, případně jiných forem podpory obvyklejších u kvalifikovanějších či formálně výše postavených pozic. Někteří účastníci z CS jsou tak přesvědčeni, že pro ně jsou k dispozici jen jakási „podřadná pracovní místa“, vytvořená z dotace, bez možného postupu, jistoty do budoucna, bez důrazu na úspěch či spokojenost zaměstnance, z čehož v kombinaci s dalšími faktory pramení snížená motivace k takové práci.

Krátkodobé nabídky práce jsou pro CS rizikové i z důvodu hrozícího narušení financování bydlení u klientů, kteří využívají příspěvek či doplatek na bydlení. Jednorázový či krátkodobý přírůstek často naruší relativně křehkou rovnováhu mezi příjmy a výdaji na bydlení, jejichž

část pokrývají dávky SSP/HN, které jsou z důvodu nově započítaného příjmu odebrány či sníženy, mzda je však často krácena srážkami na exekuce, výsledkem je často úbytek reálného příjmu, což při napjatém rodinném rozpočtu CS mnohdy vyústí v dluh na nákladech na bydlení a postupně ve ztrátu bydlení a celkovou destabilizaci životní situace.

Problémy na straně zaměstnavatelů představuje nejčastěji zvýšená náročnost při zaměstnávání CS, a to jak administrativní (velmi náročné zpracování mezd, pokud má zaměstnanec exekuce, zejména více exekucí, proces je pro účetní velmi složitý, je zde vysoké riziko chyby a citelné sankce pro zaměstnavatele), tak zvýšené náročnosti na vedení některých zaměstnanců.

Někteří zaměstnavatelé se dle svých slov setkávají s opakovanou nespolehlivostí zaměstnanců z řad CS, s absencemi bez omluvy, problémovým užíváním alkoholu, drobnými krádežemi či konfliktním jednáním na pracovišti.

Dále jsou z pohledu některých zaměstnavatelů či aktérů problémem u některých osob také nedostatečné kompetence, nejčastěji v oblasti komunikace, sebe prezentace, schopností orientace v textu, samostatnosti při řešení pracovních úkolů apod.

Podle některých členů PS je však také nedostatečná či nevhodně nastavená podpora, která je v těchto situacích osobám z CS k dispozici.

Problémem je také chybějící komunikace a zpětná vazba mezi realizátory podpůrných opatření pro CS, mentoringu, poradenství a zaměstnavateli. Naopak zaměstnavatelé neznají možnosti podpory CS, chybí platforma, na které by docházelo k přenosu zkušeností a plánování intervencí ke zlepšení stavu napříč mezi zapojenými aktéry.

Z pohledu některých aktérů je slabým místem i kvalita některých služeb či realizovaných opatření pro CS, některých sociálních služeb či institucí, případně nevyjasněnost vzájemných kompetencí. Jako příčiny jsou nejčastěji označovány kombinace nedostatku personálních a odborných kapacit, někde chybějící metodická podpora, vesměs špatná nebo zcela nefunkční komunikace a spolupráce mezi jednotlivými aktéry (sociální služby, město, ÚP, zaměstnavatelé).

Tematická oblast Rodina (původně Rodina a sociální služby)

Pro tuto tematickou oblast nevznikl samostatný strom problémů a příčin. Ty však byly popsány v ostatních tematických oblastech, ve kterých se téma rodiny objevuje/prostupuje. Zde uvádíme jejich výčet, který je doplněn o vyhodnocení plnění opatření předchozího SPSZ a hodnocení jejich potřeby členy LP.

Jádrový problém: nebyl stanovován.

Pro oblast Rodina byly definovány tyto problémy a jejich příčiny:

Z hlediska cílové skupiny lze v této oblasti popsat řadu vzájemně provázaných faktorů, např. dle členů PS častější výskyt různých sociálních patologií v rodinách: častější problémové užívání alkoholu, vyšší míra stresu a napětí zatěžující komunikaci, častější výskyt nerespektujícího či agresivního chování vůči slabším členům rodiny, vyšší psychická zátěž odrážející permanentní nejistotu a dlouhodobě nepříznivou životní situaci.

Situaci částečně způsobují a dále umocňují i špatné prostorové a bytové podmínky ohrožených rodin – prostorová deprivace v přelidněných bytech, nedostatečné zázemí pro školu, zájmové vzdělávání, koníčky, osobní prostor, nedostatek soukromí).

Problémem je i celkově horší zdravotní stav u většiny CS, v některých případech nezdravý životní styl a horší přístup ke kvalitním potravinám, preference některých nezdravých jídel, či odsouvání nebo nedůvěra k lékařské prevenci.

Problémovou oblastí s významným dopadem na rozvoj kompetencí CS, a s přesahem do problematiky bezpečnosti a soužití je volný čas dětí a mládeže, často vyplněný méně podnětnými činnostmi než vrstevníků ze socioekonomicky lépe situovaných rodin. Příčinou jsou jednak chybějící zkušenosti rodičů i samotných dětí a mladých lidí s organizovaným trávením volného času, ale také omezená nabídka aktivit, případně jejich nedostatečná připravenost na CS, v některých případech jsou bariéry také ekonomické (rodiny nemohou nebo nechtějí platit za aktivity, dojíždění či pořízení vybavení).

Problém je také nedostatečná podpora neformálních či neorganizovaných aktivit pro děti a mládež, a chybějící místa a prostory pro jejich neformální hry, sportování apod.

Chybí zde ale i organizovaná práce s neorganizovanou mládeží, po zániku NZDM v Moravském Berouně absentuje jak ambulantní, tak terénní forma této služby.

Problémem je také nízká úroveň spolupráce některých aktérů podpory, nízká míra využívání případových či rodinných konferencí, chybějící personální i odborné kapacity pro terénní sociální práci města i pro případové řízení sociální práce.

Problémem je také nízká dostupnost rozšířených či odborně náročnějších aktivit k podpoře rodiny, zejména pro CS dostupná psychoterapie, mediace, probační programy či pomoc v oblasti závislostí nebo duševního zdraví.

Příloha č. 4 – Výstupní indikátory SPSZ

Oblast 1 – Bydlení		
Priorita 1.1 Snižovat podíl osob žijících v podstandardních podmínkách	Obecný cíl 1.1.1 Vytvořit koncepci rozvoje bydlení	Ustavená platforma (1), vytvořená koncepce (1), schválení zastupitelstvem
	Obecný cíl 1.1.2 Navýšit počet bytů města a vybudovat sociální / dostupné bydlení	Rekonstruovaný bytový dům (1), provoz sociálních / dostupných bytů
	Obecný cíl 1.1.3 Posílit nástroje zabraňující propadu osob a eskalaci problémů	Obnovení a udržení realizace opatření Domovník – preventista (2 úvazky), Zajištěné kapacity pro výkon sociální práce v oblasti bydlení (3 úvazky TSP)
Oblast 2 - Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů		
Priorita 2.1 Zvyšovat pocit bezpečí v Moravském Berouně a jeho místních částech	Obecný cíl 2.1.1 Zajištění funkčních nástrojů pro prevenci sociálně patologických jevů	Vytvořená platforma (1), zapojení všech relevantních partnerů, setkání alespoň 1x měsíčně, stabilní MP (2 úvazky) a APK (4 úvazky), rozšíření kamerového systému
	Obecný cíl 2.1.2 Snižovat výskyt rizikového chování v souvislosti se závislostmi	Dostupnost služby, její zasíťování a aktivní využívání CS

Oblast 3 - Zaměstnanost a dluhy

Priorita 3.1 Snižovat podíl osob dlouhodobě neúspěšných na trhu práce	Obecný cíl 3.1.1 Posílit kompetence dlouhodobě nezaměstnaných a neaktivních osob pro vstup či návrat na trh práce	Do konce roku 2022 bude zajištěn program poradenství, podpory, zvyšování kompetencí CS a vstupu a udržení na volný trh práce (1).
Priorita 3.2 Snižovat předlužení obyvatel a z toho plynoucí negativní dopady	Obecný cíl 3.2.1 Zajistit dostupnost kvalitního dluhového poradenství	Otevřená ambulantní dluhová poradna (1), fungující terénní poradenství, získání akreditace MS ČR, fungující síťování mezi místními aktéry
	Obecný cíl 3.2.2 Ochrana zranitelných skupin obyvatel před tzv. šmejdy	2x ročně osvětová / vzdělávací akce, existující poradenství pro oběti

Oblast 4 – Rodina

Priorita 4.1 Snížit výskyt sociálně patologického chování v rodinách	Obecný cíl 4.1.1 Podpořit efektivní spolupráci institucí a služeb k podpoře rodin	Ustavená platforma (1), alespoň 2 setkání ročně
	Obecný cíl 4.1.2 Zvýšit využívání smysluplných volnočasových aktivit dětmi a mládeží z ohrožených rodin	Dokončená rekonstrukce prostor, zvýšení nabídky volnočasových aktivit, vyšší podíl účasti u dětí z ohrožených rodiny
	Obecný cíl 4.1.3 Udržení a rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi	Udržení kapacit služeb SAS, vzdělávání a rozvoj kvality služeb Zajištěné prostory pro poskytování SAS a služeb SPO

Příloha č. 5 – Kontextové indikátory výchozího stavu

ZAMĚSTNANOST			
Název ukazatele	Definice	Jednotka	Výchozí hodnota
Počet uchazečů v evidenci ÚP	Počet uchazečů (celkově a ze sociálně vyloučených lokalit - pokud lze určit) v evidenci úřadu práce v posledním kalendářním roce (únor a září kvůli sezónnosti); celkem, déle než 5 měsíců, déle než 1 rok, z toho se základním vzděláním, muži/ženy	uchazeč	2/2020 (MB): Celkem: 94 - z toho ZV: 56 - z toho Ž: 42 Déle než 5 M: 42 -z toho Ž: 22 Déle než 12 M: 20 -z toho Ž:10 9/2020 (MB): Celkem: 114 -z toho ZV: 53 -z toho Ž: 56 Déle než 5 M: 56 -z toho Ž: 23 Déle než 12 M: 24 -z toho Ž: 11
Počet uchazečů vyřazených ze sankčních důvodů z evidence ÚP	Počet uchazečů ze sociálně vyloučených lokalit obce/města kteří byli za poslední 3 roky vyřazeni z evidence úřadu práce.	uchazeč	Mor. Beroun: 130
Počet uchazečů v evidenci ÚP, kteří využili nástrojů APZ	Počet uchazečů (za celou obec), kteří za poslední kalendářní rok prošli aktivizačními programy (rozdělit na VS, APP, VPP, SÚPM a podle činnosti/oboru/zaměstnavatele)	uchazeč – účastník programu	VPP: 4 SÚPM: 1

Počet uchazečů v evidenci ÚP, kteří úspěšně prošli poradenskými a tréninkovými programy	Počet uchazečů (za celou obec), kteří za poslední kalendářní rok úspěšně prošli poradenskými a tréninkovými programy (motivace, diagnostika, poradenství, trénink, zprostředkování)	uchazeč – účastník programu	1
Počet uchazečů v evidenci ÚP, kteří dokončili rekvalifikace	Počet uchazečů (za celé město), kteří za poslední kalendářní rok úspěšně dokončili rekvalifikaci (programy ÚP, projekty dalších organizací), z toho muži/ženy, rekvalifikační obory (výčet)	uchazeč – účastník kurzu	1 (žena) - Sanitářka
Počet uchazečů v evidenci ÚP zařazených do systému prostupného zaměstnávání	Počet uchazečů, kteří za poslední kalendářní rok postoupili v systému prostupného zaměstnávání (např. z APP do VPP, nebo z VPP do SÚPM nebo podporovaného pracovního místa/na volný trh/sociální firmy/vrátil se ke studiu)	uchazeč blížící se trhu práce	
Počet uchazečů, kteří získali zaměstnání (jen výstupní)	Počet účastníků programů a projektů (ÚP, NNO, obec), kteří získali zaměstnání (podporované místo z projektu, volný trh, sociální firma) v rámci SPSZ	zaměstnaný	
Počet dostupných aktivizačních míst (vč. existence prostupného systému)	Počet míst dostupných za poslední kalendářní rok (vč. výčtu realizátorů a oborů – zvlášť za VS, APP, VPP, SÚPM, z toho kolik v rámci prostupného systému)	počet míst v rámci APZ, systém prostupného zaměstnávání (VS/APP – VPP – sociální firma/podporované místo – volný trh	VPP: 6 z nich 4 obsazena 1 SÚPM.

Počet dostupných pracovních poradenských a tréninkových programů	Počet programů dostupných pro uchazeče ze sociálně vyloučených lokalit obce/města za poslední kalendářní rok (vč. výčtu realizátorů a oborů)	program (motivace, diagnostika, poradenství, trénink, zprostředkování zaměstnání)	2 (job klub a poradenský program pro dlouhodobě nezaměstnané)
Počet rekvalifikací	Počet rekvalifikačních kurzů dostupných pro uchazeče ze sociálně vyloučených lokalit obce/města za poslední kalendářní rok, rekvalifikační obor a realizátor	rekvalifikace	Nelze určit počet – v rámci zvolené rekvalifikace si vybírá uchazeč o zaměstnání jakoukoliv rekvalifikaci a vybírá si i místo realizace.
Kapacita pracovních a tréninkových programů	Počet účastníků zařazených do programů za poslední kalendářní rok.		
Kapacita aktivizačních míst	Počet uchazečů, kteří byli za poslední kalendářní rok zařazeni na VS, APP, VPP, SÚPM (včetně počtu účastníků prostupného systému)	účastník	5*
Kapacita rekvalifikací	Počet uchazečů, kteří byli za poslední kalendářní rok zařazeni do rekvalifikací.	uchazeč	1*
Počet pracovních míst pro nízkokvalifikované	Počet volných pracovních míst na lokálním trhu práce (obec/město a okolí), z toho počet volných pracovních míst vhodných pro cílovou skupinu, volných míst na uchazeče (únor a září kvůli sezónnosti), z toho v rámci "podporovaných pozic" (např. v sociální firmě, u spolupracujících subjektů s poradenskou podporou apod.)	pracovní místo	2/2020 (MB): Celkem: 20 - z toho pro ZV: 4 - počet VM/1 UoZ: 0,21 9/2020 (MB): Celkem: 22 - z toho pro ZV: 6 - počet VM/1 UoZ: 0,19

Počet nových pracovních míst (jen výstupná ukazatel)	Počet nových pracovních míst v rámci projektů SPSZ.	pracovní místo	
Počet sociálních podniků	Počet sociálních podniků (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ)	sociální podnik	0
Kapacita sociálních podniků	Počet pracovních míst v sociálních podnicích (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ).	pracovní místo	0
Počet metodických produktů	Počet metodik, plánů a strategií vztahujících se k zaměstnanosti v obci/městě (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ, včetně výčtu).	produkt	

SOCIÁLNÍ SITUACE/VYLOUČENÍ			
Název ukazatele	Definice	Jednotka	Výchozí hodnota
Počet příjemců příspěvků/dávek	Počet příjemců těchto příspěvků a dávek v obci: státní sociální podpora (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek), hmotná nouze, příspěvek na živobytí, mimořádná okamžitá pomoc. Měsíčně/za poslední kalendářní rok.	Příjemce – není možné vyselektovat, je uveden počet vyplacených dávek za období 1–11/2020	SSP PřBy: 63/688 PnD: 154/1693 RodP: 93/1020 HN PNŽ: 34/374 DnB: 13/148 Mop: 0,4/4

Počet osob/rodin, které využívají sociální služby k stabilizaci a ke změně	Počet osob/rodin se sociálně vyloučených lokalit, které využívají sociální služby (podle typů registrovaných sociálních služeb) za poslední kalendářní rok.	uživatel	
Počet osob/rodin, které využívají fakultativní činnosti ke změně	Počet osob/rodin se sociálně vyloučených lokalit, které využívají fakultativní činnosti ke změně (podle jednotlivých typů). Za poslední kalendářní rok.	uživatel	
Počet osob zapojených do komunitních aktivit	Počet obyvatel sociálně vyloučených lokalit zapojených do komunitních aktivit za poslední kalendářní rok.	osoba	
Počet případů rodin řešených OSPOD	Počet případů rodin řešených OSOD za poslední kalendářní rok, z toho počet nových případů.	rodina	287/141
Počet případů rodin s nařízeným soudním dohledem	Počet případů rodin s nařízeným soudním dohledem za poslední kalendářní rok, z toho počet nových případů.	rodina	46 dětí
Počet rodin, jimž OSPOD uložil sankce	Počet rodin s uloženými sankcemi, počet a druh sankcí uložených OSPOD za poslední kalendářní rok.	rodina	0
Počet rodin s nařízeným předběžným opatřením	Počet rodin ze sociálně vyloučených lokalit s nařízeným předběžným opatřením za poslední kalendářní rok.	rodina	neevidováno
Počet rodin, v nichž byla nařízena ústavní výchova, umístění do ústavní/náhradní/příbuzenské péče	Počet rodin, v nichž byla nařízena ústavní výchova, umístění do ústavní/náhradní/příbuzenské péče za poslední kalendářní rok.	rodina	6ÚV/10NRP

Počet rodin, jimž bylo dítě navraceno zpět do péče	Počet rodin, jimž bylo dítě navraceno zpět do péče za poslední kalendářní rok.	rodina	2
Počet rodin, jimž byly pozastaveny sankce, soudní dohled apod.	Počet rodin za poslední kalendářní rok, jimž byly pozastaveny sankce, soudní dohled apod.	rodina	0
Počet rodin, které využily služby ke změně.	Počet osob/rodin, které využívají služby ke změně. Za poslední kalendářní rok.	rodina	Ecce Homo – 20 Help-in, o.p.s. - 3
Počet rodin, které využily možnosti řešení své situace v rámci případové/rodinné konference	Počet rodin, které se účastnily případových a rodinných konferencí za poslední kalendářní rok	rodina	20
Počet dlužníků/zadlužených domácností	Kvalifikovaný odhad podílu zadlužených obyvatel SVL (dle situační analýzy), počet klientů dluhových poraden, počet domácností v exekuci, počet dlužníků vůči městu (na nájemném, odpadech, MHD). Za poslední kalendářní rok.	dlužník/zadlužená domácnost	374 osob v exekuci
Výše dluhů podle jednotlivých typů	Výše dluhů obyvatel sociálně vyloučených lokalit (na nájemném, za odpady, rozpětí zadlužení podle situační analýzy atd.) za poslední kalendářní rok.	Kč	Na nájemném dluh: 1 340 000 Kč Na odpadech dluh: 463 000 Kč
Počet osob/domácností, se sjednanými splátkovými kalendáři/instituty zvláštního příjemce	Počet osob/domácností se splátkovými kalendáři/instituty zvláštního příjemce za poslední kalendářní rok.	osoba/domácnost se splátkovým kalendářem/institutem zvláštního příjemce	3x insolvence 1x zvláštní příjemce

Počet osob/rodin, které využívají odborného sociálního poradenství/dluhového poradenství	Počet osob/rodin, které využívají dluhového poradenství (podle poskytovatelů a typu poradny) za poslední kalendářní rok.		22
Počet osob/rodin, které využívají programy finanční gramotnosti	Počet osob/rodin, které využívají programy finanční gramotnosti za poslední kalendářní rok.	Osoba / domácnost	Ecce Homo: 20
Počet vyhovujících objektů, v nichž se poskytují sociální služby	Počet vyhovujících objektů, v nichž se poskytují sociální služby (podle druhu sociální služby a kapacit)	objekt	Ecce Homo Šternberk – 1 (ale budeme žádat na odkup a rekonstrukci v rámci IROP)
Počet sociálních služeb	Počet registrovaných sociálních služeb dostupných pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce. Dle jednotlivých druhů a poskytovatelů.	sociální služba	Pečovatelská služba města Moravský Beroun, Help – In Rodinná asistence, Ecce Homo CENTRUM PRO RODINU, DĚTI A MLÁDEŽ,
Počet fakultativních činností	Počet fakultativních činností sociálních služeb dostupných pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce (včetně výčtu)	fakultativní činnost	Ecce Homo Workshopy - 6 Besedy - 4 Výlety - 5
Počet občanských iniciativ organizovaných s podporou komunitní práce	Počet iniciativ, akcí, setkání apod., které si občané zcela nebo z velké části organizují sami (včetně výčtu), za poslední kalendářní rok.	iniciativa	Komunitní klub pod SPO, Ecce Homo
Počet programů finanční gramotnosti a dluhového poradenství	Počet programů finanční gramotnosti a dluhového poradenství za poslední kalendářní rok.	program	Ecce Homo – Základní protidluhové poradenství

Kapacita sociálních služeb	Roční a okamžitá kapacita jednotlivých registrovaných sociálních služeb dostupných pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce	uživatel/kontakt/ intervence/lůžko (okamžitá kapacita/roční kapacita)	Ecce Homo denní kapacita – Skupinové (veřejné) aktivity, ambulantní – až 40 Terén – až 5 Okamžitá: 10 ambulantní, 1 terénní Help-in , okamžitá kapacita terénní formy 5 klientů, okamžitá kapacita ambulantní formy 5 klientů, maximální kapacita služby 10 rodin
Kapacita fakultativních činností	Roční a okamžitá kapacita fakultativních činností sociálních služeb dostupných pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce.	uživatel/kontakt/ intervence/lůžko (okamžitá kapacita/roční kapacita)	Ecce Homo Šternberk: Workshopy: 10 Besedy: 10 Výlety: 10
Kapacita občanských iniciativ organizovaných s podporou komunitní práce	Kapacita iniciativ, akcí, setkání apod., které si občané zcela nebo z velké části organizují sami v posledním kalendářním roce.	osoba	
Počet kontaktů/návštěv/intervencí/klientů OSPOD v domácnostech	Počet kontaktů/návštěv/intervencí/klientů OSPOD (z toho z důvodu zdravotního ohrožení dítěte) v posledním kalendářním roce.	kontakt/návštěva/intervence	600
Počet případových a rodinných konferencí	Počet případových a rodinných konferencí se sociálně vyloučenými rodinami za poslední kalendářní rok	konference	

Kapacita programů finanční gramotnosti a dluhového poradenství	Kapacita programů finanční gramotnosti a dluhového poradenství za poslední kalendářní rok	kontakt/osoba/zakázka	Ecce Homo: SAS: dle potřeb, nemáme na to speciálně kapacitu Projekt SPO na 9. května: program „Ekonomické stability“ – pouze základní protidluhové poradenství – bez kapacity, dle potřeby
Počet metodických produktů	Počet metodik, plánů a strategií vztahujících se k sociálním službám, službám pro rodiny a finanční gramotnosti v obci/městě (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ, včetně výčtu).	produkt	

BYDLENÍ			
Název ukazatele	Definice	Jednotka	Výchozí hodnota
Počet příjemců dávek na bydlení	Počet příjemců dávek (příspěvků a doplatků) na bydlení v obci za poslední kalendářní rok.	příjemce	
Výše vyplacených dávek na bydlení	Výše vyplacených dávek (příspěvků a doplatků) na bydlení za poslední kalendářní rok.	Kč	
Počet osob/rodin, které přišly o bydlení	Počet osob/rodin, které přišly v posledním kalendářním roce o bydlení v obecním bytovém fondu.	osoba/rodina	

Počet osob/rodin bez domova nebo kterým hrozí ztráta bydlení	Počet osob, které a) mají alespoň 2měsíční dluh na nájemném u obce b) žijí v různých formách krizového a nevyhovujícího bydlení vč. ubytoven c) jsou bez přístřeší d) využívají služeb azylových domů, nocleháren, krizových bytů	osoba/rodina	a) 2 b) 12
Počet osob/rodin, které úspěšně procházejí programy podporovaného/prostupného bydlení	Počet osob/rodin, které byly v posledním kalendářním roce zařazeny v programu prostupného/podporovaného bydlení (nejméně v "tréninkovém" stupni)	osoba/rodina	
Počet osob/rodin, u kterých bylo zamezeno ztrátě bydlení	Počet osob/rodin, kterým se podařilo v posledním kalendářním roce bydlení si udržet (pomocí preventivního nástroje např. splátkového kalendáře nebo vstupu do programu tréninkového bydlení s dohodnutým splácením dluhu apod.)	osoba/rodina	1
Počet programů podporovaného/prostupného bydlení	Počet programů podporovaného/prostupného bydlení v posledním kalendářním roce (vč. výčtu, charakteristiky, realizátorů, cílových skupin).	program	0
Počet programů domovníctví a domovních samospráv	Počet programů domovníctví a domovních samospráv zaměřených na obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce (vč. výčtu, charakteristiky, realizátorů, cílových skupin).	program	0

Počet sociálních služeb zaměřených na krizi bydlení	Počet sociálních služeb zaměřených na krizi bydlení (noclehárny, azylové domy, tréninkové bydlení, prevence bezdomovectví apod.) dostupných obyvatelům sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce.	služba	0
Počet poskytovatelů krizového bydlení	Výčet nocleháren, azylových domů, krizových bytů, domů na půl cesty (vč. poskytovatele a cílové skupiny), vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ	objekt	0
Počet ubytoven	Počet ubytoven, kde jsou ubytováni sociálně vyloučení (podle provozovatele – město, NNO, soukromý majitel a cílové skupiny: rodiny s dětmi vs. jednotlivci bez dětí), vstupní rok a výstupní, tj. po třech letech	objekt/byt	0
Kapacita programů podporovaného/prostupného bydlení	Kapacita programů podporovaného/prostupného bydlení v posledním kalendářním roce (počet bytů v jednotlivých stupních u každého provozovatele, cílová skupina)	uživatel	0
Kapacita programů domovníctví a domovních samospráv	Kapacita programů domovníctví a domovních samospráv zaměřených na obyvatele sociálně vyloučených lokalit v posledním kalendářním roce (počet zúčastněných domácností, počet bytových domů)	účastník	

Kapacita sociálních služeb zaměřených na krizi bydlení	Kapacita sociálních služeb zaměřených na krizi bydlení (noclehárny, azylové domy, tréninkové bydlení, prevence bezdomovectví apod.) v posledním kalendářním roce (počty úvazků a klientů podle jednotlivých služeb a poskytovatelů)	uživatel	0
Kapacita sociálních bytů podle jednotlivých kategorií	Kapacita sociálních bytů ve vlastnictví obce/NNO/třetích osob podle provozovatele, druhu a cílových skupin (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ)	osoba/rodina	
Kapacita krizového bydlení	Kapacita nocleháren, azylových domů, krizových bytů, domů na půl cesty (vč. poskytovatele a cílové skupiny), vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ	osoba/rodina	0
Kapacita ubytoven	Kapacita ubytoven, kde jsou ubytováni sociálně vyloučení (podle provozovatele: město, NNO, soukromý majitel a cílové skupiny: rodiny s dětmi vs. jednotlivci bez dětí), vstupní rok a výstupní, tj. po třech letech	osoba/rodina	0
Počet domů/bytů vyžadujících rekonstrukci	Počet domů/bytů v obci v nevyhovujícím stavu (technickém či hygienickém), které si vyžadují rekonstrukci (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ)	dům/byt	6/33

Počet sociálních bytů podle jednotlivých kategorií	Počet sociálních bytů ve vlastnictví obce/ve vlastnictví třetích (pronajímajících) osob vč. NNO (podle provozovatele, druhu a cílových skupin), vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ	byt	0
Počet metodických produktů	Počet metodik, plánů a strategií vztahujících se k bydlení v obci/městě (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ, včetně výčtu).	produkt	

BEZPEČNOST			
Název ukazatele	Definice	Jednotka	Výchozí hodnota
Počet pachatelů trestných činů a přestupků	Počet pachatelů trestných činů a přestupků v obci (z toho mládež) za poslední kalendářní rok.	pachatel	Celkově 30 pachatelů trestných činů. V oblasti přestupků zde bylo 62 pachatelů sledovaných přestupků
Počet trestných činů a přestupků	Typy a počet trestných činů (majetkové trestné činy - z nich krádeže, vloupání, násilné trestné činy, drogové trestné činy, extremistické trestné činy a akce) a přestupků (z toho proti občanskému soužití) spáchaných obyvateli obce za poslední kalendářní rok.	trestný čin/přestupek	Celkový počet trestných činů činí 32 z toho 16 majetkových TČ, násilných TČ bylo 6, obecně nebezpečné 4 a v oblasti toxikomanie 6. Přestupků bylo řešené 73 a z toho 39 v oblasti občanského soužití.

Počet navrátilců z výkonu trestu odnětí svobody	Počet navrátilců z výkonu trestu odnětí svobody za poslední kalendářní rok	počet navrátilců	4
Počet případů dětí a mladých lidí řešených sociálním kurátorem, etopedem, psychologem nebo pedagogem.	Počet případů dětí a mladých lidí ze sociálně vyloučených lokalit řešených sociálním kurátorem, etopedem, psychologem a pedagogem za poslední kalendářní rok.	případ	60
Míra drogové závislosti	Kvalifikovaný odhad terénních pracovníků o povaze drogové závislosti v sociálně vyloučené lokalitě za poslední kalendářní rok.	podíl	15 %
Počet heren a zastaváren	Počet heren a zastaváren v blízkosti SVL (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ).	počet zařízení	0
Počet programů prevence kriminality	Počet a druh programů prevence kriminality zaměřených na sociálně vyloučené lokality za poslední kalendářní rok.	program	1
Počet probačních a mediačních programů	Počet a druh probačních a mediačních programů zaměřených na sociálně vyloučené lokality za poslední kalendářní rok.	program	0

Kapacita programů prevence kriminality	Kapacita programů prevence kriminality zaměřených na sociálně vyloučené lokality za poslední kalendářní rok (počet podpořených osob podle jednotlivých programů a cílové skupiny).	osoba/akce/....	Realizace projektu APK, do kterého jsou zapojeny dvě osoby ze SVL.
Kapacita probačních a mediačních programů	Kapacita probačních a mediačních programů zaměřených na sociálně vyloučené lokality za poslední kalendářní rok (počet podpořených osob podle jednotlivých programů a cílové skupiny).	osoba	
Počet metodických produktů	Počet metodik, plánů a strategií vztahujících se k bezpečnosti a prevenci kriminality v obci/městě (vstupní rok a výstupní, tj. za 3 roky plnění SPSZ, včetně výčtu).	produkt	1